

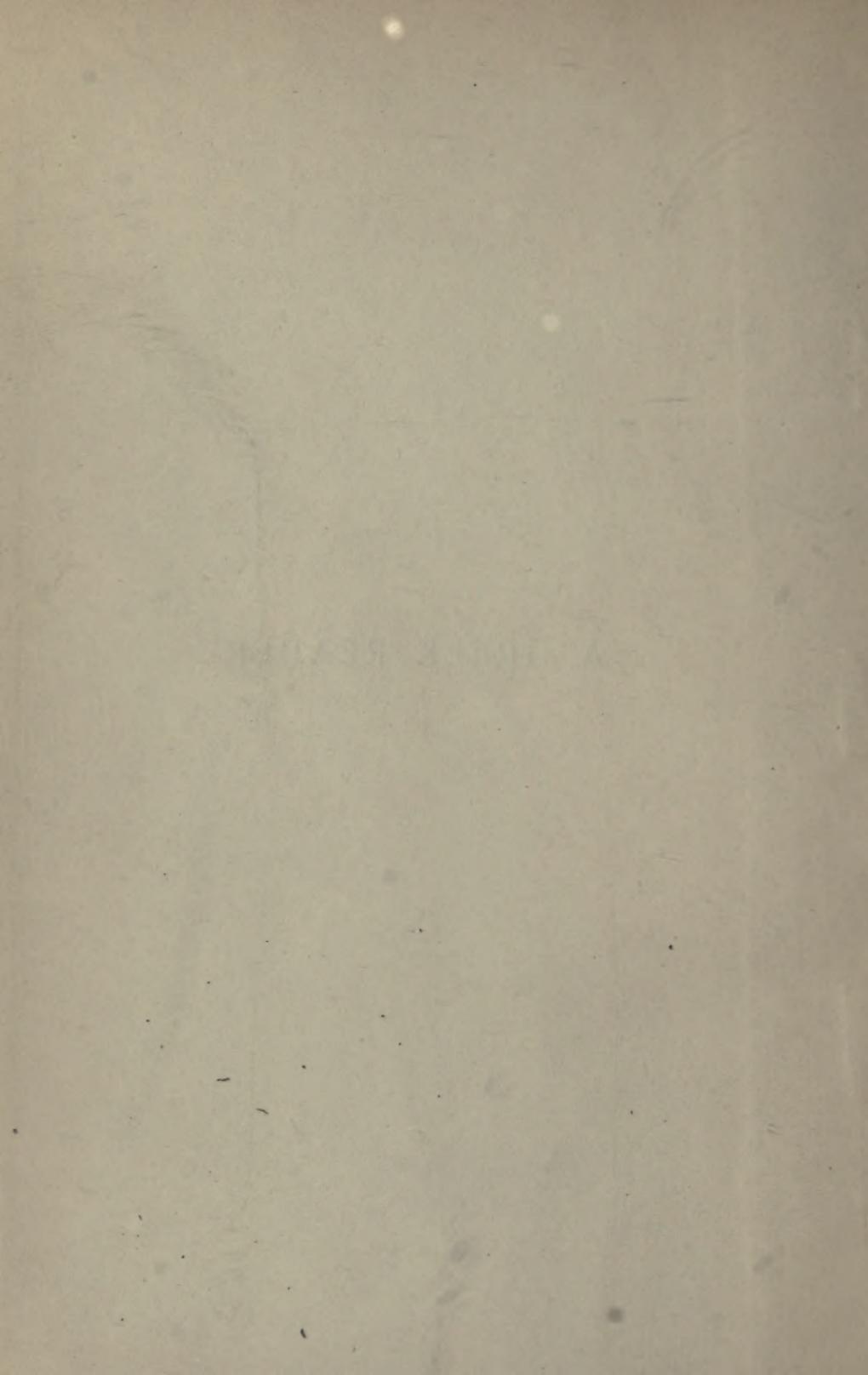

2/6

GWJ Rm 8th

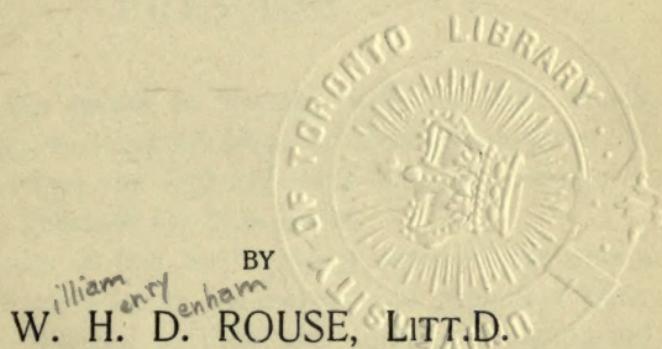
A GREEK READER

La Gr. Gr
R863gr

A

GREEK READER

HEAD-MASTER OF THE PERSE GRAMMAR SCHOOL, CAMBRIDGE
UNIVERSITY TEACHER OF SANSKRIT

182005
6.7.23.

LONDON

BLACKIE & SON, LIMITED, 50 OLD BAILEY, E.C.
GLASGOW, DUBLIN AND BOMBAY

1907

P R E F A C E

THIS Reader was meant to be used with my First Greek Course, as supplementing the pieces of Greek there given ; it may, however, follow any beginner's book of Greek, as soon as the elementary grammar has been learnt.

All the pieces in this book (except some of the comic fragments) are complete in themselves, and present a unity of action or thought, if they are sometimes abstracted from a larger whole. They are of three kinds. First, there are pieces of simple verse : such as the Anacreontea, the fragments of comedy, the epigrams from the Anthology, the Swallow Song. Secondly, simple narratives and dialogues in prose : for this section I found the statements of case in the orators, and the openings of Plato's dialogues, most useful. The orators in particular supply a series of very dramatic scenes, which have the advantage of being closely in touch with life, and are therefore well suited for beginners. One short specimen is given from Lucian, but no more, since his Dialogues, with omissions, form an admirable Reader by themselves. For the same reason, Herodotus has been left untouched ; in some shape his work ought to be read within the first two years of Greek. Lastly, a number of pieces have been chosen for their bearing on the daily life of the Greeks : two private letters, some descriptions of street scenes and the like, proverbs and riddles, and the extracts from Hippocrates and Oribasius. My attention was first called to Oribasius by Prof. U. von Wilamowitz - Möllendorff ; and I think the

extracts given are of great interest: we see the daily life of the Greek gentleman, and the training of his sons, very clear before us. If the style of these pieces is not so elegant as Plato, it is admirably lucid, and I cannot help thinking that boys who could write as good Greek would be not unwelcome in an English school on their merits. Hippocrates is more than a physician; he is a philosopher and a man of letters, besides being a singularly noble and dignified figure. Those who may disapprove of such authors in a schoolbook, may leave them alone; for my part, I find the extracts not only worth reading, but very useful as material for original composition, in a style which is perhaps meant to be better.

I hope no one will object to the presence of Euclid i. 1 because it does not fit into any of the above classes.

Very little change has been made in the text beyond shortening. Attic forms have replaced Ionic or Doric: and the grammatical blunders of the Egyptian schoolboy have been tacitly corrected. Although his schoolmaster is unknown, I think it would be unkind to expose the shortcomings of a colleague. For the father I have no sympathy; and I feel sure that the mother was not blameless.

I have plenty of material for another Reader, of quite a different kind, if this should prove to be interesting. But really, if any one wants a piece of advice gratis, I offer him this: Buy a dozen copies of all the Greek texts you can lay hands on, and keep them in your class-room; from these make your own Reader, by handing them round and reading out the piece of your choice on the spot; no Reader of mine will be wanted then. And when I say reading, I mean reading; not translating. But this brings in King Charles's head, and I will only add, that if you wish your pupils of all ages to understand Greek, and to enjoy it, this is the way.

W. H. D. ROUSE.

CONTENTS

PART I

	PAGE			PAGE
Cupid and the Bee	1	A Quiet Life	19	
A Friendly Visit	2	Blue Blood	20	
How to spell a Name	2	Luck	20	
Banqueting Song	3	Wine	21	
Merry Eld	4	Money	21	
Europa	4	A School of Cookery	22	
A Nest of Chicks	5	A Clumsy Cook	23	
The Cicala	5	A Search for Traitors	23	
An Ungrateful Guest	6	A Case of Poisoning	24	
Whom to Welcome	7	A Bad Neighbour	26	
Venter Improbus	8	Disagreeable Neighbours	28	
Wonderland	8	A Pair of Rascals	30	
The Happy Land	9	A Prison Scene	31	
The Contented Man	10	A Mysterious Disappearance	32	
A Thirsty World	10	A Conspiracy	35	
Sibi Cuique	11	A Plot	36	
A Deaf Servant	11	Election Tactics	37	
A Champion Runner	12	An Ungrateful Friend	39	
A Light Weight	12	A Disputed Succession	44	
The Oculist	12	Rough Hospitality	50	
Potent Physic	13	A Letter	52	
More Potent Skill	13	Invitation to a Wedding-Feast	52	
Most Potent of All	13	A Boy to his Father	52	
A Climax	13	A Morning's Occupations	53	
A Thoughtful Act	14	Dress	53	
A Miser	14	Street Scenes	54	
Another Miser	14	A Bad Season	55	
A Singer	14	Another Bad Season	56	
Under the Tiles	15	A Sad Case	57	
A New Peer	15	A Sudden Stroke	57	
A Miser	15	Back from the War	58	
A Powerful Hairwash	15	A Friendly Visit	59	
A Long Nose	16	In a Gymnasium	61	
A Flatterer Rebuked	16	A Problem in Geometry	65	
Hermes and Charon	16	Euclid i. I	72	
The Swallow Song of Rhodes	17	A Doughty Pair	73	
Epitaphs	18	An Adventure in Wonderland	80	

PART II

Fragments of the New Comedy, 1-205

PAGE
89

PART III

	PAGE
Parts of the Body	115
περὶ ὑγιεινῆς διατῆς	118
ὑγιεινὴ διάτα	122
περὶ σφαίρας	127
περὶ πάλης	129
περὶ σκιαμαχίας	129
περὶ χειρονομίας	130
περὶ ἀφαλμοῦ καὶ ἔξαλμοῦ	130
περὶ ιππασίας	130
περὶ νήξεως	131
περὶ κωρύκου	131
περὶ ἀλτηριοβολίας	131
Ἔπποκράτους δρκος	132
περὶ δέρων ὑδάτων τόπων	133
Superstition Criticised	135

PART IV

	PAGES
1-30. Proverbs	140-141
1-4. Riddles	142

PART I

I

CUPID AND THE BEE

"Ερως ποτ' ἐν ρόδοισιν
κοιμωμένην μέλιτταν
οὐκ εἶδεν, ἀλλ' ἐτρώθη
τὸν δάκτυλον· παταχθεὶς
τὰς χεῖρας ὠλόλυξεν·
δραμὼν δὲ καὶ πετασθεὶς
πρὸς τὴν καλὴν Κυθήραν—
“ὅλωλα, μῆτερ,” εἶπεν
“ὅλωλα κάποθνήσκω·
ὅφις μ' ἔτυψε μικρὸς
πτερωτός, δὲν καλοῦσιν
μέλιτταν οἵ γεωργοί.”
ἡ δ' εἶπεν· “εἰ τὸ κέντρον
πονεῖ τὸ τῆς μελίττης,
πόσον, δοκεῖς, πονοῦσιν,
Ἐρως, ὅσους σὺ βάλλεις ;”

Anacreon.

A FRIENDLY VISIT

Gorgo—Praxinoe.

GO. *"Ενδον Πραξινόη;*PR. *Γοργοῦ φίλη, ως χρόνῳ ἔνδον.*
θαῦμ' ὅτι καὶ νῦν ἡλθεσ.—ὅρα δίφρον, Εὐνόη,
*αὐτῆ.**ἔμβαλε καὶ πρόσκρανον.¹*GO. *"Εχει κάλλιστα.*PR. *Καθίζουν.**(To the maid)**κινοῦ δή, φέρε θᾶττον ὕδωρ.—ὕδατος πρότερον*
*δεῖ,**ἡ δὲ σμῆμα φέρει.—δὸς ὅμως. μὴ δὴ πολύ,*
*ἄπληστε.**ἔγχει ὕδωρ. δύστηνε, τί μοι τὸ χιτώνιον ἄρδεις;*
*παῦε. ὅποια θεοῖς ἐδόκει, τοιαῦτα νένιμμαι.*¹ =pillow, cushion.

HOW TO SPELL A NAME

ἐγὼ πέφυκα γραμμάτων μὲν οὐκ ἵδρις,
μορφὰς δὲ λέξω καὶ σαφῆ τεκμήρια.
κύκλος τις ώς τόρνοισιν ἐκμετρούμενος,
οὗτος δὲ ἔχει σημεῖον ἐν μέσῳ σαφές.
τὸ δεύτερον δέ, πρῶτα μὲν γραμμαὶ δύο,
ταύτας διείργει δὲ ἐν μέσαις ἄλλη μία·
τρίτον δὲ βόστρυχός τις ὡς εἰλιγμένος·
τὸ δὲ αὖ τέταρτον, ἦν μὲν εἰς ὁρθὸν μία,

λοξαὶ δ' ἀπ' αὐτῆς τρεῖς κατεστηριγμέναι
εἰσίν· τὸ πέμπτον δ' οὐκ ἐν εὑμαρεῖ φράσαι·
γραμμαὶ γὰρ εἰσὶν αἱ διεστάτην δύο
αὗται δὲ συντρέχουσιν ἐς μίαν βάσιν·
τὸ λοίσθιον δὲ τῷ τρίτῳ προσεμφερές.

Euripides, *frag.* 382.

4

BANQUETING SONG

ἐν μύρτου κλαδὶ τὸ ξίφος φορήσω,
ῶσπερ Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων
ὅτε τὸν τύραννον κτανέτην¹
ἰσονόμους τ' Ἀθήνας ἐποιησάτην.

φίλταθ' Ἀρμόδι', οὕ τι που τέθνηκας,
νήσοις δ' ἐν μακάρων σέ φασιν εἶναι,
ἴνα περ ποδώκης Ἀχιλεύς,
Τυδεΐδην δὲ φασὶν Διομήδεα.²

ἐν μύρτου κλαδὶ τὸ ξίφος φορήσω,
ῶσπερ Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων,
ὅτ' Ἀθηναίας ἐν θυσίαις
ἄνδρα τύραννον Ἰππαρχον ἐκαινέτην.

αἰεὶ σφῶν κλέος ἔσσεται³ κατ' αἰαν,
φίλταθ' Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων
ὅτι τὸν τύραννον κτανέτην,
ἰσονόμους τ' Ἀθήνας ἐποιησάτην.

Scolion.

¹ For ἐκτανέτην.

² For Διομήδη.

³ For ἔσται.

MERRY ELD

λέγουσιν αἱ γυναικες·
 Ἀνακρέων, γέρων εἰ,
 λαβὼν ἔσοπτρον ἄθρει
 κόμας μὲν οὐκέτ' οὔσας,
 ψιλὸν δέ σοι πρόσωπον.
 ἐγὼ δὲ τὰς κόμας μέν,
 εἴτ' εἰσὶν, εἴτ' ἀπῆλθον,
 οὐκ οἶδα· τοῦτο δ' οἶδα,
 ὡς τῷ γέροντι μᾶλλον
 πρέπει τὰ τερπνὰ παιζειν
 ὅσῳ πέλας τὰ Μοίρας.

Anacreon tea 6.

EUROPA

ὁ ταῦρος οὗτος, ὁ παῖ,
 Ζεύς μοι δοκεῖ τις εἶναι·
 φέρει γὰρ ἀμφὶ νώτοις
 Σιδωνίαν γυναικα·
 περὰ δὲ πόντον εὐρύν,
 τέμνει δὲ κῦμα χηλαῖς·
 οὐκ ἀν δὲ ταῦρος ἄλλος
 ἐξ ἀγέλης ἐλασθεὶς
 ἔπλευσε τὴν θάλατταν,
 εἰ μὴ μόνος γ' ἐκεῖνος.

Ibid. 52.

A NEST OF CHICKS

σὺ μὲν φίλη χελιδών,
 ἐτησία μολοῦσα,
 θέρει πλέκεις καλιάν.
 χειμῶνι δ' εἰς¹ ἄφαντος
 ἡ Νεῖλον ἡ πὶ Μέμφιν.
 Ἐρως δ' ἀεὶ πλέκει μου
 ἐν καρδίᾳ καλιάν,
 Πόθος δ' ὁ μὲν πτεροῦται,
 ὁ δ' φόνος ἔστιν ἀκμήν,²
 ὁ δ' ἡμίλεπτος ἥδη.
 βοὴ δὲ γίγνεται αἰεὶ
 κεχηνότων νεοττῶν.
 Ἐρωτιδεῖς δὲ μικροὺς
 οἱ μείζονες τρέφουσιν.
 οἱ δὲ τραφέντες ἐντὸς
 πάλιν κύουσιν ἄλλους.
 τί μῆχος οὖν γένηται;
 οὐ γὰρ σθένω τοσούτους
 Ἐρωτας ἐκσοβῆσαι.

Anacreontea 25.

THE CICALA

μακαρίζομέν σε, τέττιξ,
 ὅτε δευδρέων ἐπ' ἄκρων
 δλιγην δρόσον πεπωκὼς
 βασιλεὺς ὅπως ἀείδεις.

¹ =εἰ.

² =just.

σὰ γάρ ἔστι κεῖνα πάντα
όπόσα βλέπεις ἐν ἀγροῖς,
όπόσα τρέφουσιν ὑλαι.
σὺ δὲ τίμιος βροτοῖσιν¹
θέρεος² γλυκὺς προφήτης·
φιλέοντι³ μέν σε Μοῦσαι,
φιλέει³ δὲ Φοῖβος αὐτός,
λιγυρὰν δ' ἔδωκεν οἴμην.
τὸ δὲ γῆρας οὐ σε τείρει,
σοφέ, γηγενής, φίλυμνε·
ἀπαθής δ', ἀναιμόσαρκε,
σχεδὸν εἰ θεοῖς ὁμοῖος.

Anacreon tea 32.

9

AN UNGRATEFUL GUEST

μεσονυκτίοις ποθ' ὥραις,
στρέφεθ' ἡνίκ' "Αρκτος ἥδη
κατὰ χεῖρα τὴν Βοώτου,
μερόπων⁴ δὲ φῦλα πάντα
κέαται⁵ κόπω δαμέντα,
τότ' "Ερως ἐπισταθείς μου
θυρέων ἔκοπτ' ὀχῆας.⁶
Τίς, ἔφην, θύρας ἀράττει;
κατά μου σχίζεις ὄνείρους.
ό δ' "Ερως, "Ανοιγε, φησίν·
βρέφος εἰμί, μὴ φόβησαι·
βρέχομαι δὲ κάστεληνον
κατὰ νύκτα πεπλάνημαι.
ἔλεησα ταῦτ' ἀκούσας,

¹ =βροτοῖς.

² =θέρεος.

³ =φιλοῦσι, φιλεῖ.

⁴ =ἀνθρώπων.

⁵ =κεῖται.

⁶ =θυρῶν δχέας.

ἀνὰ δ' εὐθὺ λύχνον ἄψας
 ἀνέῳξα, καὶ βρέφος μὲν
 ἐσορῶ φέροντα τόξον
 πτέρυγάς τε καὶ φαρέτραν.
 παρὰ δ' ἐστιὰν καθῖσα,
 παλάμαις τε χεῖρας αὐτοῦ
 ἀνέθαλπον, ἐκ δὲ χαίτης
 ἀπέθλιβον ὑγρὸν ὕδωρ.
 οὐδὲ δὲ πειράσματα
 Φέρε, φῆσι, πειράσματα
 τόδε τόξον, εἰ τι μοι νῦν
 βλάβεται βραχεῦσα¹ νευρά.
 τανύει δὲ καὶ με τύπτει
 μέσον ἡπαρ, ὥσπερ οἰστρος.
 ἀνὰ δ' ἄλλεται καχάζων,
 Ξένε δ', εἶπε, συγχάρηθι·
 κέρας ἀβλαβὲς μὲν ἡμῖν,
 σὺ δὲ καρδίαν πονήσεις.

Anacreontea 31.

IO

WHOM TO WELCOME

ἔστιν δ' ἀπάντων τῶν γενῶν μοι διαγραφή,
 ἐς ποῖα μισθοῦν ἡ φυλάττεσθαι με δεῖ.
 οἶον τὸ κατὰ τούμπόριον, εἰ βούλει, γένος.
 ναύκληρος ἀποθύει τις εὐχήν, ἀποβαλὼν
 τὸν ἴστὸν ἡ πηδάλια συντρίψας νεώς,
 ἡ φορτὶ ἔξερριψ' ὑπέραντλος γενόμενος·
 ἀφῆκα τὸν τοιοῦτον· οὐδὲν ἡδέως
 ποιεῖ γὰρ οὖτος, ἀλλ' ὅσον νόμου χάριν.
 ὁμοῦ δὲ ταῖς σπουδαῖσι διαλογίζεται

¹ from βρέχω.

τοῖς συμπλέουσιν ὁπόσον ἐπιβάλλει μέρος
τιθείς, τά θ' αὐτοῦ σπλάγχν' ἔκαστος ἐσθίει.
ἀλλ' ἔτερος εἰσπέπλευκεν ἐκ Βυζαντίου
τριταῖος, ἀπαθής, εὐπορηκώς, περιχαρῆς
ἔστι δέκ' ἐπὶ τῇ μνᾶ γεγονέναι καὶ δώδεκα,
λαλῶν τὰ ναῦλα καὶ δάνει' ἐρυγγάνων·
ὑπὸ τοῦτον ὑπέκυψ' εὐθὺς ἐκβεβηκότα,
τὴν δεξιὰν ἐνέβαλον, ἐμνήσθην Διὸς
σωτῆρος, ἐμπεπήγα τῷ διακονεῖν.

Diphilus 43.

II

VENTER IMPROBUS

εὗ γ' ὁ κατάχρυσος εἰπε πόλλ' Εὐριπίδης·
“νικᾶ δὲ χρεία μ' ἡ ταλαιπωρός τε μου
γαστήρ.” ταλαιπωρότερον οὐδέν ἐστι γὰρ
τῆς γαστρὸς ἀνθρώποισιν. ἐν πήρᾳ φέροις
ἄρτους ἄν, ἀλλ' οὐ ζωμόν, ἡ διαφθερεῖς.
ἔστι σπυρίδα μάζας ἐμβαλεῖς, ἀλλ' οὐ φακῆν,
οἰνάριον ἔστι λάγυνον, ἀλλ' οὐ κάραβον.
ἔστι τὴν θεοῖς ἔχθρὰν δὲ ταύτην εἰσφόρει
τὰ πάνθ' ἑαυτοῖς μηδὲν ὄμολογούμενα.
κού προστίθημι τὰλλα, διότι πανταχοῦ
διὰ τὴν τάλαιναν πάντα ταύτην γίγνεται.

Id. 60.

12

WONDERLAND

- A. Ἔπειτα δοῦλον οὐδὲ εἰς κεκτήσετ’ οὐδὲ δούλην,
ἀλλ’ αὐτὸς αὐτῷ δῆτ’ ἀνὴρ γέρων διακονήσει;
B. Οὐ δῆθ’. ὁδοιποροῦντα γὰρ τὰ πάντα ἐγὼ ποιήσω.

A. Τί δῆτα τοῦτ' αὐτοῖς πλέον; B. Πρόσεισιν αὐθ' ἔκαστον

τῶν σκευαρίων, ὅταν καλῇ τι. “παρατίθου, τράπεζα.—

ἄμης, παρασκεύαξε σαυτόν.—μάττε, θυλάκισκε.—
ἔγχει, κύαθε.—ποὺσθ'¹ ἥ κύλιξ; διάνιξ' ιοῦσα
σαυτήν.—

ἀνάβαινε, μᾶζα.—τὴν χύτραν χρῆν ἐξερᾶν τὰ
τεύτλα.—

ἰχθύ, βάδιξ'.—ἀλλ' οὐδέπω πὶ θάτερ' ὀπτός εἰμι.—
οὐκούν μεταστρέψας σεαυτὸν ἀλλὶ πάσεις ἀλείφων; ”

Crates 14.

I 3

THE HAPPY LAND

- A. Πλούτῳ δ' ἔκειν' ἥν πάντα συμπεφυρμένα.
ποταμοὶ μὲν ἀθάρης καὶ μέλανος ζωμοῦ πλέω
διὰ τῶν στενωπῶν πομφολυγοῦντες ἔρρεον
αὐταῖσι μυστιλαῖσι, καὶ ναστῶν τρύφη,
ῶστ' εὐμαρῆ γε καύτομάτην τὴν ἔνθεσιν
χωρεῖν λιπαρὰν κατὰ τοῦ λάρυγγος τοῖς νεκροῖς.
φύσκαι δὲ καὶ σίζοντες ἀλλάντων τόμοι
παρὰ τοῖς ποταμοῖσιν ἐξέκειντ' ἀντ' ὀστράκων.
καὶ μὴν παρῆν τεμάχη μὲν ἐξωπτημένα
καταχυσματίοισι παντοδαποῖσιν εὐπρεπῆ,
τεύτλοισι τ' ἐγχέλεια συγκεκαλυμμένα.
σχελίδες δ' ὄλόκνημοι πλησίον τακερώταται
ἐπὶ πινακίσκοις, καὶ διεφθ' ἀκροκώλια
ἥδιστον ἀπατμίζοντα, καὶ χόλικες βοός,
καὶ πλεῦρα δελφάκει ἐπεξανθισμένα
χναυρότατα παρέκειτ' ἐπ' ἀμύλοις καθήμενα.
B. Οἴμ' ώς ἀπολεῖς μ' ἐνταῦθα διατρίβων ἔτι

¹ ποὺ ἐστιν.

παρὸν κολυμβᾶν ώς ἔχω 'σ τὸν τάρταρον.

- A. Τί δῆτα λέξεις, τάπιλοιπ' ἥνπερ πύθη ;
 δόπται κίχλαι γὰρ εἰς ἀνάβραστ' ἡρτυμέναι
 περὶ τὸ στόμ’ ἐπέτοντ’ ἀντιβολοῦσαι καταπιεῖν.
 τὰ δὲ μῆλ’ ἐκρέμαθ’ ἔτοιμα καὶ κάλλιστ’ ἵδεν
 ὑπὲρ κεφαλῆς, ἐξ οὐδενὸς πεφυκότα.
 κόραι κύλικας οἴνου μέλανος ἀνθοσμίου
 ἥντλουν διὰ χώνης τοῦσι βουλομένοις πιεῖν.
 καὶ τῶνδ’ ἐκάστοτ’ εἰ φάγοι τις ἡ πίοι,
 διπλάσι’ ἐγίγνετ’ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς πάλιν.

Pherecrates 108.

14

THE CONTENTED MAN

οὕ μοι μέλει τὰ Γύγου
 τοῦ Σάρδεων ἄνακτος·
 οὐδ’ εἶλέ πω με ξῆλος,
 οὐδὲ φθονῶ τυράννοις.
 ἐμοὶ μέλει μύροισιν
 καταβρέχειν ὑπήνην·
 ἐμοὶ μέλει ρόδοισιν
 καταστέφειν κάρηνα.
 τὸ σήμερον μέλει μοι,
 τὸ δ’ αὔριον τίς οἶδεν ;

Anacreontea 7.

15

A THIRSTY WORLD

γῆ μὲν μέλαινα πίνει,
 πίνει δὲ δένδρε' αὖ γῆν,
 πίνει θάλαττ' ἀναύρους,

ο δ' ἥλιος θάλατταν,
τὸν δ' ἥλιον σελήνη.
τί μοι μάχεσθ', ἔταιροι,
καύτῳ θέλοντι πίνειν;

Anacreontea 20.

16

SIBI CUIQUE

φύσις κέρατα ταύροις,
όπλας δ' ἔδωκεν ἵπποις,
λέουσι χάσμ' ὀδόντων,
τοῖς ἴχθύσιν τὸ νηκτόν,
τοῖς ὄρνεοις πέτασθαι,
τοῖς ἀνδράσιν φρόνημα.

Ibid. 24.

17

A DEAF SERVANT

τὴν δύσκωφον γραῖαν, Ὄνήσιμε, πρὸς Διός, ἔξω
ἔκβαλε· πολλὰ λίαν πράγματά μοι παρέχει.
ἢν αὐτῇ τυροὺς ἀπαλοὺς εἴπωμεν ἐνέγκαι,
οὐ τυρούς, πυροὺς δ' ἔρχετ' ἔχουσα νέους.
πρῷην τὴν κεφαλὴν ἐπόνουν, καὶ πήγανον αὐτὴν
ἥτουν· ἡ δ' ἔφερεν τήγανον ὀστράκινον.
ὅξος ἐὰν αἰτῶ, τόξον φέρει· ἀν δέ γε τόξον,
οἵξος· ὅλως δ' ὁ λέγω, οὕποτ' ἐπαισθάνεται.
αἰσχρὸν τῆς γραός με χάριν κήρυκα γενέσθαι,
καὶ μελετᾶν ἔξω, υγκτὸς ἐγειρόμενον.

Anthology xi. 74.

18

A CHAMPION RUNNER

πέντε μετ' ἄλλων Χάρμος ἐν Ἀρκαδίᾳ δολιχεύων,
 θαῦμα μέν, ἀλλ' ὅντως ἔβδομος ἐξέπεσεν.
 ἐξ ὅντων, τάχ' ἐρεῖς, πῶς ἔβδομος; εἰς φίλος αὐτοῦ,
 “θάρσει, Χάρμε” λέγων, ἥλθεν ἐν ἴματίῳ.
 ἔβδομος οὖν οὕτω παραγίγνεται. εἰ δ' ἔτι πέντε
 εἶχε φίλους, ἥλθ' ἄν, Ζωΐλε, δωδέκατος.

Anthology xi. 82.

19

A LIGHT WEIGHT

Βουλόμενός ποθ' ὁ λεπτὸς ἀπάγξασθαι Διόφαντος,
 νῆμα λαβὼν ἀράχνης αὐτὸν ἀπηγχόνισεν.

Ibid. xi. 111.

20

THE OCULIST

ἰατρὸς Καπίτων Χρύσην ἔχρισεν, ὄρῶντα
 ὀκτὼ μὲν μακρὸν πύργον ἀπὸ σταδίων,
 ἄνδρα δ' ἀπὸ σταδίου, διὰ δώδεκα δ' ὅρτυγα πηχῶν,
 φθεῖρα δ' ἀπὸ σπιθαμῶν καὶ δύο δερκόμενον.
 νῦν δ' ἀπὸ μὲν σταδίου πόλιν οὐ βλέπει, ἐκ δὲ
 διπλέθρου
 καιόμενον κατιδεῖν τὸν φάρον οὐ δύναται.
 ἵππον ἀπὸ σπιθαμῆς δὲ μόλις βλέπει, ἀντὶ δὲ τοῦ
 πρὶν
 ὅρτυγος οὐδὲ μέγαν στρουθὸν ἰδεῖν δύναται.

Ibid. xi. 117.

21

POTENT PHYSIC

πέντ' ἰατρὸς Ἀλεξις ἄμ' ἔκλυσε, πέντ' ἐκάθηρε,
 πέντ' ἵδεν¹ ἀρρώστους, πέντ' ἐνέχρισε πάλιν.
 καὶ πᾶσιν μία νύξ, ἐν φάρμακον, εἰς σοροπηγός,
 εἰς τάφος, εἰς Ἀιδης, εἰς κοπετὸς γέγονεν.

Anthology xi. 122.

22

MORE POTENT SKILL

Ἄγις Ἀρισταγόραν οὕτ' ἔκλυσεν, οὕτ' ἔθιγ' αὐτοῦ·
 ἀλλ' ὅσον εἰσῆλθεν—κῳχετ'² Ἀρισταγόρας.

Ibid. xi. 123.

23

MOST POTENT OF ALL

οὕτ' ἔκλυσεν Φείδων μ', οὕτ' ἥψατο· ἀλλὰ πυρέξας
 ἐμνήσθην αὐτοῦ τοῦνομα, κἀπέθανον.

Ibid. xi. 118.

24

A CLIMAX

τοῦ λιθίνου Διὸς ἔχθὲς ὁ κλινικὸς ἥψατο Μάρκος·
 καὶ λίθος ὡν, καὶ Ζεύς, τήμερον ἐκφέρεται.

Ibid. xi. 113.

¹ =εἶδεν.

² =καὶ ωχετο.

25

A THOUGHTFUL ACT

χειρουργῶν ἔσφαξεν Ἀκεστορίδην Ἀγέλαος·
 ζῶν γὰρ χωλεύειν, φησίν, ἔμελλε τάλας.

Anthology xi. 121.

26

A MISER

δακρύει Φείδων ὁ φιλάργυρος, οὐχ ὅτι θνήσκει,
 ἀλλ’ ὅτι πέντε μνῶν τὴν σόρον ἐπρίατο.
 τοῦτ’ αὐτῷ χαρίσασθε, καὶ ως τόπος ἐστὶν ἐν αὐτῇ,
 τῶν πολλῶν τέκνων ἐν τι προσεμβάλετε.

Ibid. xi. 170.

27

ANOTHER MISER

θνήσκων Ἐρμοκράτης ὁ φιλάργυρος, ἐν διαθήκαις
 αὐτὸν τῶν ἴδιων ἔγραφε κληρονόμου.

Ibid. xi. 171.

28

A SINGER

νυκτικόραξ ἥδει θανατηφόρον· ἀλλ’ ὅταν ἥσῃ
 Δημόφιλος, θνήσκει καύτὸς ὁ νυκτικόραξ.

Ibid. xi. 186.

29

UNDER THE TILES

ἐκλήθην ἔχθές, Δημήτριε· τήμερον ἥλθον
δειπνεῖν. μὴ μέμψῃ, κλίμακ' ἔχεις μεγάλην.

Anthology xi. 330.

30

A NEW PEER

βουλεύεις, Ἀγαθῖνε· τὸ βῆτα δὲ τοῦτ' ἐπρίω νῦν,
εἰπέ, πόσης τιμῆς; δέλτα γὰρ ἦν πρότερον.

Ibid. xi. 337.

31

A MISER

μῦν Ἀσκληπιάδης ὁ φιλάργυρος εἶδεν ἐν οἴκῳ,
καὶ “τί ποιεῖς” φησὶν “φίλτατε μῦν, παρ’ ἐμοί;”
ἡδὺ δ’ ὁ μῦν γελάσας, “μηδὲν, φίλε” φησὶ “φοβηθῆς.
οὐχὶ τροφῆς παρὰ σοὶ χρήζομεν, ἀλλὰ μονῆς.”

Ibid. xi. 391.

32

A POWERFUL HAIRWASH

τὴν κεφαλὴν βάπτων τις ἀπώλεσε τὰς τρίχας αὐτάς,
καὶ δασὺς ὡν λίαν, ὃδὸν ἄπας γέγονεν.

Ibid. xi. 398.

33

A LONG NOSE

τοῦ γρυποῦ Νίκωνος ὄρῳ τὴν ρῖνα, Μένυππε·
 αὐτὸς δ' οὐ μακρὰν φαίνεται εἶναι ἔτι.
 ἥξει δή, μείνωμεν ὅμως· εἰ γάρ πολύ, πέντε
 τῆς ρίνὸς σταδίους, οἴομαι, οὐκ ἀπέχει.
 ἀλλ' αὐτὴ μέν, ὄρᾶς, προπορεύεται. ἦν δ' ἐπὶ βουνὸν
 ὑψηλὸν στῶμεν, καύτὸν ἐσοψόμεθα.

Anthology xi. 406.

34

A FLATTERER REBUKED

ἄν μὲν ἀπόντα λέγης με κακῶς, οὐδέν μ' ἀδικεῖς σύ·
 ἄν δὲ παρόντα καλῶς, ἵσθι κακῶς με λέγων.

Ibid. xi. 421.

35

HERMES AND CHARON

ΕΡ. Λογισώμεθα, ὡ Χάρων, εἰ δοκεῖ, ὅπόσα μοι
 ὀφείλεις ἥδη, ὅπως μὴ αὐθις ἐρίζωμεν περὶ
 αὐτῶν.

ΧΑ. Λογισώμεθα, ὡ Ἐρμῆ.

ΕΡ. "Αγκυραν κελεύοντι ἐκόμισα πέντε δραχμῶν.

ΧΑ. Πολλοῦ λέγεις.

ΕΡ. Νὴ τὸν Πλούτωνα, τῶν πέντε ἐωνησάμην, καὶ
 τροπωτῆρα δύο ὀβολῶν.

ΧΑ. Τίθει πέντε δραχμὰς καὶ ὀβολοὺς δύο.

- EP. Καὶ ἀκέστραν ὑπὲρ τοῦ ιστίου· πέντε ὄβολοὺς
ἔγῳ κατέβαλον.
- XA. Καὶ τούτους προστίθει.
- EP. Καὶ κηρὸν ὡς ἐπιπλάσαι τοῦ σκαφιδίου τὰ
ἀνεῳγότα, καὶ ἥλους, καὶ κάλων, δύο δραχ-
μῶν ἄπαντα.
- XA. Καὶ ἄξια ταῦτα ἐωνήσω.
- EP. Ταῦτά ἔστιν, εἰ μή τι διέλαθεν ἡμᾶς ἐν τῷ
λογισμῷ. πότε δ' οὖν ταῦτα ἀποδώσειν φῆσ;
- XA. Νῦν μέν, ὁ Ἐρμῆ, ἀδύνατον· ἐὰν δὲ λοιμός τις
ἢ πόλεμος καταπέμψῃ ἀθρόους τινάς, ἐνέσται
τότε ἐπειδὴν λάβω τὰ πορθμεῖα.

Lucian, *Dialogues of the Dead.*

36

THE SWALLOW SONG OF RHODES

ἥλθ' ἥλθε χελιδών,
καλὰς ὕρας ἄγουσα
καλοὺς ἐνιαυτούς,
ἐπὶ γαστέρα λευκή,
ἐπὶ νῶτα μέλαινα.
παλάθην σὺ προκύκλει
ἐκ πίονος οἴκου,
οἴνου τε δέπαστρον,
τυροῦ τε κάνιστρον.
καὶ πύρνα χελιδὼν
καὶ λεκιθίτην
οὐκ ἀπωθεῖται. πότερ' ἀπίωμεν ἢ λαβώμεθα;
εἰ μέν τι δώσεις—εἰ δὲ μή, οὐκ ἐάσομεν.
ἢ τὴν θύραν φέρωμεν ἢ θούπέρθυρον¹
ἢ τὴν γυναικα τὴν ἔσω καθημένην.

¹ τὸ ὑπέρθυρον.

μικρὰ μέν ἔστι, ῥᾳδίως νιν¹ οἴσομεν.
 ἀν δὲ φέρης τι,
 μέγα δὴ τι φέροιο.
 ἄνοιγ' ἄνοιγε τὴν θύραν χελιδόνι·
 οὐ γὰρ γέροντές ἔσμεν, ἀλλὰ παιδία.

Athenaeus viii. 360 B.

37

ΕΡΙΤΑΡΦΣ

1. The Spartans at Thermopylae

ῳ ξεῖν',² ἄγγειλον Λακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε
 κείμεθα, τοῖς^ς κείνων ρήμασι πειθόμενοι.

Simonides, *Anthology* vii. 249.

2. The Athenian Dead at Plataea

εὶ τὸ καλῶς θυήσκειν ἀρετῆς μέρος ἔστὶ μέγιστον,
 ἡμῖν ἐκ πάντων τοῦτ' ἀπένειμε Τύχη.

Ἐλλάδι γὰρ σπεύδοντες ἐλευθερίαν περιθεῖναι
 κείμεθ' ἀγηράντῳ χρώμενοι εὐλογίᾳ.

Simonides, *Ibid.* 253.

3. The Spartan Dead at Plataea

ἄσβεστον κλέος οἴδε φίλη περὶ πατρίδι θέντες
 κυάνεον θανάτον ἀμφεβάλοντο νέφος·
 οὐ δὲ τεθνᾶσι θανόντες, ἐπεί σφ'³ ἀρετὴ καθύπερθεν
 κυδαίνουσ' ἀνάγει δώματος ἐξ Ἀΐδου.

Simonides, *Ibid.* 251.

¹ αὐτήν.

² ξένε.

³ σφε = αὐτούς.

4. A Dead Warrior

καρτερὸς ἐν πολέμοις Τιμόκριτος, οὐδὲ τόδε σῆμα.

"Αρης δ' οὐκ ἀγαθῶν φείδεται, ἀλλὰ κακῶν.

Anacreon, *Anthology vii. 160.*

38

A QUIET LIFE

*ῳ πάντες ἄνθρωποι, τί τὸ ζῆν ἡδέως
 παρέντες ἐπιμελεῖσθε τοῦ κακῶς ποιεῖν
 πολεμοῦντες ἀλλήλους; πότερα πρὸς τῶν θεῶν
 ἐπιστατεῖ τις τοῦ βίου νυνὶ τύχη
 ἄγροικος ἡμῶν, οὐδὲ παιδείαν ὅλως
 εἰδῦνα, τί τὸ κακόν ποτ' ἢ τί τάγαθὸν
 ἔστ' ἀγνοοῦσα παντελῶς, εἰκῇ τέ πως
 ἡμᾶς κυλίνδουσ' ὅντιν' ἀν τύχη τρόπον;
 οἷμαί γε πῶς γὰρ μᾶλλον ἀν προείλετο
 "Ελλην ἀληθῶς οὐσα λεπομένους ὁρᾶν
 αὐτοὺς ὑφ' αὐτῶν καὶ καταπίπτοντας νεκρούς,
 ἐξὸν ἵλαροὺς παίζοντας ὑποπεπωκότας
 αὐλούμένους ἰδεῖν; λέγ' αὐτὴ, γλυκυτάτη,
 ἔλεγχ' ἄγροικον οὖσαν ἡμῶν τὴν τύχην.
 οὐ τοῦτο τὸ ζῆν ἔστι τὸν καλούμενον
 θεῶν ἀληθῶς βίον. ὅσῳ δ' ἡδίονα
 τὰ πράγματ' ἐν ταῖς πόλεσιν ἦν ἀν ἢ τὰ νῦν,
 εἰ μεταβαλόντες τὸν βίον διήγομεν.
 πίνειν Ἀθηναίους ἄπαντας τοὺς μέχρι
 ἐτῶν τριάκοντ', ἐξιέναι τοὺς ἱππέας
 ἐπὶ κῶμον εἰς Κόρινθον ἡμέρας δέκα,
 στεφάνους ἔχοντας καὶ μύρον πρὸ ἡμέρας,
 τοὺς τὴν ῥάφανον πωλοῦντες ἔψειν Μεγαρέων,*

εἰς τὸ βαλανέιον ἀπιέναι τοὺς συμμάχους,
κεραννύναι τὸν οἶνον Εὐβοέας. τρυφὴ
καὶ βίος ἀληθῶς. ἀλλ’ ἀπαιδεύτῳ τύχῃ
δουλεύομεν.

Apollodorus 5.

39

BLUE BLOOD

ἀπολεῖ με τὸ γένος. μὴ λέγ’, εἰ φιλεῖς ἐμέ,
μῆτερ, ἐφ’ ἔκαστῳ τὸ γένος. οἷς ἀν τῇ φύσει
ἀγαθὸν ὑπάρχῃ μηδὲν οἰκεῖον προσόν,
ἐκεῖσε καταφεύγουσιν, εἰς τὰ μνήματα
καὶ τὸ γένος, ἀριθμοῦσιν τε τοὺς πάππους ὅσοι.
οὐδὲν δ’ ἔχουσι πλεῖον, οὐδ’ ἔρεῖς ὅτῳ
οὐκ εἰσὶ πάπποι· πῶς γὰρ ἐγένοντ’ ἀν ποτε;
οἱ μὴ λέγειν δ’ ἔχουσι τούτους διά τινα
τόπου μεταβολὴν ἡ φίλων ἐρημίαν,
τί τῶν λεγόντων εἰσὶ δυσγενέστεροι;
ὅς ἀν εὖ γεγονὼς ἡ τῇ φύσει πρὸς τάγαθά,
καν Λιθίοψ ἡ, μῆτερ, ἐστὶν εὐγενής.

Menander 533.

40

LUCK

εἰ γὰρ ἐγένου σύ, Τρόφιμε, τῶν πάντων μόνος,
ὅτ’ ἔτικτεν ἡ μήτηρ σ’, ἐφ’ φ τε διατελεῖν
πράττων ἄ βούλει καὶ διευτυχεῖν ἀεί,
καὶ τοῦτο τῶν θεῶν τις ωμολόγησέ σοι,
ὅρθως ἀγανακτεῖς· ἐστὶ γάρ σ’ ἐψευσμένος
ἀτοπόν τε πεποίηκ’. εἰ δ’ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς νόμοις
ἐφ’ οἰσπερ ἡμεῖς ἔσπασας τὸν ἀέρα

τὸν κοινόν, ἵνα σοι καὶ τραγικώτερον λαλῶ,
οἰστέον ἄμεινον ταῦτα καὶ λογιστέον.

τὸ δὲ κεφάλαιον τῶν λόγων, ἀνθρωπος εῖ,
οὐ μεταβολὴν θâττον πρὸς ὑψος καὶ πάλιν
ταπεινότητα ξῶν οὐδὲν λαμβάνει.

σὺ δ' οὕθ' ὑπερβάλλοντα, Τρόφιμ', ἀπώλεσας
ἀγαθά, τὰ νυνί τ' ἔστι μέτριά σοι κακά.

ὦστ' ἀνὰ μέσον που καὶ τὸ λοιπὸν δὴ φέρε.

Menander 531.

41

WINE

ὁ Μηνησίθεος δ' ἔφη τὸν οἶνον τοὺς θεοὺς
θυητοῖς καταδεῖξαι τοῖς μὲν ὄρθῳς χρωμένοις
ἀγαθὸν μέγιστον, τοῖς δὲ ἀτάκτως τοῦμπαλιν·
τροφήν τε γὰρ δίδωσι τοῖς εὖ χρωμένοις,
ἰσχύν τε ταῖς ψυχαῖσι καὶ τοῖς σώμασιν.
εἰς τὴν ἴατρικήν τε χρησιμώτατον·

καὶ τοῖς ποτοῖς γὰρ φαρμάκοις κεράννυται,
καὶ τοῖσιν ἐλκωθεῖσιν ὡφελίαν ἔχει·
ἐν ταῖς συνουσίαις τε ταῖς καθ' ἡμέραν
τοῖς μὲν μέτριον πίνουσι καὶ κεκραμένον
εὐθυμίαν, ἐὰν δὲ ὑπερβάλῃς, ὕβριν,
ἄν ἵστον ἵσφ δὲ προσφέρῃ, μανίαν ποιεῖ,
ἐὰν δὲ ἄκρατον, παράλυσιν τῶν σωμάτων.

Com. Frag. Adesp. 106.

42

MONEY

περὶ χρημάτων λαλεῖς, ἀβεβαίου πράγματος·
εὶ μὲν γὰρ οἰσθα ταῦτα παραμενοῦντά σοι

εἰς πάντα τὸν χρόνον, φύλαττε μηδενὶ¹
 ἄλλῳ μεταδιδούς, αὐτὸς ἀν δὲ κύριος.
 εἰ μὴ δὲ σαυτοῦ, τῆς τύχης δὲ πάντ' ἔχεις,
 τί ἀν φθονοίης, ὃ πάτερ, τούτων τινί;
 αὐτὴ γὰρ ἄλλῳ τυχὸν ἀναξίῳ τινὶ²
 παρελομένη σου πάντα προσθήσει πάλιν.
 δίοπερ ἔγωγέ φημι δεῖν, ὅσον χρόνον
 εἴ κύριος, χρῆσθαι σε γενναίως, πάτερ,
 αὐτὸν ἐπικουρεῖν πᾶσιν, εὐπόρους ποιεῖν,
 οὓς ἀν δύνη πλείστους διὰ σαυτοῦ· τοῦτο γὰρ
 ἀθάνατόν ἔστι, καν ποτε πταίσας τύχης,
 ἐκεῖθεν ἔσται ταῦτο τοῦτό σοι πάλιν.
 πολλῷ δὲ κρείττον ἔστιν ἐμφανῆς φίλος
 ἢ πλούτος ἀφανῆς, ὃν σὺ κατορύξας ἔχεις.

Menander 128.

43

A SCHOOL OF COOKERY

πολλῶν μαθητῶν γενομένων ἐμοί, Λύκε,
 διὰ τὸ νοεῖν ἀεί τι καὶ ψυχὴν ἔχειν
 ἅπει γεγονὼς μάγειρος ἐκ τῆς οἰκίας
 ἐν οὐχ ὅλοις δέκα μησί, πολὺ νεώτατος.
 Ἄγις Ὑόδιος ὥπτηκεν ἵχθὺν μόνος ἄκρως.
 Νηρεὺς δ' ὁ Χῖος γόγγυρον ἦψε τοῖς θεοῖς.
 θρῖον τὸ λευκὸν οὔξ Ἀθηνῶν Χαριάδης.
 ζωμὸς μέλας ἐγένετο πρώτῳ Λαμπρίᾳ.
 ἄλλαντας Ἀφθόνητος, Εὔθυνος φακῆν,
 ἀπὸ συμβολῶν συναγουσιν ἀρίστων πόρους.
 οὗτοι μετ' ἐκείνους τοὺς σοφιστὰς τοὺς πάλαι
 γεγόνασιν ἡμῶν ἐπτὰ δεύτεροι σοφοί.
 ἐγὼ δ' ὄρῶν τὰ πολλὰ προκατεῖλημμένα
 εὑρον τὸ κλέπτειν πρώτος, ὥστε μηδένα

μισεῖν με διὰ τοῦτ', ἀλλὰ πάντας λαμβάνειν.
ὑπ' ἐμοῦ δ' ὁρῶν σὺ τοῦτο προκατειλημένον
ἴδιον ἐφεύρηκάς τι, καὶ τοῦτ' ἔστι σόν.

Euphron I.

44

A CLUMSY COOK

μάγειρ', ἀηδής μοι δοκεῖς εἶναι σφόδρα·
πόσας τραπέζας μέλλομεν ποιεῦν, τρίτον
ἡδη μ' ἐρωτᾶς χοιρίδιον ἐν θύομεν,
όκτω ποιήσαντες τραπέζας δ' ή μίαν,
τί σοὶ διαφέρει τοῦτο; παράθες σηπίαν.
οὐκ ἔστι κανδύλους ποιεῦν, οὐδὲ οἷα σὺ
εἴωθας εἰς ταύτὸν καρυκεύειν, μέλι,
σεμίδαλιν, φά. πάντα γὰρ τάναντία
νῦν ἔστιν· ὁ μάγειρος γὰρ ἐγχύτους ποιεῖ,
πλακοῦντας ὅπτᾳ, χόνδρον ἔψει καὶ φέρει
μετὰ τὸ τάριχος, εἴτα θρῖον καὶ βότρυς.
ἡ δημιουργὸς δ' ἀντιπαρατεταγμένη
κρεάδι' ὅπτᾳ καὶ κίχλας τραγήματα.
ἔπειθ' ὁ δειπνῶν μὲν τραγηματίζεται,
μυρισάμενος δὲ καὶ στεφανωσάμενος πάλιν
δειπνεῖ μελίπηκτα τὰς κίχλας.

Menander 518.

45

A SEARCH FOR TRAITORS

διαλαβόντες τὰς οἰκίας ἐβάδιζον. καὶ ἐμὲ μὲν
ξένους ἔστιώντα κατέλαβον, οὓς ἐξελάσαντες Πείσωνί¹
με παραδιδόασιν· οἱ δ' ἄλλοι εἰς τὸ ἐργαστήριον

έλθόντες τὰ ἀνδράποδα ἀπεγράφοντο. ἐγὼ δὲ Πείσωνα μὲν ἡρώτων εἰ βούλοιτό με σῶσαι χρήματα λαβών. ὁ δὲ ἔφασκεν, εἰ πολλὰ εἴη. εἶπον οὖν ὅτι τάλαντον ἀργυρίου ἔτοιμος εἴην δοῦναι· ὁ δὲ ὠμολόγησε ταῦτα ποιήσειν. ἐγὼ δὲ εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιον τὴν κιβωτὸν ἀνοιγνυμι. Πείσων δὲ αἰσθόμενος εἰσέρχεται, καὶ ἴδων τὰ ἐνόντα καλεῖ τῶν ὑπηρετῶν δύο καὶ τὰ ἐν τῇ κιβωτῷ λαβεῖν ἐκέλευσεν. ἐπεὶ δὲ τρία τάλαντα εἶχεν ἀργυρίου, καὶ τετρακοσίους κυζικηνοὺς καὶ ἑκατὸν δαρεικοὺς καὶ φιάλας ἀργυρᾶς τέτταρας, ἐδεόμην αὐτοῦ ἐφόδιά μοι δοῦναι. ὁ δὲ ἀγαπήσειν μὲν ἔφασκεν, εἰ τὸ σῶμα σωσω. ἐν τοιούτῳ δὲ δοῦντι μοι κινδυνεύειν ἐδόκει — ἔμπειρος γὰρ ὃν ἐτύγχανον τῆς οἰκίας, καὶ ἥδη ὅτι ἀμφίθυρος εἴη· ἐδόκει οὖν ταύτη πειρᾶσθαι σωθῆναι, καὶ ἐνεθυμούμην ὅτι ἐὰν μὲν λάθω, σωθῆσομαι, ἐὰν δὲ ληφθῶ, ὅμοίως ἀποθανοῦμαι. ταῦτα διανοηθεὶς ἐφευγον, ἐκείνων ἐπὶ τῇ αὐλείᾳ θύρᾳ τὴν φυλακὴν ποιουμένων· τριῶν δὲ θυρῶν οὕσων, ἃς ἔδει με διελθεῖν, ἄπασαι ἀνεψιγμέναι ἔτυχον.

Lysias, *Eratosthenes* 388.

A CASE OF POISONING

ὑπερφόν τι ἦν τῆς ἡμετέρας οἰκίας, ὃ εἶχε Φιλόνεως ὄπότ’ ἐν ἀστει διατρίβοι, ἀνὴρ καλός τε κάγαθὸς καὶ φίλος τῷ ἡμετέρῳ πατρί· καὶ ἦν αὐτῷ γυνή, ζηλότυπος οὖσα. ταύτην οὖν ἡ μητριὰ ἡ ἐμὴ ἐποιήσατο φίλην. αἰσθομένη δὲ ὅτι ἀδικεῖσθαι μέλλει ὑπὸ τοῦ Φιλόνεω, μεταπέμπεται, καὶ ἐπειδὴ ἥλθεν, ἔλεξεν αὐτῇ ὅτι καὶ αὐτὴ ἀδικοῦτο ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἡμετέρου. εἰ οὖν ἐθέλοι πείθεσθαι, ἔφη ἵκανὴ εἶναι ἐκείνῃ τε τὸν Φιλόνεων φίλον ποιῆσαι καὶ αὐτῇ τὸν ἐμὸν πατέρα, εἶναι φάσκουσα

αύτῆς μὲν τοῦτο εὔρημα, ἐκείνης δ' ὑπηρέτημα. ἡρώτα οὖν αὐτὴν εἰ ἔθελήσει διακονῆσαι οἱ· καὶ ἡ ὑπέσχετο τάχιστα, ώς οἶμαι. μετὰ ταῦτα ἔτυχε τῷ Φιλόνεῳ ἐν Πειραιεῖ ὅντα ἱερὰ Διὸς Κτησίῳ, ὃ δὲ πατὴρ ὁ ἐμὸς εἰς Νάξον πλεῖν ἔμελλε. κάλλιστον οὖν εἶναι ἐδόκει τῷ Φιλόνεῳ τῆς αὐτῆς ὄδοι ἄμα μὲν προπέμψαι εἰς τὸν Πειραιᾶ τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν φίλον ὅντα ἑαυτῷ, ἄμα δὲ θύσαντα τὰ ἱερὰ ἐστιάσαι ἐκεῖνον. ἡ οὖν γυνὴ τοῦ Φιλόνεω ἡκολούθει τῆς θυσίας ἔνεκεν· καὶ ἐπειδὴ ἥσαν ἐν τῷ Πειραιεῖ, οἷον εἰκός, ἔθυον. καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ ἐτέθυτο τὰ ἱερά, ἐντεῦθεν ἐβουλεύετο ἡ ἄνθρωπος ὅπως ἀν αὐτοῖς τὸ φάρμακον δοίη· πότερον πρὸ δείπνου, ἡ ἀπὸ δείπνου. ἔδοξεν οὖν αὐτῇ βουλομένη βέλτιον εἶναι μετὰ δεῖπνον δοῦναι, ταῦς Κλυταιμνήστρας τῆς τούτου μητρὸς ὑποθήκαις ἄμα διακονοῦσα. καὶ τὰ μὲν ἄλλα μακρότερος ἀν εἴη λόγος περὶ τοῦ δείπνου ἐμοὶ τε διηγήσασθαι ὑμῖν τ' ἀκοῦσαι· ἄλλὰ πειράσομαι τὰ λοιπὰ ώς ἐν βραχυτάτοις ὑμῖν διηγήσασθαι, ώς γεγένηται ἡ δόσις τοῦ φαρμάκου. ἐπειδὴ γὰρ ἐδεειπνήκεισαν, οἷον εἰκός, ὃ μὲν θύων Διὸς Κτησίῳ κάκεῖνον ὑποδεχόμενος, ὃ δ' ἐκπλεῖν τε μέλλων καὶ παρ' ἀνδρὶ ἐταίρῳ δειπνῶν, σπονδάς τ' ἐποιοῦντο καὶ λιβανωτὸν ὑπὲρ αὐτῶν ἐπετίθεσαν· ἡ δὲ γυνὴ τοῦ Φιλόνεω τὴν σπονδὴν ἄμα ἐκχέουσα ἐκείνοις εὐχομένοις ἢ οὐκ ἔμελλε τελεῖσθαι, ἐνέχει τὸ φάρμακον. καὶ ἄμα οἰομένη δεξιὸν ποιεῖν πλέον δίδωσι τῷ Φιλόνεῳ—ώς μᾶλλον φιλησομένη ὑπὸ τοῦ Φιλόνεω, εἰ δοίη πλέον· οὕπω γὰρ ἦδει ὑπὸ τῆς μητριᾶς τῆς ἐμῆς ἐξαπατωμένη, πρὶν ἐν τῷ κακῷ ἦδη ἦν·—τῷ δὲ πατρὶ τῷ ἡμετέρῳ ἐλαττον ἐνέχει. καὶ ἐκεῖνοι ἐπειδὴ ἀπέσπεισαν, ἐκπίνουσιν ὑστάτην πόσιν. ὃ μὲν οὖν Φιλόνεως εὐθὺς παραχρῆμα ἀποθνήσκει· ὃ δὲ πατὴρ ὁ ἡμέτερος ἐς νόσον ἐμπίπτει, ἐξ ἣς καὶ ἀπώλετο εἰκοσταῖος.

A BAD NEIGHBOUR

οὐκ ἦν ἄρα, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χαλεπώτερον οὐδὲν ἦ γείτονος πονηροῦ καὶ πλεονέκτου τυχεῖν, ὅπερ ἐμοὶ νυνὶ συμβέβηκεν.

τοῦ γὰρ χωρίου τοῦ τ' ἐμοῦ καὶ τοῦ τούτων τὸ μέσον ὁδός ἔστιν· ὅρους δὲ περιέχοντος κύκλῳ, τοῖς χωρίοις τὸ καταρρέον ὕδωρ τῇ μὲν εἰς τὴν ὁδόν, τῇ δὲ εἰς τὰ χωρία συμβαίνει φέρεσθαι. καὶ δὴ καὶ τοῦτ' εἰσπίπτον ἐνίστε εἰς τὴν ὁδόν, ἥ μὲν ἀν εὐοδῆ, φέρεται κάτω κατὰ τὴν ὁδόν, ἥ δ' ἀν ἐνστῆ τι, τηνικαῦτα τοῦτ' εἰς τὰ χωρία ὑπεραίρειν ἀναγκαῖον ἥδη. καὶ δὴ καὶ κατὰ τοῦτο τὸ χωρίον, γενομένης ἐπομβρίας, συνέβη τὸ ὕδωρ ἐμβαλεῖν· ἀμεληθὲν δέ, οὕπω τοῦ πατρὸς κατέχοντος αὐτό, ἀλλ' ἀνθρώπου δυσχεραίνοντος ὅλως τοῖς τόποις καὶ μᾶλλον ἀστικοῦ, δὶς καὶ τρὶς ἐμβαλὸν τὸ ὕδωρ τά τε χωρία ἐλυμήνατο καὶ μᾶλλον ὠδοποίει. διὸ δή, ταῦθ' ὁ πατὴρ ὄρῶν, ὡς ἐγὼ τῶν εἰδότων ἀκούω, τὴν αἵμασιὰν περιῳκοδόμησε ταύτην.

καὶ ως ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, παρέξομαι μὲν καὶ μάρτυρας ὑμῖν τοὺς εἰδότας· πολύ δέ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν μαρτύρων ἴσχυρότερα τεκμήρια. Καλλικλῆς μὲν γάρ φησι τὴν χαράδραν ἀποικοδομήσαντα βλάπτειν ἐμὲ αὐτόν· ἐγὼ δ' ἀποδείξω χωρίον ὃν τοῦτο, ἀλλ' οὐ χαράδραν. ἔστι γὰρ ἐν τῷ χωρίῳ δένδρα πεφυτευμένα, ἄμπελοι καὶ συκαῖ. καίτοι τίς ἐν χαράδρᾳ ταῦτ' ἀν φυτεύειν ἀξιώσειεν; οὐδεὶς γε. τίς δὲ πάλιν τοὺς αὐτοῦ προγόνους θάπτειν; οὐδὲ τοῦτ' οἶμαι. ταῦτα τοίνυν ἀμφότερ', ὡς ἄνδρες δικασταί, συμβέβηκε· καὶ γὰρ τὰ δένδρα πεφύτευται πρότερον ἢ τὸν πατέρα περιοικοδομῆσαι τὴν αἵμασιάν, καὶ τὰ

μνήματα παλαιὰ καὶ πρὸν ἡμᾶς κτήσασθαι τὸ χωρίον γεγενημένα ἔστιν. καίτοι τούτων ὑπαρχόντων, τίς ἀν ἔτι λόγος ἴσχυρότερος γένοιτο, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι; τὰ γὰρ ἕργα φανερῶς ἔξελέγχει.

καὶ σκέψασθε δή, εἴ τις ὑμῶν ἔόρακεν ἢ ἀκήκοε πώποτε παρ' ὁδὸν χαράδραν οὖσαν. οἷμαι γὰρ ἐν ἀπάσῃ τῇ χώρᾳ μῆδεμίαν εἶναι. τοῦ γὰρ ἔνεκα, ὃ διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς δημοσίας ἔμελλε βαδιεῖσθαι φερόμενον, τούτῳ διὰ τῶν ἵδιων χωρίων χαράδραν ἐποίησέ τις; ἔπειτα τίς ἀν ὑμῶν εἴτ' ἐν ἀγρῷ νὴ Δί', εἴτ' ἐν ἄστει, τὸ διὰ τῆς ὁδοῦ ὕδωρ ῥέον εἰς τὸ χωρίον ἢ τὴν οἰκίαν δέξαιτ' ἀν αὐτοῦ; ἀλλ' οὐκ αὐτὸ τούναντίον, καν βιάσηται ποτε, ἀποφράττειν ἅπαντες καὶ παροικοδομεῖν εἰώθαμεν; οὗτος οὖν ἀξιοῦ με ἐκ τῆς ὁδοῦ τὸ ὕδωρ εἰσδεξάμενον εἰς τὸ ἔμαυτοῦ χωρίον, ὅταν τὸ τούτου παραλλάξη χωρίον, πάλιν εἰς τὴν ὁδὸν ἔξαγειν. οὐκοῦν πάλιν ὁ μετὰ τούτου γεωργῶν τῶν γειτόνων ἐγκαλεῖ· τὸ γὰρ ὑπὲρ τούτου δίκαιον δῆλον ὅτι κάκείνοις ὑπάρξει πᾶσι λέγειν. ἀλλὰ μὴν εἴ γε εἰς τὴν ὁδὸν ὀκνήσω τὸ ὕδωρ ἔξαγειν, ἢ που σφόδρα θαρρῶν εἰς τὸ τοῦ πλησίον χωρίον ἀφείην ἄν. ὅπου γὰρ νυνὶ ἀτιμήτους φεύγω δίκας, διότι τὸ ἐκ τῆς ὁδοῦ ῥέον ὕδωρ εἰς τὸ τούτου χωρίον εἰσέπεσε, τί πείσομαι πρὸς Διὸς ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ ἐμοῦ τοῦ ὕδατος εἰσπεσόντος βλαπτομένων; ὅπου δὲ μήτ' εἰς τὴν ὁδὸν μήτ' εἰς τὰ χωρία ἀφείναι μοι τὸ ὕδωρ ἔξεστι δεξαμένῳ, τί λοιπόν, ὡς ἄνδρες δικασταί, πρὸς θεῶν; οὐ γὰρ ἐκπιεῖν γε δήπου με Καλλικλῆς αὐτὸ προσαναγκάσει.

Demosthenes, *Callicles, init.*

DISAGREEABLE NEIGHBOURS

εξῆλθον, ἔτος τουτὶ τρίτον, εἰς Πάνακτον φρουρᾶς ἡμῶν προγραφείσης. ἐσκήνωσαν οὖν οἱ νιέῖς οἱ Κόνωνος τουτούν ἐγγὺς ἡμῶν, ὡς οὐκ ἀν ἐβουλόμην· ἡ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἔχθρα καὶ τὰ προσκρούσματα ἐκεῖθεν ἡμῶν συνέβη, ἐξ ὧν δ' ἀκούσεσθε. ἔπινον ἐκάστοτε οὗτοι τὴν ἡμέραν, ἐπειδὴ τάχιστα ἀριστήσαιεν, ὅλην· καὶ τοῦτο, ἕως περ ἡμεν ἐπὶ τῇ φρουρᾷ, διετέλουν ποιοῦντες. ἡμεῖς δέ, ὥσπερ ἐνθάδε εἰώθαμεν, οὕτω διήγομεν καὶ ἐξω. ἦν οὖν δειπνοποιεῖσθαι τοῖς ἄλλοις ὥραν συμβαίνοι, ταύτην ἀν ἥδη ἐπαροίνουν οὗτοι, τὰ μὲν πολλὰ εἰς τοὺς παῖδας ἡμῶν τοὺς ἀκολουθούς, τελευτῶντες δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτούς. φήσαντες γὰρ καπνίζειν αὐτοὺς ὁψοποιουμένους τοὺς παῖδας ἢ κακῶς λέγειν, ὅ τι τύχοιεν, ἔτυπτον, καὶ τὰς ἀμίδας κατεσκεδάννυον, καὶ ἀσελγείας καὶ ὑβρεως οὐδὲ ὄτιον ἀπέλειπον. ὄρῶντες δ' ἡμεῖς ταῦτα καὶ λυπούμενοι, τὸ μὲν πρῶτον ἀπεπεμψάμεθα· ως δ' ἐχλεύαζον ἡμᾶς καὶ οὐκ ἐπαύοντο, τῷ στρατηγῷ τὸ πρᾶγμα εἴπομεν, κοινῇ πάντες οἱ σύστιτοι προσελθόντες, οὐκ ἐγὼ τῶν ἄλλων ἐξω. λοιδορηθέντος δ' αὐτοῖς ἐκείνου καὶ κακίσαντος, οὐ μόνον περὶ ὧν εἰς ἡμᾶς ἤσέλγαινον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὧν ὅλως ἐποίουν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, τοσούτου ἐδέησαν παύσασθαι ἢ αἰσχυνθῆναι, ὥστ' ἐπειδὴ θάττον συνεσκότασεν, εὐθὺς εἰς ἡμᾶς εἰσεπήδησαν ταύτη τῇ ἐσπέρᾳ. καὶ τὸ μὲν πρῶτον κακῶς ἔλεγον, τελευτῶντες δὲ καὶ πληγὰς ἐνέτειναν ἐμοὶ· καὶ τοσαύτην κραυγὴν καὶ θόρυβον περὶ τὴν σκηνὴν ἐποίησαν, ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν καὶ τοὺς ταξιάρχους ἐλθεῖν καὶ τῶν στρατιωτῶν τινας, οἵπερ ἐκώλυσαν μηδὲν ἡμᾶς ἀνήκεστον παθεῖν μηδ' αὐτοὺς ποιῆσαι, παροινουμένους ὑπὸ τούτων. τοῦ δὲ

πράγματος εἰς τοῦτο προελθόντος, ώς δεῦρ' ἐπανήλθομεν,
ἥν ήμÎν ώς εἴκος ἐκ τούτων ὀργὴ καὶ ἔχθρα πρὸς
ἀλλήλους.

χρόνῳ δὲ ὕστερον οὐ πολλῷ περιπατοῦντος, ὥσπερ
εἰώθη, ἐσπέρας ἐν ἀγορᾷ μου μετὰ Φανοστράτου τοῦ
Κηφισέως τῶν ἡλικιωτῶν τινος, παρέρχεται Κτησίας
ὁ νιὸς ὁ τούτου, μεθύων, κατὰ τὸ Λεωκόριον, ἐγγὺς
τῶν Πυθοδώρου. κατιδὼν δὲ ήμᾶς καὶ κραυγάσας καὶ
διαλεχθεὶς τι πρὸς αὐτὸν οὕτως ώς ἀν μεθύων, ὥστε
μὴ μαθεῖν ὃ τι λέγοι, παρῆλθεν πρὸς Μελίτην ἄνω.
ἐπινον γὰρ ἐνταῦθα (ταῦτα γὰρ ὕστερον ἐπυθόμεθα)
παρὰ Παμφίλῳ τῷ κναφεῖ, Κόνων οὔτοσί, Θεότιμός
τις, Ἀρχεβιάδης, Σπίνθαρος ὁ Εύβοιού, Θεογένης ὁ
Ἀνδρομένους, πολλοί τινες· οὓς ἔξαναστήσας ὁ Κτησίας
ἐπορεύετο εἰς τὴν ἀγοράν. καὶ ήμÎν συμβαίνει, ἀνα-
στρέφουσιν ἀπὸ τοῦ Φερρεφαττίου καὶ περιπατοῦσι,
πάλιν κατ' αὐτό πως τὸ Λεωκόριον εἶναι, καὶ τούτοις
περιτυγχάνομεν. ώς δὲ ἀνεμίχθημεν, εἰς μὲν αὐτῶν,
ἄγνως τις, τῷ Φανοστράτῳ προσπίπτει καὶ κατεῖχεν
ἔκεινον· Κόνων δὲ οὔτοσὶ καὶ ὁ νιὸς αὐτοῦ καὶ ὁ
Ἀνδρομένους νιὸς ἐμοὶ περιπεσόντες, τὸ μὲν πρῶτον
ἔξεδυσαν, εἴθ' ὑποσκελίσαντες καὶ ράξαντες εἰς τὸν
βόρβορον, οὕτω διέθηκαν ἐναλλόμενοι καὶ ὑβρίζοντες,
ὥστε τὸ μὲν χεῖλος διακόψαι, τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς
συγκλεῖσαι, οὕτω δὲ κακῶς ἔχοντα ὑπολιπεῖν, ὥστε
μήτε ἀναστῆναι μήτε φθέγξασθαι δύνασθαι. κείμενος
δὲ αὐτῶν ἥκουον πολλὰ καὶ δεινὰ λεγόντων. καὶ τὰ
μὲν ἄλλα καὶ βλασφημίαν ἔχει τινά, καὶ ὀνομάζειν
όκνήσαιμ' ἀν ἐν ὑμÎν ἔνια· ὃ δὲ τῆς ὑβρεως ἐστὶ τῆς
τούτου σημεῖον, καὶ τεκμήριον τοῦ πᾶν τὸ πρᾶγμα
ὑπὸ τούτου γεγενῆσθαι, τοῦθ' ὑμÎν ἐρῶ. ηδε γὰρ,
τοὺς ἀλεκτρυόνας μιμούμενος τοὺς νενικηκότας· οἱ δὲ
κροτεῖν τοὺς ἀγκῶσιν αὐτὸν ἥξιονν ἀντὶ πτερύγων τὰς
πλευράς. καὶ μετὰ ταῦτα ἐγὼ μὲν ἀπεκομίσθην ὑπὸ

τῶν παρατυχόντων γυμνός· οὗτοι δ' ὥχοντο, θοίμάτιον λαβόντες μου. ως δ' ἐπὶ τὴν θυρὰν ἥλθον, κραυγὴ καὶ βοὴ τῆς μητρὸς καὶ τῶν θεραπαινίδων ἦν· καὶ μόλις ποτὲ εἰς τὸ βαλανέion ἐνεγκόντες με καὶ περιπλύναντες, ἔδειξαν τοῖς ἰατροῖς. μετὰ δὲ ταῦτα, τῶν μὲν οἰδημάτων τῶν ἐν τῷ προσώπῳ καὶ τῶν ἑλκῶν οὐδὲν ἔφη φοβεῖσθαι λίαν ὁ ἰατρός· πυρετοὶ δὲ παρηκολούθουν μοι συνεχεῖς, καὶ ἀλγήματα ὅλου τοῦ σώματος πάνυ σφοδρὰ καὶ δεινά, μάλιστα δὲ τῶν πλευρῶν καὶ τοῦ ἥπτρου, καὶ τῶν σιτίων ἀπεκεκλήσμην.

Demosthenes, *Conon* § 3.

49

A PAIR OF RASCALS

Ζηνόθεμις οὗτοσὶ ὧν ὑπηρέτης Ἡγεστράτου τοῦ ναυκλήρου, δὸν καντὸς ἔγραψεν ἐν τῷ ἐγκλήματι, ως ἐν τῷ πελάγει ἀπώλετο (πῶς δ', οὐ προσέγραψεν, ἀλλ' ἐγὼ φράσω), ἀδίκημα τοιουτονὶ μετ' ἐκείνου συνεσκευάστο. χρήματ' ἐν ταῖς Συρακούσαις ἐδανείζεθ' οὗτος κάκενος. ὡμολόγει δ' ἐκεῖνος μὲν πρὸς τοὺς τούτῳ δανείζοντας, εἴ τις ἔροιτο, ἐνεῖναι σῆτον ἐν τῇ νηὶ τούτῳ πολύν, οὗτος δὲ πρὸς τοὺς ἐκείνῳ, τὸν γόμον οἰκεῖον ἔχειν αὐτὸν τῆς νεώσ. ὧν δ' ὁ μὲν ναύκληρος, ὁ δ' ἐπιβάτης, ἐπιστεύοντ' εἰκότως ἢ περὶ ἀλλήλων ἔλεγον. λαμβάνοντες δὲ τὰ χρήματα, οἴκαδ' ἀπέστελλον εἰς τὴν Μασσαλίαν, καὶ οὐδὲν εἰς τὴν ναῦν εἰσέφερον. οὐσῶν δὲ τῶν συγγραφῶν, ὥσπερ εἰώθασιν ἄπασαι, σωθείσης τῆς νεώς ἀποδοῦναι τὰ χρήματα, ἵν' ἀποστερήσαιεν τοὺς δανείσαντας, τὴν ναῦν καταδῦσαι ἐβουλεύσαντο. ὁ μὲν οὖν Ἡγέστρατος, ως ἀπὸ τῆς γῆς ἀπῆραν δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν πλοῦν, καταβὰς τῆς νυκτὸς εἰς κοίλην ναῦν, διέκοπτε τοῦ πλοίου

τοῦδαφος. οὗτοσὶ δ', ώς οὐδὲν εἰδὼς ἄνω μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιβατῶν διέτριβεν. ψόφου δὲ γενομένου, αἰσθάνονται οἱ ἐν τῷ πλοίῳ, ὅτι κακόν τι ἐν κοίλῃ νηὶ γίγνεται καὶ βοηθοῦσι κάτω. ώς δ' ἡλίσκεθ' ὁ Ἡγέστρατος καὶ δίκην δώσειν ὑπελάμβανε, φεύγει καὶ ἐκδιωκόμενος ῥίπτει αὐτὸν εἰς τὴν θάλατταν, διαμαρτὼν δὲ τοῦ λέμβου διὰ τὸ νύκτι εἶναι, ἀπεπνίγη. ἐκεῖνος μὲν οὖν οὕτως, ὥσπερ ἄξιος ἦν, κακὸς κακῶς ἀπώλετο, ἢ τοὺς ἄλλους ἐπεβούλευσε ποιῆσαι, ταῦτα παθὼν αὐτός.

Demosthenes, *Zenothemis* § 4.

50

A PRISON SCENE

ἐν τοίνυν εἰπὼν ἔτι τῶν ἰδίων αὐτοῦ πονηρευμάτων τὰ λοίπ' ἔάσω. πρὶν γὰρ ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἐμπεσόντος ἀνθρώπου τινὸς Ταναγραίου πρὸς κατεγγύην γραμματεῖον ἔχοντος, προσελθὼν καὶ λαλῶν ὅτιδήποθ' ὑφαιρεῖται τὸ γραμματεῖον. αἰτιωμένου δὲ καὶ δεινὰ ποιοῦντος τάνθρωπου, καὶ λέγοντος ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ὑφήρηται, εἰς τοῦτ' ἀφικνεῖται βδελυρίας, ὥστε τύπτειν ἐπεχείρησε τὸν ἀνθρωπὸν. νεαλῆς δὲ καὶ πρόσφατος ὅν ἐκεῖνος, περιῆν αὐτοῦ τεταριχευμένου καὶ πολὺν χρόνον ἐμπεπτωκότος. ώς δ' εἰς τοῦθ' ἥκεν, ἀπεσθίει τὴν ρῆνα τάνθρωπου. καὶ τότε μὲν περὶ τὴν γεγονυῖαν συμφορὰν ἀνθρωπος γενόμενος, ἀπέστη τοῦ τὸ γραμματεῖον ἐρευνᾶν καὶ ζητεῖν. ὕστερον δ' εὑρίσκουσι τὸ γραμματεῖον ἐν κιβωτίῳ τινί, οὗ τὴν κλεῖν οὖτος εἶχεν. καὶ μετὰ ταῦτα ψηφίζονται περὶ αὐτοῦ τοῦθ' οἱ ἐν τῷ οἰκήματι, μὴ πυρός, μὴ λύχνου, μὴ ποτοῦ, μὴ βρωτοῦ μηδένα μηδενὸς τούτῳ κοινωνεῖν, μηδὲ λαμβάνειν, μηδ' αὐτὸν τούτῳ διδόναι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω,

κάλει μοι τὸν ἄνθρωπον, οὐ τὴν ρῦν' ὁ μιαρὸς οὗτος
ἐσθίων κατέφαγεν.

Demosthenes, *Aristogeiton* i. § 60.

51

A MYSTERIOUS DISAPPEARANCE

ἔγὼ δὲ τὸν μὲν πλοῦν ἐποιησάμην ἐκ τῆς Μιτυλήνης
ῳ ἄνδρες, ἐν τῷ πλοίῳ πλέων φέρωνται οὗτοι, ὃν
φασιν ὑπὸ ἐμοῦ ἀποθανεῖν· ἐπλέομεν δὲ εἰς τὴν Λίνου,
ἔγὼ μὲν ὡς τὸν πατέρα—ἐτύγχανε γάρ ἐκεῖ ὥν τότε—
ὅ δὲ Ἁρώδης ἀνδράποδα Θρᾳξὶν ἀνθρώποις ἀπολύσων.
συνέπλει δὲ τά τε ἀνδράποδα ἂν ἔδει αὐτὸν ἀπολύσαι,
καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ λυσόμενοι. τούτων δὲ ὑμῖν τοὺς
μάρτυρας παρέξομαι.

ἡ μὲν πρόφασις ἐκατέρῳ τοῦ πλοῦ αὕτη· ἐτύχομεν
δὲ χειμῶνί τινι χρησάμενοι, ὑφ' οὐ ἡναγκάσθημεν
κατασχεῖν εἰς τῆς Μηθυμναίας τι χωρίον, οὐ τὸ πλοῖον
ῳρμεῖ εἰς δὲ μετεκβάντα φασὶν ἀποθανεῖν αὐτὸν τὸν
Ἁρώδην. καὶ πρῶτον μὲν αὐτὰ ταῦτα σκοπεῖτε, ὅτι
οὐ προνοίᾳ μᾶλλον ἐγίγνετο ἡ τύχη. οὔτε γάρ πείσας
τὸν ἄνδρα οὐδαμοῦ ἀπελέγχομαι σύμπλουν μοι γένεσθαι,
ἀλλ' αὐτὸς καθ' αὐτὸν τὸν πλοῦν πεποιημένος ἔνεκα
πραγμάτων ἰδίων· οὔτ' αὖ ἔγω ἄνευ προφασέως ἱκάνης
φαίνομαι τὸν πλοῦν ποιησάμενος εἰς τὴν Λίνου, οὔτε
κατασχόντες εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ἀπὸ παρασκευῆς
οὐδεμιᾶς, ἀλλ' ἀνάγκη χρησάμενοι. οὔτ' αὖ ἐπειδὴ
ῳρμισάμεθα, ἡ μετάβασις ἐγένετο εἰς τὸ ἔτερον πλοῖον
οὐδενὶ μηχανήματι οὐδὲ ἀπάτῃ, ἀλλ' ἀνάγκη καὶ τοῦτο
ἐγίγνετο. ἐν φέρωνται γάρ ἐπλέομεν, ἀστέγαστον ἦν τὸ
πλοῖον· εἰς δὲ δὲ μετέβημεν, ἐστεγασμένον. τοῦ δὲ
ὑετοῦ ἔνεκα ταῦτ' ἦν. τούτων δὲ ὑμῖν μαρτυρίας
παρέξομαι.

ἐπειδὴ δὲ μετεξέβημεν εἰς τὸ ἔτερον πλοῖον, ἐπίνομεν.

καὶ ὁ μέν ἐστι φανερὸς ἐκβὰς ἐκ τοῦ πλοίου καὶ οὐκ εἰσβὰς πάλιν. ἐγὼ δὲ τὸ παράπαν οὐκ ἐξέβην τοῦ πλοίου τῆς νυκτὸς ἐκείνης. τῇ δ' ὑστεραὶ, ἐπειδὴ ἀφανῆς ἦν ὁ ἀνήρ, ἐζητεῖτο οὐδέν τι μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἢ καὶ ὑπ' ἐμοῦ· καὶ εἴ τῷ τῶν ἄλλων ἐδόκει δεινὸν εἶναι, καὶ ἐμοὶ ὁμοίως. καὶ εἰς τε τὴν Μιτυλήνην ἐγὼ αἴτιος ἢ πεμφθῆναι ἄγγελον, καὶ τῇ ἐμῇ γνώμῃ ἐπέμπετο. καὶ ἄλλου οὐδενὸς ἐθέλοντος βαδίζειν, οὕτε τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου οὕτε τῶν αὐτῷ τῷ Ἡρώδῃ συμπλεόντων, ἐγὼ τὸν ἀκόλουθον τὸν ἐμαυτοῦ πέμπειν ἔτοιμος ἦ· καίτοι γε οὐ δήπου κατ' ἐμαυτοῦ μηνυτὴν ἐπεμπονεῖδώς. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀνήρ οὕτε ἐν τῇ Μιτυλήνῃ ἐφαίνετο ζητούμενος οὔτ' ἄλλοθι οὐδαμοῦ, πλοῦς τε ἡμῖν ἐγίνετο, καὶ τᾶλλον ἀνήγετο πλοῖα ἅπαντα, φχόμην κάγῳ πλέων. τούτων δ' ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρασχήσομαι.

τὰ μὲν γενόμενα ταῦτ' ἐστίν. ἐκ δὲ τούτων ἥδη σκοπεῦτε τὰ εἰκότα. πρῶτον μὲν γὰρ πρὶν ἀνάγεσθαι με εἰς τὴν Αἰγαίον, δτε ἦν ἀφανῆς ὁ ἀνήρ, οὐδεὶς ἥτιάσατό με ἀνθρώπων, ἥδη πεπυσμένων τούτων τὴν ἄγγελίαν. οὐ γὰρ ἄν ποτε φχόμην πλέων· ἀλλ' εἰς μὲν τὸ παραχρῆμα κρεῖσσον ἦν τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ γεγενημένον τῆς τούτων αἰτιάσεως, καὶ ἄμα ἐγὼ ἔτι ἐπεδήμουν. ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ τε φχόμην πλέων, καὶ οὗτοι ἔξ ἐπιβουλῆς συνέθεσαν ταῦτα καὶ ἐμηχανήσαντο κατ' ἐμοῦ, τότε ἥτιάσαντο. λέγουσι δὲ ως ἐν μὲν τῇ γῇ ἀπέθανεν ὁ ἀνήρ, κάγῳ λίθον ἐνέβαλον αὐτῷ εἰς τὴν κεφαλήν, δις οὐκ ἐξέβην τὸ πάραπαν ἐκ τοῦ πλοίου. καὶ τοῦτο μὲν ἀκριβῶς οὗτοι ἵσασιν. δπως δ' ἡφανίσθη ὁ ἀνήρ, οὐδενὶ λόγῳ εἰκότι δύνανται ἀποφαίνειν. δῆλον γὰρ δτε ἐγγύς που τοῦ λιμένος εἰκὸς ἦν τοῦτο γένεσθαι, τοῦτο μὲν μεθύοντος τοῦ ἀνδρός, τοῦτο δὲ νύκτωρ ἐκβάντος ἐκ τοῦ πλοίου· οὕτε γὰρ αὐτοῦ κρατεῖν ἵσως ἐδύνατο, οὕτε τῷ ἀπάγοντι νύκτωρ μακρὰν ὄδὸν ἡ πρόφασις ἀν εἰκότως ἐγίνετο· ζητουμένου δὲ τοῦ ἄνδρος

δύο ἡμέρας ἐν τῷ λιμένι καὶ ἄπωθεν τοῦ λιμένος, οὕτε δπτὴρ οὐδεὶς ἐφάνη οὔθ' αἷμα οὔτ' ἄλλον σημεῖον οὐδέν. κατ' ἑγὼ συγχωρῶ τῷ τούτων λόγῳ, παρεχόμενος μὲν τοὺς μάρτυρας ὡς οὐκ ἐξέβην ἐκ τοῦ πλοίου, οὐδενὶ τρόπῳ εἰκὸς ἦν ἀφανισθέντα λαθεῖν τὸν ἄνθρωπον, εἴπερ μὴ πάνυ πόρρω ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς θαλάσσης. ἀλλ' ὡς κατεποντώθη λέγουσιν. ἐν τίνι πλοίῳ; δῆλον γὰρ δτι ἐξ αὐτοῦ τοῦ λιμένος ἦν τὸ πλοῖον. πῶς ἀν οὖν οὐκ ἐξευρέθη; καὶ μὴν εἰκός γε ἦν καὶ σημεῖον τι γένεσθαι ἐν τῷ πλοίῳ ἀνδρὸς τεθνεώτος καὶ ἐκβαλλομένου νύκτωρ. νῦν δ' ἐν φῷ μὲν ἔπινε πλοίῳ καὶ ἐξ οὐ ἐξέβαινεν, ἐν τούτῳ φασὶν εὑρεῖν σημεῖα, ἐν φῷ αὐτοὶ μὴ ἀποθανεῖν ὁμολογοῦσιν τὸν ἀνδρα. ἐν φῷ δὲ κατεποντώθη, οὐχ εὑρόν οὔτ' αὐτὸ τὸ πλοῖον οὕτε σημεῖον οὐδέν. τούτων δ' ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παραστήσομαι.

ἐπειδὴ δὲ ἑγὼ φροῦδος μὲν ἦν πλέων εἰς τὴν Αἶνον, τὸ δὲ πλοῖον ἦκεν εἰς τὴν Μιτυλήνην ἐν φῷ ἑγὼ καὶ Ἡρώδης ἐπλέομεν, πρῶτον μὲν εἰσβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἡρεύνων, καὶ ἐπειδὴ τι αἷμα εὑρον, ἐνταῦθα ἐφασαν τεθνάναι τὸν ἀνδρα. ἐπειδὴ δὲ αὐτοῖς τοῦτο οὐκ ἐνεχώρει, ἀλλ' ἐφαίνετο τῶν προβάτων δὲν αἷμα, ἀποτραπόμενοι τούτου τοῦ λόγου συλλαβόντες ἐβασάνιζον τοὺς ἀνθρώπους. καὶ δὲν μὲν τότε παραχρῆμα ἐβασάνισαν, οὗτος μὲν οὐδὲν εἶπε περὶ ἐμοῦ φλαῦρον. δὲν δ' ἡμέραις ὕστερον πολλαῖς ἐβασάνισαν, ἔχοντες παρὰ σφίσιν αὐτοῖς τὸν πρόσθεν χρόνον, οὗτος μὲν ὁ πεισθεὶς ὑπὸ τούτων καὶ καταψευσάμενος ἐμοῦ.

Andocides, *Herodes* § 35.

A CONSPIRACY

ἐπαρθεὶς τοῖς πόλεως κακοῖς εἰσαγγέλλει Διοκλείδης εἰς τὴν βουλήν, φάσκων εἰδέναι τοὺς περικόψαντας τὸν Ἐρμᾶς, καὶ εἶναι αὐτοὺς εἰς τριακοσίους· ώς δὲ οὗτοι καὶ περιτύχοι τῷ πράγματι, ἔλεγε. καὶ τούτοις, ὡς ἄνδρες, δέομαι ὑμῶν προσέχοντας τὸν νοῦν ἀναμιμνήσκεσθαι ἐὰν ἀληθῆ λέγω, καὶ διδάσκειν ἀλλήλους· ἐν ὑμῖν γὰρ ησαν οἱ λόγοι, καί μοι ὑμεῖς τούτων μάρτυρες ἔστε. ἔφη γὰρ εἶναι μὲν ἄνδραποδόν οἱ ἐπὶ Λαυρίῳ, δεῦν δὲ κομίσασθαι ἀποφοράν, ἀναστὰς δὲ πρωΐ, ψευσθεὶς τῆς ὥρας βαδίζειν· εἶναι δὲ πανσέληνον. ἐπεὶ δὲ πάρα τὸ Προπύλαιον τὸ Διονύσου ἦν, ὁρᾶν ἀνθρώπους πολλοὺς ἀπὸ τοῦ φύδείου καταβαίνοντας εἰς τὴν ὁρχήστραν· δείσας δὲ αὐτούς, εἰσελθὼν ὑπὸ τὴν σκιὰν καθέξεσθαι μεταξὺ τοῦ κίονος καὶ τῆς στήλης ἐφ' ἣ ὁ στρατηγός ἔστιν ὁ χαλκοῦς. ὁρᾶν δὲ ἀνθρώπους τὸν μὲν ἀριθμὸν μάλιστα τριακοσίους, ἔστάναι δὲ κύκλῳ ἀνὰ πέντε καὶ δέκα ἄνδρας, τοὺς δὲ ἀνὰ εἴκοσιν· ὁρῶν δὲ αὐτῶν πρὸς τὴν σελήνην τὰ πρόσωπα τῶν πλείστων γυγνώσκειν. καὶ πρῶτον μέν, ὡς ἄνδρες, τοῦθ' ὑπέθετο δεινότατον πρᾶγμα (οἷμα) ὅπως ἐν ἐκείνῳ εἴη ὄντινα βούλοιτο Ἀθηναίων φάναι τῶν ἀνδρῶν τούτων εἶναι, ὄντινα δὲ μὴ βούλοιτο, λέγειν ὅτι οὐκ ἦν. οἶδὸν δὲ ταῦτ' ἔφη ἐπὶ Λαύριον ἰέναι, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ὅτι οἱ Ἐρμαῖ εἰεν περικεκομμένοι· γνῶναι οὖν εὐθὺς ὅτι τούτων εἴη τῶν ἀνδρῶν τὸ ἔργον.

Andocides, *de Mysteriis* § 36.

A PLOT

ἀφικόμενος προπέρυσιν εἰς τὴν πόλιν, οὕπω δύο μῆνας ἐπιδεδημηκὼς κατελέγην στρατιώτης. αἰσθόμενος δὲ τὸ πραχθέν, ὑπετοπούμην εὐθέως ἐπὶ μηδενὶ ὑγιεῖ κατειλέχθαι. προσελθὼν οὖν τῷ στρατηγῷ, ἐδήλωσα ὅτι ἐστρατευμένος εἴην, ἔτυχον δὲ οὐδενὸς τῶν μετρίων· προπηλακιζόμενος δ' ἡγανάκτουν μέν, ἡσυχίαν δ' εἶχον. ἀπορούμενος δὲ καὶ συμβουλευόμενός τινι τῶν πολιτῶν, τί χρήσωμαι τῷ πράγματι, ἐπυθόμην ώς καὶ δήσειν με ἀπειλοῦν, λέγοντες ὅτι οὐδὲν ἐλάττω χρόνον Καλλικράτους Πολύαινος ἐνδημοίη. κάμοὶ μὲν τὰ προειρημένα διείλεκτο ἐπὶ τῇ Φιλίου τραπέζῃ· οἱ δὲ μετὰ Κτησικλέους τοῦ ἄρχοντος, ἀπαγγείλαντός τινος ώς ἐγὼ λοιδοροῦμι, τοῦ νόμου ἀπαγορεύοντος ἐάν τις ἄρχὴν ἐν συνεδρίῳ λοιδορῇ, πάρα τὸν νόμον ζημιώσαι ἡξίωσαν. ἐπιβαλόντες δὲ τὸ ἀργύριον πράξασθαι μὲν οὐκ ἐπεχείρησαν, ἐξιούσης δὲ τῆς ἄρχῆς γράψαντες εἰς λεύκωμα τοῖς ταμίαις παρέδοσαν. οἵδε μὲν τάδε διεπράξαντο· οἱ δὲ ταμίαι, οὐδὲν ὅμοιον τοῦσδε διανοηθέντες, ἀνακαλεσάμενοι δὲ τοὺς παρόντας καὶ τὴν γραφήν, ἐσκοπούντο τῆς αἰτίας τὴν πρόφασιν. ἀκούσαντες δὲ τὸ γεγενημένον, ἐννοούμενοι οὐλα πεπονθὼς ἦν, τὸ μὲν πρῶτον ἔπειθον αὐτοὺς ἀφεῖναι, διδάσκοντες ώς οὐκ ἐπιεικὲς εἴη τῶν πολιτῶν τινας διὰ τὰς ἔχθρας ἀναγράφεσθαι· ἀποροῦντες δὲ μεταπεῖσαι αὐτούς, τὸν παρ' ὑμῶν κίνδυνον ὑποστάντες ἄκυρον τὴν ζημίαν ἔκριναν.

Φέ μὲν τρόπῳ παρεδόθην καὶ ἐζημιώθην, ἐπίστασθε· δεῖ δ' ὑμᾶς μὴ μόνον τοῦ ἐγκλήματος τὴν αἰτίαν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἔχθρας τὴν πρόφασιν εἰδέναι. Σωστράτῳ γὰρ φίλος ἦν πρότερον τῆς τούτων ἔχθρας. γνώριμος

δὲ γενόμενος διὰ τῆς ἐκείνου δυναστείας, οὕτ' ἔχθρὸν ἐτιμωρησάμην οὕτε φίλον εὐεργέτησα· ζῶντος μὲν γὰρ διὰ τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν ἡλικίαν ἐσχόλαζον, ἐκλιπόντος δὲ τὸν βίον οὕτε λόγῳ οὕτ' ἔργῳ ἔβλαψα οὐδένα τῶν κατηγορούντων· ἔχω δὲ καὶ τοιαῦτα εἰπεῖν, ἐξ ὧν ὡφελοίμην ἀν πολὺ δικαιότερον ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων ἦκακῶς πάσχοιμι. τὴν μὲν οὖν ὄργὴν διὰ τὰ προειρημένα συνεστήσαντο, προφάσεως οὐδεμιᾶς πρὸς ἔχθραν ὑπαρχούσης.

λόγῳ μὲν οὖν περὶ τῆς ἀναγραφῆς ἀγωνίζομαι, ἔργῳ δὲ περὶ πολιτείας. τυχὼν μὲν γὰρ τῶν δικαίων (πιστεύω δὲ τῇ ὑμετέρᾳ γνώμῃ) μείναιμι ἀν ἐν τῇ πόλει· εἰ δ' ἀδίκως ἀλοίην, ἀποδραίην ἄν. τίνι γὰρ ἐπαρθέντα ἐλπίδι δεῖ με συμπολιτεύεσθαι, εἰδότα μὲν τῶν ἀντιδίκων τὴν προθυμίαν, ἀποροῦντα δ' ὅθεν χρὴ τῶν δικαίων τινὸς τυχεῖν;

Lysias, *Stratiotes* 319.

54

ELECTION TACTICS

πρῶτον μὲν ὃν τρόπον ἐν τοῖς δημόταις συνέβη τὴν διαψήφισιν γενέσθαι, φράσω πρὸς ὑμᾶς. Εὐβουλίδης γὰρ οὗτος, ὁ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς ὑμῶν ἵσασι πολλοί, γραψάμενος ἀσεβείας τὴν ἀδελφὴν τοῦ Λακεδαιμονίου τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐ μετέλαβεν. ὅτε δὴ ἐν ἐκείνῳ τῷ ἀγῶνι τὰ δίκαια, τούτῳ δὲ τάναντίᾳ ἐμαρτύρησα, διὰ ταύτην τὴν ἔχθραν ἐπιτίθεται μοι. καὶ βουλεύων, ὁ ἄνδρες δικασταί, καὶ κύριος ὁν τοῦ τε ὄρκου καὶ τῶν γραμματείων, ἐξ ὧν ἐκάλει τοὺς δημότας, τί ποιεῖ; πρῶτον μέν, ἐπειδὴ συνελέγησαν οἱ δημόται, κατέτριψε τὴν ἡμέραν δημηγορῶν, καὶ ψηφίσματα γράφων. τοῦτο δ' ἦν οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἀλλ'

ἐπιβουλεύων ἐμοί, ὅπως ὡς ὁψιαίτατα ἡ διαψήφισις ἡ περὶ ἐμοῦ γένοιτο. καὶ διεπράξατο τοῦτο. καὶ τῶν μὲν δημοτῶν οἱ ὀμόσαντες ἐγενόμεθα τρεῖς καὶ ἑβδομήκοντα. ἡρξάμεθα δὲ τοῦ διαψηφίζεσθαι δείλης ὁψίας, ὥστε συνέβη ἡνίκα τούμὸν ὄνομα ἐκάλει, τὸ σκότος ἦδη εἶναι· καὶ γὰρ ἦν περὶ ἔξηκοστόν, καὶ ἐκλήθην ὑστατος ἀπάντων τῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ κληθέντων, ἡνίκα οἱ μὲν πρεσβύτεροι τῶν δημοτῶν ἀπεληλύθεσαν εἰς τοὺς ἀγρούς. τοῦ γὰρ δήμου ἡμῖν, ὡς ἄνδρες δικασταί, πέντε καὶ τριάκοντα στάδια τοῦ ἄστεος ἀπέχοντος, καὶ τῶν πλείστων ἐκεῖ οἰκούντων, ἀπεληλύθεσαν οἱ πολλοί, οἱ δὲ κατάλοιποι ἡσαν οὐ πλείους ἡ τριάκοντα· ἐν δὲ τούτοις ἡσαν ἄπαντες οἱ τούτῳ παρεσκευασμένοι. ἐπειδὴ δὲ ἐκλήθη τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἀναπηδήσας οὗτος ἐβλασφήμει κατ' ἐμοῦ ταχὺ καὶ πολλὰ καὶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ὥσπερ καὶ νῦν, μάρτυρα ὡν κατηγόρησεν οὐδένα παρασχόμενος, οὔτε τῶν δημοτῶν, οὔτε τῶν ἄλλων πολιτῶν· παρεκελεύετο δὲ τοῖς δημόταις ἀποψηφίζεσθαι. ἀξιοῦντος δέ μου εἰς τὴν ὑστεραίαν ἀναβαλέσθαι, διά τε τὴν ὥραν, καὶ τὸ μηδένα μοι παρεῖναι, τό τε πρᾶγμα ἄφω προσπεπτωκέναι, ἵνα τούτῳ τε ἔξουσίᾳ προσγένοιτο ὅπόσα βούλοιτο κατηγορῆσαι, καὶ μάρτυρας, εἴ τινας ἔχοι, παρασχέσθαι, ἐμοί τε ἐκγένοιτο ἀπολογίσασθαι ἐν ἄπασι τοῖς δημόταις, καὶ τοὺς οἰκείους μάρτυρας παρασχέσθαι, καὶ ὅτι γνοίησαν περὶ ἐμοῦ, τούτοις ἥθελον ἐμμένειν· οὗτος ὡν μὲν ἐγὼ προύκαλούμην, οὐδὲν ἐφρόντισε, τὴν δὲ ψῆφον εὐθυς ἐδίδου τοῖς παροῦσι τῶν δημοτῶν, οὔτε ἀπολογίαν οὐδεμίαν δούς, οὕτ’ ἔλεγχον οὐδένα ἀκριβῆ ποιήσας, οἱ δὲ τούτῳ συνεστῶτες, ἀναπηδήσαντες ἐψηφίζοντο. καὶ ἦν μὲν σκότος· οἱ δέ, λαμβάνοντες δύο καὶ τρεῖς ψήφους ἔκαστος παρὰ τούτων ἐνέβαλλον εἰς τὸν καδίσκον. σημεῖον δέ· οἱ μὲν γὰρ ψηφισάμεναι οὐ πλείους ἦ-

τριάκοντ' ἡσαν, αἱ δὲ ψῆφοι ἡριθμήθησαν πλείους ἡ
έξηκοντα, ὥστε πάντας ἡμᾶς ἐκπλαγῆναι. καὶ ταῦτα
ώς ἀληθῆ λέγω, καὶ ὅτι οὕτι ἐδόθη ἡ ψῆφος ἐν
ἄπασι, πλείους τε ἐγένοντο τῶν ψηφισαμένων,
μάρτυρας ὑμῶν παρέξομαι. συμβαίνει δέ μοι περὶ
τούτων, τῶν μὲν φίλων, ἡ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων
μηδένα μάρτυρα παρεῖναι, διά τε τὴν ὥραν, καὶ διὰ
τὸ μηδένα παρακαλέσαι, αὐτοῖς δὲ τοῖς ἡδικηκόσι με
χρήσασθαι μάρτυσιν. ἀ οὖν οὐ δυνήσονται ἔξαρνοι
γένεσθαι, ταῦτα γέγραφα αὐτοῖς. λέγε.

МАРТУРИЯ

εἰ μὲν τοίνυν, ὁ ἄνδρες δικασταί, συνέβαινε τοῖς
Ἀλιμουσίοις περὶ ἀπάντων τῶν δημοτῶν διαψηφί-
σασθαι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, εἰκὸς ἦν καὶ εἰς ὅψὲ
ψηφίζεσθαι, ἵνα ἀπηλλαγμένοι εἴησαν ποιήσαντες τὰ
ἡμῖν ἐψηφισμένα· εἰ δὲ πλείους ἡ εἴκοσιν ὑπόλοιποι
ἡσαν τῶν δημοτῶν, περὶ ὧν ἔδει τῇ ὑστεραίᾳ δια-
ψηφίσασθαι, καὶ ὁμοίως ἦν ἀνάγκη συλλέγεσθαι τοὺς
δημότας, τί ποτ’ ἦν τὸ δυσχερὲς Εὔβουλίδῃ ἀναβαλέ-
σθαι εἰς τὴν ὑστεραίαν, καὶ περὶ ἐμοῦ πρώτου τὴν
ψῆφον διδόναι τοῖς δημόταις; διότι, ὁ ἄνδρες δικασταί,
οὐκ ἡγνόει Εύβουλίδης, ὅτι, εἰ λόγος ἀποδοθήσοιτο,
καὶ παραγένοντό μοι πάντες οἱ δημόται, καὶ ἡ ψῆφος
δικαίως δοθείη, οὐδαμοῦ γενήσονται οἱ μετὰ τούτου
συνεστηκότες.

Demosthenes, *Eubulides* 1301.

AN UNGRATEFUL FRIEND

Νικόστρατος οὗτοσί, ὁ ἄνδρες δικασταί, γείτων μοι
ὦν ἐν ἀγρῷ καὶ ἥλικιώτης, γνωρίμως μέν μοι εἶχε καὶ

πάλαι· ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ, καὶ ἐγὼ ἐν ἀγρῷ κατώκουν, οὐπερ καὶ νυνὶ οἰκῶ, καὶ μᾶλλον ἀλλήλοις ἥδη ἔχρωμεθα, διὰ τὸ γείτονές τε εἶναι καὶ ἡλικιώται. χρόνου δὲ προβαίνοντος, καὶ πάνυ οἰκείως διεκείμεθα· καὶ ἐγὼ τε οὕτως οἰκείως διεκείμην πρὸς τοῦτον, ὥστε οὐδενὸς πώποτε, ὃν ἐδεήθη οὗτος ἐμοῦ, ἀπέτυχεν, οὗτός τε αὖ ἐμοὶ οὐκ ἄχρηστος ἦν πρὸς τὸ ἐπιμεληθῆναι καὶ διοικῆσαι· καὶ ὅπότε ἐγὼ ἀποδημοίην, ἡ δημοσίᾳ τριηραρχῶν ἡ ἴδια κατ’ ἄλλο τι, κύριον τῶν ἐν ἀγρῷ τοῦτον ἀπάντων κατέλιπον. συμβαίνει δή μοι τριηραρχία περὶ Πελοπόννησον· ἐκεῖθεν δὲ εἰς Σικελίαν ἔδει τοὺς πρέσβεις ἄγειν, οὓς ὁ δῆμος ἔχειροτόνησεν. ἡ οὖν ἀναγωγὴ διὰ ταχέων ἐγίγνετο μοι. ἐπιστέλλω δὴ αὐτῷ ὅτι αὐτὸς μὲν ἀνῆγμαι, καὶ οὐχ οἶστος τούτῳ εἴην οἴκαδε ἀφικέσθαι, ἵνα μὴ κατακωλύοιμι τοὺς πρέσβεις· τούτῳ δὲ προσέταξα ἐπιμελεῖσθαι τε τῶν οἴκων καὶ διοικεῖν, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ.

ἐν δὲ τῇ ἐμῇ ἀποδημίᾳ ἀποδιδράσκουσιν αὐτὸν οἰκέται τρεῖς ἔξι ἀγροῦ παρὰ τούτου· οἱ μὲν δύο ὃν ἐγὼ ἔδωκα αὐτῷ, ὁ δὲ εἰς ὃν αὐτὸς ἐκτήσατο. διώκων οὖν ἀλίσκεται ὑπὸ τριήρους, καὶ κατήχθη εἰς Αἴγιναν, καὶ ἐκεῖ ἐπράθη. ἐπειδὴ δὲ κατέπλευσα ἐγὼ τριηραρχῶν, προσέρχεται μοι Δείνων ὁ ἀδελφὸς τούτου, λέγων τὴν τε τούτου συμφοράν, αὐτός τε τε ὅτι δι’ ἀπορίαν ἔφοδίων οὐ πεπορευμένος εἴη ἐπὶ τοῦτο, πέμποντος τούτου αὐτῷ ἐπιστολάς, καὶ ἂμα λέγων πρὸς ἡμᾶς, ὡς ἀκούοι αὐτὸν δεινῶς διακεῖσθαι. ἀκούσας δ’ ἐγὼ ταῦτα, καὶ συναχθεὶς ἐπὶ τῇ ἀτυχίᾳ τῇ τούτου, πέμπω τὸν Δείνωνα τὸν ἀδελφὸν τούτου εὐθὺς ἐπὶ τοῦτον, δοὺς ἔφόδιον αὐτῷ τριακοσίας δραχμάς. ἀφικόμενος δ’ οὗτος, καὶ ἐλθὼν ὡς ἐμέ, πρῶτον μὲν ἡσπάζετο καὶ ἐπήνει, ὅτι παρέσχον τὰ ἔφόδια τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, κατ’ ὡδύρετο τὴν αὐτοῦ συμφοράν, καί, κατηγορῶν ἄμα τῶν ἑαυτοῦ οἰκείων, ἐδεῖτό μου βοηθῆσαι αὐτῷ, ὥσπερ

καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ἦν περὶ αὐτὸν ἀληθινὸς φίλος· καὶ κλαίων ἄμα, καὶ λέγων ὅτι ἔξ καὶ εἴκοσι μνῶν λελυμένος εἴη, εἰσενεγκεῖν αὐτῷ τι ἐκέλευε με εἰς τὰ λύτρα. ταῦτα δὲ ἐγὼ ἀκούων, καὶ ἐλεήσας τοῦτον, καὶ ἄμα ὄρῶν κακῶς διακείμενον καὶ ἐπιδεικνύοντα ἔλκη ἐν ταῖς κυνήμαις ὑπὸ τῶν δεσμῶν—ῶν ἔτι τὰς οὐλὰς ἔχει, καὶ ἐὰν κελεύσῃτε αὐτὸν δεῖξαι, οὐ μὴ ἐθελήσῃ,— ἀπεκρινάμην αὐτῷ, ὅτι καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ εἴην αὐτῷ φίλος ἀληθινός, καὶ νῦν ἐν τῇ συμφορᾷ βοηθήσαιμι αὐτῷ· καὶ τάς τε τριακοσίας, ἃς τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔδωκε ἐφόδια, ὅτε ἐπορεύετο ἐπὶ τοῦτον, ἀφείην αὐτῷ, χιλίας τε δραχμὰς ἔρανον αὐτῷ εἰς τὰ λύτρα εἰσοίσοιμι. καὶ τοῦτο οὐ λόγω μὲν ὑπεσχόμην, ἔργῳ δὲ οὐκ ἐποίησα· ἀλλ’, ἐπειδὴ οὐκ εὐπόρουν ἀργυρίου, διὰ τὸ διαφόρως ἔχειν τῷ Φορμίωνι, καὶ ἀποστερεῖσθαι ὑπ’ αὐτοῦ τὴν οὐσίαν ἦν μοι ὁ πατὴρ κατέλιπε, κομίσας ὡς Θεοκλέα, τὸν τότε τραπεζίτευοντα, ἐκπώματα καὶ στέφανον χρυσοῦν, ἢ παρ’ ἐμοὶ ἐκ τῶν πατρών δύντα ἐτύγχανεν, ἐκέλευσα δοῦναι τούτῳ χιλίας δραχμάς· καὶ τοῦτο ἔδωκα δωρεὰν αὐτῷ τὸ ἀργύριον, καὶ ὅμολογῶ δεδωκέναι.

ἡμέραις δὲ οὐ πολλαῖς ὕστερον προσελθών μοι κλαίων, ἔλεγεν, ὅτι οἱ ξένοι ἀπαιτοῦν αὐτόν, οἱ δανείσαντες τὰ λύτρα, τὸ λοιπὸν ἀργύριον· καὶ ἐν ταῖς συγγραφαῖς εἴη, τριάκονθ’ ἡμερῶν αὐτὸν ἀποδοῦναι, ἢ διπλάσιον ὀφείλειν· καὶ ὅτι τὸ χωρίον, τὸ ἐν γειτόνων μοι τοῦτο, οὐδεὶς ἐθέλοι οὔτε πρίασθαι οὔτε τίθεσθαι, ὁ γὰρ ἀδελφός, ὁ Ἀρεθούσιος, οὖν τάνδράποδ’ ἐστι ταῦτα, ἢ νῦν ἀπογέγραπται, οὐδένα ἐώη οὔτε ὧνεῖσθαι οὔτε τίθεσθαι, ὡς ἐνοφειλομένου αὐτῷ ἀργυρίου. σὺ οὖν μοι, ἔφη, πόρισον τὸ ἐλλεῖπον τοῦ ἀργυρίου πρὶν τὰς τριάκονθ’ ἡμέρας παρελθεῖν, ἵνα μὴ ὅ τε ἀποδέδωκα, ἔφη, τὰς χιλίας δραχμάς, ἀπόληται, καὶ αὐτὸς ἀγώγιμος γένωμαι. συλλέξας δ’, ἔφη, τὸν ἔρανον, ἐπειδὰν τοὺς

ξένους ἀπαλλάξω, σοὶ ἀποδώσω, ὃ ἂν μοι χρήσης· οἰσθα δ', ἔφη, ὅτι καὶ οἱ νόμοι κελεύουσι, τοῦ λυσαμένου ἐκ τῶν πολεμίων εἶναι τὸν λυθέντα, ἐὰν μὴ ἀποδιδῷ τὰ λύτρα. ἀκούων δ' αὐτοῦ ταῦτα καὶ δοκῶν οὐ ψεύδεσθαι, ἀπεκρινάμην αὐτῷ, ἄπερ ἀν νέος τε ἀνθρωπος καὶ οἰκείως χρώμενος, οὐκ ἀν νομίσας ἀδικηθῆναι, ὅτι, ὡς Νικόστρατε, καὶ ἐν τῷ πρὸ τούτου σοι χρόνῳ φίλος ἦν ἀληθινός, καὶ ἐν ταῖς συμφοραῖς σοι, καθ' ὅσον ἐγὼ ἐδυνάμην, βεβοήθηκα· ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ παρόντι οὐ δύνασαι πορίσαι ἀπαντα τὰ χρήματα, ἀργύριον μὲν ἐμοὶ οὐ πάρεστιν, οὐδὲ ἔχω οὐδὲ αὐτός, τῶν δὲ κτημάτων σοι τῶν ἐμῶν κίχρημι, ὅ τι βούλει, θέντα τοῦ ἐπιλοίπου ἀργυρίου ὅσον ἐνδεῖ σοι, ἐνιαυτὸν ἀτόκως χρῆσθαι τῷ ἀργυρίῳ, καὶ ἀποδοῦναι τοῖς ξένοις· συλλέξας δὲ ἔρανον, ὥσπερ αὐτὸς φήσ, λῦσαί μοι. ἀκούσας δ' οὗτος ταῦτα καὶ ἐπαινέσας με, ἐκέλευσε τὴν ταχίστην πρᾶξαι, πρὶν ἐξήκειν τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς ἔφη δεῖν τὰ λύτρα καταθεῖναι. τίθημι οὖν τὴν συνοικίαν ἑκκαίδεκα μνῶν Ἀρκέσαντι Παμβωτάδῃ, διν αὐτὸς οὗτος προὔξενησεν, ἐπὶ ὁκτὼ ὀβολοῖς τὴν μνᾶν δανείσαντι τοῦ μηνὸς ἑκάστου.

λαβὼν δὲ τὸ ἀργύριον, οὐχ ὅπως χάριν τινά μοι ἀποδίδωσιν, ὡν εὖ ἔπαθεν, ἀλλ' εὐθέως ἐπεβούλευσέ μοι, ἵν' ἀποστερήσειε τὸ ἀργύριον καὶ εἰς ἔχθραν κατασταίη· καὶ ἀπορούμενος ἐγὼ τοῖς πράγμασι νέος ὃ τι χρησαίμην καὶ ἀπειρος πραγμάτων, ὅπως μὴ εἰσπράττοιμι αὐτὸν τάργυριον, οὐδὲ ἡ συνοικία ἐτέθη, ἀλλ' ἀφείην αὐτῷ. πρῶτον μὲν οὖν ἐπιβουλεύει μοι μετὰ τῶν ἀντιδίκων, καὶ πίστιν αὐτοῖς δίδωσιν. ἔπειτα ἀγώνων μοι συνεστηκότων πρὸς αὐτούς, τούς τε λόγους ἐκφέρει μον, εἰδὼς, καὶ ἐγγράφει τῷ δημοσίῳ ἀπρόσκλητον ἔξι ἐμφανῶν καταστάσεως ἐπιβολὴν ἑξακοσίας καὶ δέκα δραχμάς, διὰ Λυκίδου τοῦ μυλωθροῦ ποιησάμενος τὴν δίκην. κλητῆρα δὲ κατ' ἐμοῦ τόν τε ἀδελφὸν

τὸν αὐτοῦ Ἀρεθούσιον τοῦτον ἐπιγράφεται, οὗπέρ ἔστι τὰ ἀνδράποδα ταῦτα, καὶ ἄλλον τινά. καὶ παρεσκευάζοντο, εἰ ἀνακρινοίμην κατὰ τῶν οἰκείων τῶν ἀδικούντων με τὰς δίκας, ἃς εἰλήχειν αὐτοῖς, ἐνδεικνύναι με καὶ ἐμβάλλειν εἰς τὸ δεσμωτήριον. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις, ὁ Ἀρεθούσιος, ἀπρόσκλητόν μου δέκα δραχμῶν δίκην καταδικασάμενος, ως ὁφείλοντα τῷ δημοσίῳ, κλητῆρας ἐπιγραφάμενος, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν βίᾳ, τὰ σκεύη πάντα ἔξεφόρησε, πλεῖον ἢ εἴκοσι μνῶν ἀξια, καὶ οὐδὲ ὅτιον κατέλιπεν. ὅτε δὲ τιμωρεῖσθαι φύμην δεῖν, καὶ ἐκτίσας τῷ δημοσίῳ τὸ ὄφλημα, ἐπειδὴ ἐπιθόμην τὴν ἐπιβουλήν, ἐβάδιζον ἐπὶ τὸν κλητῆρα τὸν ὄμολογοῦντα κεκλητευκέναι τὸν Ἀρεθούσιον τῆς ψευδοκλητείας κατὰ τὸν νόμον, ἐλθὼν εἰς τὸ χωρίον τῆς υγειάς, ὅσα ἐνήν φυτὰ ἀκροδρύων γενναῖα ἐμβεβλημένα καὶ τὰς ἀναδεινότεράς εἶχεν, καὶ φυτευτήρια ἐλαιῶν περιστοίχων κατέκλασεν οὕτω δεινῶς, ως οὐδὲ ἄν οἱ πολέμιοι διαθεῖεν. πρὸς δὲ τούτοις, μεθ' ἡμέραν παιδάριον ἀστὸν εἰσπέμψαντες διὰ τὸ γείτονές τε εἶναι καὶ ὅμορον τὸ χωρίον, ἐκέλευον τὴν ρόδωνιὰν βλαστάνουσαν ἐκτίλλειν, ἵνα, εἰ καταλαβὼν αὐτὸν ἐγὼ δήσαιμι ἢ πατάξαιμι ως δοῦλον ὅντα, γραφήν με γράψαιντο ὑβρεως. ως δὲ τούτου διήμαρτον, κάγῳ μάρτυρας μὲν ὃν ἔπασχον ἐποιούμην, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἔξημάρτανον εἰς αὐτούς, ἐνταῦθ' ἥδη μοι ἐπιβουλεύουσι τὴν μεγίστην ἐπιβουλήν. ἀνακεκριμένου γὰρ ἥδη μοι κατ' αὐτοῦ τὴν τῆς ψευδοκλητείας γραφήν, καὶ μέλλοντος εἰσιέναι εἰς τὸ δικαστήριον, τηρήσας με ἀπίοντα ἐκ Πειραιῶς ὅψε περὶ τὰς λιθοτομίας, παίει τε πὺξ καὶ ἀρπάζει μέσον, καὶ ὧθεῖ μέ εἰς τὰς λιθοτομίας, εἰ μή τινες προσίοντες, βοῶντός μου ἀκούσαντες, παρεγένοντο καὶ ἐβοήθησαν. ἡμέραις δὲ οὐ πολλαῖς ὕστερον, εἰσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς ἡμέραν διαμεμετρημένην, καὶ ἐξελέγξας αὐτὸν τὰ ψευδῆ κεκλητευκότα καὶ τὰ ἄλλα ὅσα εἴρηκα

ἡδικηκότα, εἶλον. καὶ ἐν τῇ τιμήσει βουλομένων τῶν δικαστῶν θανάτου τιμῆσαι αὐτῷ ἐδεήθην ἐγὼ τῶν δικαστῶν μηδὲν δὶ’ ἐμοῦ τοιοῦτον πράξαι, ἀλλὰ συγχωρῆσαι ὅσουπερ αὐτοὶ ἐτιμώντο ταλάντου. οὐχ, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ὁ Ἀρεθούσιος—ᾶξια γὰρ αὐτῷ θανάτου εἴργαστο εἰς ἐμέ,—ἀλλ’, ἵνα ἐγώ, Πασίωνος ὁν, καὶ κατὰ ψήφισμα πολίτης, μηδένα Ἀθηναίων ἀπεκτονώς εἴην. ὡς δ’ ἀληθῆ εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς, τούτων ὑμῖν πάντων τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

Demosthenes, *Nicostratos* 1247.

56

A DISPUTED SUCCESSION

ἥν γάρ, ω ἄνδρες δικασταί, Κόνων Ἀλαιεύς, οἰκεῖος ἡμέτερος. οὗτος ὁ Κόνων ἐτελεύτησεν ἄπαις ὀλίγον πάνυ χρόνον ἀρρωστήσας· ἐβίω δὲ πολλὰ ἔτη, καὶ ἦν πρεσβύτερος ὅτε ἐτελεύτα. καὶ ἐγὼ ὡς ἡσθόμην, ὅτι οὐχ οἶός τε ἔσται περιγενέσθαι, μετεπεμψάμην τουτούν Ὁλυμπιόδωρον, ὅπως ἀν παρῇ καὶ συνεπιμελῆται μεθ’ ἡμῶν ἀπάντων ὧν προσῆκε· καὶ Ὁλυμπιόδωρος οὐτοσί, ω ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἥλθεν ὡς ἐμὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἑαυτοῦ, ἐμὴν δὲ γυναῖκα, μεθ’ ἡμῶν ἄπαντα διφέκει. ὅντων δ’ ἡμῶν περὶ ταύτην τὴν πραγματείαν, ἔξαιφνης λόγον μοι προσφέρει Ὁλυμπιόδωρος οὐτοσί, ὅτι καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ προσήκουσα εἴη τῷ Κόνωνι τῷ τετελευτηκότι καὶ ὅτι δίκαιον εἴη καὶ αὐτὸν τὸ μέρος λαβεῖν ἀπάντων ων ὁ Κόνων κατέλιπεν. ἐγὼ δέ, ω ἄνδρες δικασταί, συνειδῶς ὅτι ἐψεύδετο καὶ ἀναισχυντεῖν ἐπεχείρει, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἦν ἄλλος τῷ Κόνωνι γένει ἐγγυτέρω ἐμοῦ, τὸ μὲν πρῶτον ὡς οἰόν τε μάλιστα ὡργίσθην καὶ ἡγανάκτησα ἐπὶ τῇ ἀναισχυντίᾳ τοῦ λόγου· ἐπειτα δ’ ἐλογισάμην

πρὸς ἐμαυτόν, ὅτι οὐκ ἐν καιρῷ ὀργιζούμην, καὶ τούτῳ ἀπεκρινάμην, ὅτι ἐν μὲν τῷ παρόντι προσήκει θάπτειν τὸν τετελευτηκότα καὶ τᾶλλα ποιεῖν τὰ νομιζόμενα, ἐπειδὴν δὲ τούτων ἀπάντων ἐπιμεληθώμεν, τόθ' ἡμῖν αὐτοῖς διαλεξόμεθα. καὶ αὐτός, ὃ ἄνδρες δικασταί, προσωμολόγησε ταῦτα, καὶ καλῶς μ' ἔφη λέγειν· ἐπειδὴ δ' ἀπηλλάγημεν καὶ ἐποιήσαμεν ἄπαντα τὰ νομιζόμενα, καθ' ἡσυχίαν ἥδη παρακαλέσαντες ἄπαντας τοὺς οἰκείους διελεγόμεθα ἡμῖν αὐτοῖς περὶ ὧν οὗτος ἡξίους ἑαυτῷ εἶναι. ὅσα μὲν οὖν, ὃ ἄνδρες δικασταί, ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διηνέχθημεν περὶ τούτων διαλεγόμενοι, τί ἀν ἐγώ, ταῦτα διηγούμενος, ἢ ὑμῖν πράγματα παρέχοιμι, ἢ ἐμαυτῷ ἐνοχλοίην; τὸ δὲ τέλος ὁ ἐγένετο, τοῦτο ὑμᾶς ἀναγκαίως ἔχει ἀκοῦσαι. αὐτὸς γὰρ ἐγὼ ἐδίκασα τούτῳ, καὶ οὗτος ἐμοί, τὰ ἡμίσεα ἐκάτερον ἡμῶν λαβεῖν, ὃν κατέλιπτε Κόνων, καὶ μηδεμίαν ἀηδίαν εἶναι περαιτέρω. καὶ προειλόμην, ὃ ἄνδρες δικασταί, ἐκὼν μεταδοῦναι τούτῳ μᾶλλον ἢ εἰς δικαστήριον εἰσὶων κινδυνεύειν πρὸς οἰκείον ὄντα τοῦτον καὶ εἰπεῖν τι ἀηδές, ἀδελφὸν ὄντα τῆς ἐμῆς γυναικὸς καὶ θεῖον τῶν ἐμῶν παίδων, καὶ ὑπὸ τούτου ἀκοῦσαι τι ἀνεπιτήδειον. ταῦτα πάντα ἐνθυμούμενος, συνεχώρησα αὐτῷ· καὶ μετὰ ταῦτα συνθήκας ἐγραψαμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ ἀπάντων, καὶ ὅρκους ἴσχυροὺς ὡμόσαμεν ἀλλήλοις, ἢ μὴν τά τε ὑπάρχοντα φανερὰ ὄντα καλῶς καὶ δικαίως διαιρήσεσθαι, καὶ μηδ' ὅτιοῦν πλέονεκτήσειν τὸν ἔτερον τοῦ ἔτερου ὃν κατέλιπτε Κόνων, καὶ τᾶλλα πάντα κοινῇ ζητήσειν καὶ πράξειν, μετ' ἀλλήλων βουλευόμενοι ὅ τι ἀν ἀεὶ δέῃ. ὑπενοοῦμεν γάρ, ὃ ἄνδρες δικασταί, ἡξειν τινὰς ἀμφισβητήσοντας τῶν τοῦ Κόνωνος καὶ ἔτέρους, οἷον καὶ ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς ὁμοπάτριος μέν, ὁμομήτριος δ' οὐ, ὃς ἀπεδήμει, καὶ εἰ δή τις ἄλλος ἡβούλετ' ἀμφισβητεῖν, οὐκ ἐνῆν ἡμῖν κωλύειν· οἱ γὰρ νόμοι κελεύουσι τὸν βουλόμενον

ἀμφισβητεῖν. ταῦτα δὴ πάντα προνοούμενοι, ἐγράψαμεν τὰς συνθήκας καὶ σρκους ὡμόσαμεν, ὅπως μήτε ἕκοντι μήτι ἄκοντι μηδετέρῳ ἔξουσίᾳ ἡμῶν γένηται μηδὲ ὅτιοῦν ἵδιᾳ πρᾶξαι ἀλλὰ κοινῇ βουλευόμενοι μεθ' ἡμῶν αὐτῶν ἄπαντα πράττωμεν· καὶ μάρτυρας ἐποιησάμεθα περὶ τούτων, πρῶτον μὲν τοὺς θεούς, οὓς ὡμόσαμεν ἀλλήλοις, καὶ τοὺς οἰκείους τοὺς ἡμετέρους αὐτῶν, ἔπειτ' Ἀνδροκλείδην Ἀχαρνέα παρ' ὦ κατεθέμεθα τὰς συνθήκας. βούλομαι οὖν, ὡς ἄνδρες δικασταί, τόν τε νόμον ἀναγνῶναι, καθ' ὃν τὰς συνθήκας ἐγράψαμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, καὶ μαρτυρίαν τοῦ ἔχοντος τὰς συνθήκας. λέγε τὸν νόμον πρῶτον.

ΝΟΜΟΣ

ἀναγίγνωσκε δὴ καὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν Ἀνδροκλείδου.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ἐπειδὴ δὲ ὡμόσαμεν ἀλλήλοις καὶ αἱ συνθῆκαι ἥσαν κείμεναι παρὰ τῷ Ἀνδροκλείδῃ, διεῖλον ἐγὼ δύο μερίδας, ὡς ἄνδρες δικασταί. καὶ ἡ μὲν ἐτέρα ἦν μερίς, ἡ οἰκία ἐν ᾧ φέκει αὐτὸς ὁ Κόνων, καὶ τάνδράποδα οἱ σακχυφάνται· ἡ δὲ ἐτέρα ἦν μερὶς οἰκία ἐτέρα καὶ τάνδράποδα οἱ φαρμακοτρίβαι. ἀργύριον δὲ εἴ τι κατέλιπεν ὁ Κόνων φανερὸν ἐπὶ τῇ τραπέζῃ τοῦ Ἡρακλείδου, τοῦτο ἄπαν σχεδόν τι ἀνηλώθη εἰς τε τὴν ταφὴν καὶ τὰ ἄλλα τὰ νομιζόμενα καὶ εἰς τὴν οἰκοδομίαν τοῦ μνήματος. διελὼν δὲ ἐγὼ τὰς δύο ταύτας μερίδας, ἔδωκα αἵρεσιν τούτῳ Ὁλυμπιοδώρῳ ὁποτέραν βούλεται τῶν μερίδων λαβεῖν· καὶ οὗτος εἶλετο τοὺς φαρμακοτρίβας καὶ τὴν οἰκίαν, ἐγὼ δὲ ἔλαβον τοὺς σακχυφάντας καὶ τὴν οἰκίαν τὴν ἐτέραν· καὶ ταῦτα ἔστιν, ἣ ἐκάτερος ἡμῶν εἶχεν. ἐν δὲ τῇ μερίδῃ τῇ τουτού τῷ Ὁλυμπιοδώρου ἦν εἰς τῶν φαρμακοτριβῶν, ὃν μάλιστα ἐνόμιζε πιστὸν ἔαυτῷ εἶναι ὁ Κόνων.

δνομα δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐστὶ Μοσχίων. οὗτος ὁ οἰκέτης σχεδόν τι ἥδει τά τε ἄλλα τοῦ Κόνωνος ἅπαντα, καὶ δὴ καὶ τὸ ἀργύριον οὐτὸν τὸ ἔνδον κείμενον τῷ Κόνωνι· καὶ δὴ ἔλαθε τὸν Κόνωνα, πρεσβύτερόν τε ὅντα καὶ πεπιστευκότα αὐτῷ, ὑφαιρούμενος τὸ ἀργύριον οὗτος ὁ οἰκέτης ὁ Μοσχίων. καὶ πρῶτον μὲν ὑφαιρεῖται αὐτοῦ χιλίας δραχμὰς χωρίς που κειμένας τοῦ ἄλλου ἀργυρίου, ἔπειτα ἐτέρας ἐβδομήκοντα μνᾶς· καὶ ταῦτα ποιῶν ἐλάνθανε τὸν Κόνωνα· καὶ τὸ ἀργύριον τοῦτο ἅπαν εἰχεν αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ ὁ ἀνθρωπος. οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ ὕστερον, ὡς ἄνδρες δικασταί, ἢ ήμεῖς διειλόμεθα τὰς μερίδας, ὑποψία τις ἐγένετο καὶ αἴσθησις περὶ τάνθρωπου τούτου. ἐκ δὲ ταύτης τῆς ὑποψίας ἐδόκει ἐμοὶ καὶ τούτῳ Ὁλυμπιοδώρῳ βασανίζειν τὸν ἀνθρωπον, καὶ ὁ ἀνθρωπος, ὡς ἄνδρες δικασταί, αὐτὸς αὐτοῦ κατεῖπε πρὸν βασανίζεσθαι, ὅτι χιλίας δραχμὰς ὑφείλετο τοῦ Κόνωνος, καὶ ἔφη εἶναι παρ' ἑαυτῷ ὅσον μὴ ἦν ἀνηλωμένον· περὶ δὲ τοῦ πλείονος ἀργυρίου οὐδὲ ὅτιον εἶπεν ἐν τῷ τότε χρόνῳ. καὶ ἀποδίδωσι περὶ ἔξακοσίας τινὰς δραχμάς· καὶ τούτου τοῦ ἀργυρίου, οὗ ἀπέδωκεν ὁ ἀνθρωπος, καλῶς καὶ δικαίως, κατὰ τοὺς ὅρκους οὓς ὠμόσαμεν ήμεῖς καὶ κατὰ τὰς συνθήκας τὰς κειμένας παρὰ τῷ Ἀνδροκλείδῃ, τὸ μὲν ἡμισυ ἐγὼ ἔλαβον τὸ δὲ ἡμισυ οὕτοσὶ Ὁλυμπιοδώρος.

μετὰ δὲ ταῦτ' οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον ἐκ ταύτης τῆς ὑποψίας τῆς πρὸς τὸν οἰκέτην περὶ τοῦ ἀργυρίου, οὗ ἀπέδωκεν, ἔδησε τὸν ἀνθρωπον καὶ ἐβασάνισεν αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ· ἡμᾶς δὲ οὐ παρεκάλεσεν, ὀμωμοκῶς κοινῇ ζητήσειν καὶ πράξειν μετ' ἐμοῦ πάντα. καὶ ὁ ἀνθρωπος, ὡς ἄνδρες δικασταί, κατατεινόμενος ὑπὸ τῆς βασάνου, προσωμολόγησε καὶ τὰς ἐβδομήκοντα μνᾶς εἰληφέναι, Κόνωνος ὑφελόμενος· καὶ ἀποδίδωσιν ἅπαν τὸ ἀργύριον τούτῳ Ὁλυμπιοδώρῳ τούτῳ. ἐγὼ δ', ὡς

ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἐπυθόμην περὶ τῆς βασάνου τάνθρωπου, καὶ ὅτι ἀποδεδωκὼς εἴη τὸ ἀργύριον, ἐνόμιζόν μοι ἀποδώσειν τοῦτον τὸ ἥμισυ τοῦ ἀργυρίου, ὥσπερ καὶ τὸ πρότερον ἀπὸ τῶν χιλίων δραχμῶν ἀποδέδωκε. καὶ εὐθὺς μὲν οὐ πάνυ τε ἡνώχλουν τούτῳ, ἥγούμενος αὐτὸν τοῦτο γνώσεσθαι καὶ διοικήσειν καὶ ἐμοὶ καὶ ἑαυτῷ, ὅπως ἕκατερος ἡμῶν ἔξει τὰ δίκαια κατὰ τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ τοῦ ἴσομοιρεῦ ἀπάντων, ὃν Κόνων ἦν καταλελοιπώς. ἐπειδὴ δὲ ἐνδιέτριβε καὶ οὐδὲν ἐποίει, διελεγόμην τούτῳ Ὄλυμπιοδώρῳ καὶ ἡξίουν ἀπολαμβάνειν τὸ ἐμαυτοῦ μέρος τοῦ ἀργυρίου, οὗτοσὶ δὲ Ὄλυμπιόδωρος ἀεί τι προύφασίζετο καὶ ἀναβολὰς ἐποιεῖτο.

καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἔτεροί τινες ἔλαχον τοῦ κλήρου τοῦ Κόνωνος, καὶ ὁ Κάλλιππος ἐπεδήμησεν ἐκ τῆς ἀποδημίας, ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς ὁμοπάτριος, καὶ οὗτος ἔλαχεν εὐθὺς τοῦ ἡμικληρίου· καὶ τούτῳ Ὄλυμπιοδώρῳ πρόφασις αὕτη ἐγένετο πρὸς τὸ μὴ ἀποδιδόναι μοι τὸ ἀργύριον, ἐπειδὴ πολλοὶ ἡσαν οἱ ἀμφισβητοῦντες. καὶ ἔφη χρῆναι με περιμένειν, ἔως ἂν οἱ ἀγῶνες γένωνται· καὶ ἐμοὶ ἀνάγκη ἦν ταῦτα συγχωρεῖν, καὶ συνέχώρησα. μετὰ δὲ ταῦτα ἐγὼ καὶ οὗτοσὶ Ὄλυμπιόδωρος ἐβουλευόμεθα κοινῇ, ὥσπερ καὶ ὡμόσαμεν, ὃν τινα τρόπον ἄριστα καὶ ἀσφαλέστατα προσοισόμεθα πρὸς τοὺς ἀμφισβητοῦντας. καὶ ἔδοξεν ἡμῖν, ὃ ἄνδρες δικασταί, τουτονὶ μὲν Ὄλυμπιόδωρον τοῦ κλήρου ὅλου ἀμφισβητεῖν, ἐμὲ δὲ τοῦ ἡμικληρίου· ἐπειδὴ καὶ Κάλλιππος ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς τοῦ ἡμικληρίου μόνον ἡμφισβήτει. καὶ ἐπειδὴ ἀνεκρίθησαν πρὸς τῷ ἄρχοντι ἄπασαι αἱ ἀμφισβητήσεις, καὶ ἔδει ἀγωνίζεσθαι ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἀπαράσκευοι ἡμεν τὸ παράπαν πρὸς τὸ ἥδη ἀγωνίζεσθαι, ἐγὼ καὶ Ὄλυμπιόδωρος οὗτοσί, διὰ τὸ ἔξαιρψης ἐπιπεπτωκέναι ἡμῖν πολλοὺς τοὺς ἀμφισβητοῦντας· ἐκ δὲ τῶν ὑπαρχόντων ἐσκοποῦμεν

κοινῆ, εἰς πως ἀναβολή τις γένοιτο ἐν τῷ παρόντι, ὡστε παρασκευάσασθαι ἡμᾶς καθ' ἡσυχίαν πρὸς τὸν ἄγωνα. καὶ κατὰ τύχην τινὰ καὶ δαίμονα ὑμεῖς ἐπείσθητε ὑπὸ τῶν ῥητόρων, εἰς Ἀκαρνανίαν στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ ἔδει καὶ τουτοὶ Ὁλυμπιόδωρον δημοσίᾳ ἀπείναι στρατευόμενον. ὑπομοθέντος δὲ τούτου, ἀνθυπ-
ωμόσαντο οἱ ἀντίδικοι, καὶ διαβάλλοντες Ὁλυμπιό-
δωρον τουτού, ὕστερον ἡμῶν λέγοντες, ἐπεισαν τοὺς
δικαστὰς ψηφίσασθαι, τῆς δίκης ἔνεκα ἀπείναι τουτοὶ
καὶ οὐ δημοσίᾳ. ψηφισαμένων δὲ ταῦτα τῶν δικαστῶν,
διέγραψε ὁ ἄρχων Πυθόδωρος κατὰ τὸν νόμον τὴν
τουτοὶ Ὁλυμπιοδώρου ἀμφισβήτησιν· διαγραφείσης
δὲ ταύτης, ἔξ ἀνάγκης καὶ ἐμοὶ ἦν ἐκλιπεῖν τὴν τοῦ
ἡμικληρίου ἀμφισβήτησιν. γενομένων δὲ τούτων,
ἐπεδίκασεν ὁ ἄρχων τοὺς ἀντιδίκους τοὺς ἡμετέρους τὸν
κλῆρον τὸν Κόνωνος· ταῦτα γὰρ οἱ νόμοι αὐτὸν
ἡνάγκαζον ποιεῦν. ἐπειδὴ δ' ἐπεδίκασαντο, εὐθὺς εἰς
Πειραιᾶ ἐλθόντες, παρελάμβανον πάνθ' ὅσα ἡμῶν εἶχεν
ἐκάτερος, νειμάμενος ἐν τῇ μερίδι. κἀγὼ μὲν ἐπιδημῶν
αὐτὸς παρέδωκα, ἀνάγκη γὰρ ἦν πείθεσθαι τοὺς νόμοις.
τὰ δὲ Ὁλυμπιοδώρου, ἀποδημοῦντος τούτου, ἅπαντα
ῳχοντο λαβόντες πλὴν τοῦ ἀργυρίου, οὐ εἶχεν αὐτὸς
παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ οἰκέτου δν ἐβασάνισεν, οὐ γὰρ
εἶχον ὅπου λαμβάνοιντο τοῦ ἀργυρίου. καὶ τὰ μὲν
πραχθέντα ταῦτ' ἦν ἐν τῇ ἀποδημίᾳ τῇ Ὁλυμπιοδώρου,
καὶ τῆς κοινωνίας τῆς πρὸς τούτον ταῦτ' ἐγὼ ἀπέλαυσα.
ἐπειδὴ δ' ἐπεδήμησεν οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι στρατιώται,
ἡγανάκτει Ὁλυμπιόδωρος ούτοσί, ὃ ἄνδρες δικασταί,
ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι, καὶ ἡγεῦτο δεινὰ πεπονθέναι.

ἐπειδὴ δὲ μεστὸς ἐγένετο ἀγανακτῶν, ἐσκοποῦμεν
πάλιν καὶ ἐβουλευόμεθα κοινῆ, ἐγὼ καὶ Ὁλυμπιόδωρος
ούτοσί, δν τινα τρόπον τούτων τι πάλιν κομιούμεθα
καὶ ἐδόκει ἡμῖν βουλευομένοις, προσκαλεῖσθαι τοὺς
ἐπιδεικασμένους κατὰ τὸν νόμον, καὶ ἐκ τῶν ὑπαρ-

χόντων ἀσφαλέστατον εἶναι μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ήμᾶς ἀμφοτέρους τὸν κίνδυνον ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς ἀμφισβητοῦντας, ἀλλὰ χωρὶς ἐκάτερον· καὶ τοῦτον μὲν Ὀλυμπιόδωρον ὅλου τοῦ κλήρου λαχεῖν, ὥσπερ τὸ πρότερον, καὶ ἀγωνίζεσθαι καθ' αὐτόν· ἐμὲ δὲ τοῦ ἡμικληρίου, ἐπειδὴ καὶ Κάλλιππος ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς τοῦ ἡμικληρίου μόνον ἡμφισβήτει. ὅπως, ἐὰν μὲν οὗτοσὶ Ὀλυμπιόδωρος ἐπιτύχῃ τοῦ ἀγῶνος, ἐγὼ κατὰ τὰς συνθῆκας καὶ τὸν ὄρκους πάλιν τὸ μέρος λάβοιμι παρὰ τούτου· ἐὰν δ' ἄρ' ἀποτύχῃ, καὶ τὰ ἔτερα ψηφίσωνται οἱ δικασταί, οὗτος παρ', ἐμοῦ τὰ μέρη καλῶς καὶ δικαίως ἀπολαμβάνοι, ὥσπερ ὡμόσαμεν ἀλλήλοις καὶ συνεθέμεθα. ἐπειδὴ δὲ ταῦτ' ἐβουλευσάμεθα, καὶ ἐδόκει ἀσφαλέστατ' εἶναι καὶ ἐμοὶ καὶ Ὀλυμπιοδώρῳ, προσεκλήθησαν ἄπαντες οἱ ἔχοντες τὰ τοῦ Κόνωνος κατὰ τὸν νόμον. καὶ μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον, καθ' ὃν ἡ πρόσκλησις ἐγένετο.

Demosthenes, *Olympiodorus* 1168.

ROUGH HOSPITALITY

"Αρχιππος οὗτος, ὁ Ἀθηναῖοι, ἀπεδύσατο μὲν εἰς τὴν αὐτὴν παλαίστραν, οὗπερ καὶ Τίσις ὁ φεύγων τὴν δίκην. ὄργης δὲ γενομένης, ἐς σκώμματά τε αὐτοῖς καὶ ἀντιλογίαν καὶ ἔχθραν καὶ λοιδορίαν κατέστησαν. ἔστιν οὖν Πυθέας ἐπίτροπος τοῦ μειρακίου ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειμμένος. οὗτος, ἐπειδὴ Τίσις πρὸς αὐτὸν τὴν ἐν τῇ παλαίστρᾳ λοιδορίαν διηγήσατο, βουλόμενος χαρίζεσθαι καὶ δοκεῖν δεινὸς καὶ ἐπίβουλος εἶναι, ἐκέλευσεν αὐτόν, ως ἡμεῖς ἐκ τῶν πεπραγμένων ἡσθήμεθα καὶ τῶν εὐ εἰδότων ἐπιθόμεθα, ἐν μὲν τῷ παρόντι διαλλαγῆναι, σκοπεῖν δὲ ὅπως αὐτὸν

μόνον που λήψεται. πεισθεὶς δὲ ταῦτα καὶ ἀπαλλαγὴς καὶ χρώμενος καὶ προσποιούμενος ἐπιτήδειος εἶναι, εἰς τοῦτο μανίας τηλικοῦτος ὃν ἀφίσταται, ὥστ' ἐτύγχανε μὲν οὖσα ἵπποδρομία Ἀνακείων, ἵδων δ' αὐτὸν μετ' ἔμοιν παρὰ τὴν θύραν ἀπίοντα—γείτονες γὰρ ἀλλήλων τυγχάνουσιν ὅντες—τὸ μὲν πρῶτον συνδειπνεῖν ἐκέλευεν· ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἡθέλησεν, ἐδεήθη ἥκειν αὐτὸν ἐπὶ κῶμον, λέγων ὅτι μεθ' αὐτοῦ καὶ τῶν οἰκετῶν πιέτω. δειπνήσαντες οὖν, ἥδη συσκοτάζοντος, ἐλθόντες κόπτομεν τὴν θύραν· οἱ δ' ἡμᾶς ἐκέλευσον εἰσιέναι. ἐπειδὴ δὲ ἔνδον ἐγενόμεθα, ἐμὲ μὲν ἐκβάλλουσιν ἐκ τῆς οἰκίας· τουτονὶ δὲ συναρπάσαντες ἔδησαν πρὸς τὸν κίονα, καὶ λαβὼν μάστιγά τις, ἐντείνας πολλὰς πληγάς, εἰς οἴκημα αὐτὸν καθεῖρξε. καὶ οὐκ ἐξήρκεσεν αὐτῷ ταῦτα μόνον ἐξαμαρτεῖν, ἀλλ' ἐξηλωκὼς μὲν τῶν νέων τοὺς πονηροτάτους ἐν τῇ πόλει, νεωστὶ δὲ τὰ πατρῶα παρειληφὼς καὶ προσποιούμενος νέος καὶ πλούσιος εἶναι, πάλιν τοὺς οἰκέτας ἐκέλευεν, ἡμέρας ἥδη γενομένης, πρὸς τὸν κίονα αὐτὸν δήσαντες μαστιγοῦν. οὕτω δὲ τοῦ σώματος ἥδη πονηρῶς διακειμένου, Ἀντίμαχον μεταπεμψάμενος τῶν μὲν γεγενημένων οὐδὲν εἶπεν, ἔλεγε δὲ ὡς αὐτὸς μὲν δειπνῶν τύχοι, οὗτος δὲ μεθύων ἔλθοι, ἐκκόψας δὲ τὴν θύραν καὶ εἰσελθὼν κακῶς λέγοι αὐτὸν καὶ τὸν Ἀντίμαχον καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν. Ἀντίμαχος δὲ ὠργίζετο μὲν αὐτοῖς ὡς μεγάλα ἡμαρτηκόσιν, ὅμως δὲ μάρτυρας παρακαλέσας ἡρώτα αὐτὸν πῶς εἰσέλθοι· ὁ δέ, κελεύσαντος Τίσιδος καὶ τῶν οἰκετῶν, ἔφασκε. συμβουλευόντων δὲ τῶν εἰσελθόντων ὡς τάχιστα λῦσαι καὶ τὰ γεγενημένα δεινὰ νομίζόντων εἶναι, ἀπέδοσαν αὐτὸν τοῖς ἀδελφοῖς. οὐ δυναμένου δὲ βαδίζειν, ἐκόμισαν αὐτὸν εἰς τὸ Δεῦγμα ἐν κλίνῃ· καὶ ἐπέδειξαν πολλοῖς μὲν Ἀθηναίων πολλοῖς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ξένων οὕτω διακείμενον, ὥστε τοὺς ἴδοντας μὴ μόνον τοῖς ποιήσασιν ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως κατηγορεῖν, ὅτι οὐ

δημοσίᾳ οὐδὲ παραχρῆμα τοὺς τὰ τοιαῦτα ἔξαμαρτάνουντας τιμωρεῖται.

Lysias, *Tisis.*

58

A LETTER

Δημοφῶν Πτολεμαίῳ χαίρειν. ἀπόστειλον ἡμῖν ἐκ παντὸς τρόπου τὸν αὐλητὴν Πετωὸν ἔχοντα τούς τε Φρυγίους αὐλοὺς καὶ τοὺς λοιπούς, καὶ ἐάν τι δέῃ ἀνηλῶσαι δός, παρὰ δὲ ἡμῶν κομιεῖς. ἀπόστειλον δὲ ἡμῖν καὶ Ζηνόβιον ἔχοντα τύμπανον καὶ κύμβαλα καὶ κρόταλα, χρεία γάρ ἐστι ταῦς γυναιξὶ πρὸς τὴν θυσίαν. ἔχέτω δὲ καὶ ίματισμὸν ως ἀστειότατον. κόμισαι δὲ καὶ τὸν ἔριφον παρὰ Ἀριστίωνος καὶ πέμψον ἡμῖν. ἀπόστειλον δὲ ἡμῖν καὶ τυροὺς ὅσους ἀν δύνη καὶ κέραμον καινὸν καὶ λάχανα παντοδαπὰ καὶ εἴ τι ὅψον ἔχεις. ἔρρωσο. ἐμβαλοῦ δὲ αὐτὰ καὶ φύλακας οἱ συνδιακομιοῦσιν τὸ πλοῖον.

Hibeh Papyri 201.

59

INVITATION TO A WEDDING-FEAST

ἐρωτᾷ σε Ἡραὶς δειπνῆσαι ἐς γάμους τέκνων αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὔριον, ἥτις ἐστὶν πέμπτη, ἀπὸ ὥρας Ḣ.

Hibeh Papyri.

60

A BOY TO HIS FATHER

Θέων Θέωνι τῷ πατρὶ χαίρειν.
καλῶς ἐποίησας οὐκ ἀπενέγκας με μετὰ σοῦ εἰς

πόλιν. εἰ μὴ θέλεις ἀπενεγκεῖν μετὰ σοῦ εἰς Ἀλεξανδρείαν οὐ μὴ γράψω σοι ἐπιστολὴν οὔτε λαλῶ σοι οὔτε ὑγιαίνω σε ἔπειτα. ἀν δὲ ἔλθης εἰς Ἀλεξανδρείαν οὐ μὴ λάβω χεῖρα παρὰ σοῦ οὔτε πάλιν χαίρω σε λοιπόν. ἀν μὴ θέλῃς ἀπενέγκαι με, ταῦτα γίγνεται. καὶ ἡ μῆτηρ μου εἶπεν Ἀρχελάφ ὅτι “ἀναστατοῦ μὴ αἴρων αὐτόν.” καλῶς δὲ ἐποίησας δῶρά μοι πέμψας τῇ ἡμέρᾳ ὅτε ἔπλευσας. λύρον πέμψον, παρακαλῶ σε. ἀν μὴ πέμψῃς οὐ μὴ φάγω, οὐ μὴ πίνω· ταῦτα. ἐρρώσθαι σε εὔχομαι.

ἀπόδος Θέωνι ἀπὸ Θεωνᾶτος νίοῦ.

Oxyrynchus Papyri i. p. 185.

61

A MORNING'S OCCUPATIONS

ἀναστὰς πρωῒ τῆς ἡμέρας, καὶ διὰ τὴν ἀρρωστίαν τοῦ σώματος καὶ διὰ τὸν ἀέρα, ψυχρότατον ὅντα, καίπερ μεσοῦντος θέρους, ἐπεμελήθην ἐμαυτοῦ καὶ προσηνέξαμην. ἔπειτα ἀνέβην ἐπὶ τὸ ζεῦγος, καὶ περιῆλθον ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ πολλούς τινας κύκλους. καὶ μετὰ ταῦτα περιπατήσας ἀνεπαυσάμην μικρόν τινα χρόνον. ἔπειτα ἀλειψάμενος καὶ λουσάμενος, καὶ μικρὸν ἐμφαγών, ἀνεγίγνωσκον τραγῳδίας τινας. ἥσαν δὲ ἄκρων ἀνδρῶν, Αἰσχύλου καὶ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου, πάντων περὶ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν.

Dion Chrysostom (*ed. Annim*) ii. 105.

62

DRESS

διὰ τί ποτε οἱ ἄνθρωποι, ὅταν μέν τινα ἴδωσιν μόνον χιτῶνα ἔχοντα, οὔτε προσέχουσιν οὔτε κατα-

γελῶσι, λογιζόμενοι ἵσως ὅτι ναύτης ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὅτι οὐδὲν δεῖ καταγελᾶν τούτου ἔνεκα· ὅμοίως δὲ οὐ χαλεπαίνουσιν οὐδέ τέλος ἔχουντα γεωργοῦ στολὴν ἔχοντα ἢ ποιμένος, ἔξωμίδα ἔχοντα ἢ διφθέραν ἐνημένον ἢ κοσύμβην ὑποδεδυκότα, ἡγοῦνται γάρ προσήκειν τὴν στολὴν τῷ τοιοῦτόν τι πράττοντι. καὶ μὴν τούς γε καπῆλους ἕκαστοτε ὄρῶντες πρὸ τῶν καπηλείων ἀνεζωσμένους οὐδέποτε τωθάζουσι, καταγελῶν δέ ἀν τούναντίον, εἰ μὴ οὕτως ἐνεσκευασμένοι εἰεν, ώς οἰκείου τοῦ σχήματος ὄντος τῇ ἐργασίᾳ, ἢν μεταχειρίζονται. ἐπειδὰν δέ τινα ἔδωσιν ἀχίτωνα ἐν ἴματίῳ κομῶντα τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ γένεια, οὐχ οἷοί τ’ εἰσι πρὸς τούτους ἡσυχίαν ἄγειν οὐδὲ σιγῇ παριέναι, ἀλλ’ ἐφίστανται καὶ ἐρεθίζουσι καταγελῶντες ἢ λοιδοροῦντες, καὶ δὴ καὶ ἔλκουσιν ἐπιλαβόμενοι, καὶ ταῦτα εἰδότες ὅτι τοῖς καλουμένοις φιλοσόφοις συνήθης ἐστὶν ἢ στολὴ αὔτη. ἐκεῖνο δέ ἔτι παραδοξότερον ἐνίστε μὲν γὰρ βλέπουσί τινας, ἄλλους μὲν πίλους ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς ἔχοντες (ώς νῦν τῶν Θρακῶν τινες ποιοῦσι, πρότερον δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ Μακεδόνες), ἄλλους δὲ τιάραν καὶ ἀναξυρίδας, καθάπερ οἵμαι Πέρσαι τε καὶ Βάκτριοι καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν βαρβάρων· οἱ δὲ ἔτι τούτων ἀτοπώτεροι εἰώθασιν ἐπιδημεῖν πτερὰ ἔχοντες ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς ὄρθα, ὥσπερ Νασάμωνες. ἀλλ’ οὐδὲ τούτοις τολμῶσι πράγματα παρέχειν οὐδέ ἐνοχλεῖν προσιόντες.

Dion Chrysostom ii. 184.

ἔστι καὶ ἐν τῷ πάνυ θορύβῳ τε καὶ πλήθει πράττειν ἔκαστον τὸ αὐτοῦ ἔργον· ὁ γὰρ αὐλῶν ἢ

διδάσκων αὐλεῖν τοῦτο ποιεῖ πολλάκις ἐπ' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ τὸ διδασκαλεῖν ἔχων, καὶ οὐδὲν αὐτὸν ἔξιστησι τὸ πλῆθος οὐδὲ ὁ θόρυβος τῶν παριόντων· καὶ ὁ ὄρχούμενος ὅμοίως ἢ ὄρχηστοδιδάσκαλος πρὸς τούτῳ ἐστίν, ἀμελήσας τῶν μαχομένων τε καὶ ἀποδιδομένων καὶ ἄλλα πραττόντων, καὶ ὁ κιθαριστὴς καὶ ὁ ζωγράφος· καὶ δὴ καὶ οἱ τῶν γραμμάτων διδάσκαλοι μετὰ τῶν παιδῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς κάθηνται, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς ἐμποδὼν ἐστιν ἐν τοσούτῳ πλήθει τοῦ διδάσκειν τε καὶ μανθάνειν. ἥδη δέ ποτε εἶδον ἐγὼ διὰ τοῦ ἵπποδρόμου βαδίζων πολλοὺς ἐν τῷ αὐτῷ ἄλλον ἄλλο τι πράττοντας, τὸν μὲν αὐλοῦντα, τὸν δὲ ὄρχούμενον, τὸν δὲ θαῦμα ἀποδιδόμενον, τὸν δὲ ποίημα ἀναγιγνώσκοντα, τὸν δ' ἄδοντα, τὸν δὲ ἴστορίαν τινὰ ἢ μῦθον διηγούμενον· καὶ οὐδὲ εἰς τούτων οὐδένα ἐκώλυε προσέχειν αὐτῷ καὶ τὸ προκείμενον πράττειν. ἄλλοτε δὲ κανὸς ἀκούοις κήρυκας ὡνίων καὶ κλοπῶν ἢ δρασμῶν μήνυστρα προτιθέντας ἐν ὁδοῖς καὶ ἐν ἀγορᾷ φθεγγομένους μετὰ πολλῆς ἐλευθερίας.

Dion Chrysostom ii. 261.

64

A BAD SEASON

ἐν Θάσῳ πρω̄τη τοῦ φθινοπώρου χειμῶνες οὐ κατὰ καιρόν, ἀλλ' ἔξαιφνης ἐν βορείοις καὶ νοτίοις πολλοῖς ὑγροὶ καὶ προεκρηγνύμενοι. ταῦτα δὴ ἐγένετο τοιαῦτα μέχρι πλειάδος δύσεως καὶ ὑπὸ πλειάδα. χειμὼν δὲ βόρειος. ὕδατα πολλά, λάβρα, μεγάλα. χιόνες. μειξαίθρια τὰ πλεῖστα. ταῦτα δὲ ἐγένετο μὲν πάντα, οὐ λίαν δὲ ἀκαίρως τὰ τῶν ψυχῶν. ἥδη δὲ μεθ' ἡλίου τροπὰς χειμερινὰς καὶ ἡνίκα ζέφυρος πνεῖν ἄρχεται, ὅπισθοχειμῶνες μεγάλοι, βόρεια πολλά, χιῶν καὶ

ῦδατα πολλὰ συνεχῶς, οὐρανὸς λαιλαπώδης καὶ ἐπινέφελος. ταῦτα δὲ συνέτεινε καὶ οὐκ ἀνίει μέχρι ἵσημερίας. ἕαρ δὲ ψυχρόν, βόρειον, ὑδατώδεις, ἐπινέφελον. θέρος οὐ λίαν καυματώδεις ἐγένετο· ἐτησίαι συνεχεῖς ἐπνευσαν. ταχὺ δὲ περὶ ἀρκτούρου ἐν βορείοις πολλὰ πάλιν ὕδατα.

γενομένου δὲ τοῦ ἔτους ὅλου ὑγροῦ καὶ ψυχροῦ καὶ βορείου κατὰ χειμῶνα μὲν ὑγιηρῶς εἶχε τὰ πλεῖστα, πρωὶ δὲ τοῦ ἥρος πολλοί τινες καὶ οἱ πλεῖστοι διῆγον ἐπινόστως. ἥρξαντο μὲν οὖν τὸ πρώτον ὀφθαλμίαι ροώδεις, ὀδυνώδεις· ἀπέλιπον δψὲ πρὸς τὸ φθινόπωρον. κατὰ δὲ θέρος καὶ φθινόπωρον ἰδρώτες· πᾶσι πάντοθεν πολὺς πλάδος, πολλοῖς δὲ πυρετοί. ὑπὸ χειμῶνα πυρετοὶ συνεχεῖς, καὶ τισιν αὐτῶν ὀλίγοις καυσώδεις—ἡμερινοί, νυκτερινοί, ἡμιτριταῖοι, τριταῖοι ἀκριβεῖς, τεταρταῖοι, πλάνητες.

Hippocrates, *Epidēmiōn* i. 4.

65

ANOTHER BAD SEASON

ἔτος νότιον ἐπομβρον· ἄπνοια διὰ τέλους. αὐχμῶν δὲ γενομένων τοὺς ὑπόπροσθεν χρόνους ἐν νοτίοις περὶ ἀρκτούρου ὕδατα πολλά. φθινόπωρον σκιώδεις, ἐπινέφελον, ὑδάτων πλήθη. χειμὼν νότιος, ὑγρός, μαλθακὸς μετὰ ἡλίου τροπάς. ὕστερον πολλῷ πλησίον ἵσημερίας ὀπισθοχειμῶνες, καὶ ἥδη περὶ ἵσημερίαν βόρεια, χιονώδη, οὐ πολὺν χρόνον. ἕαρ πάλιν νότιον, ἄπνουν· ὕδατα πολλὰ διὰ τέλους μεχρὶ κυνός. θέρος αἴθριον, θερμόν, πνίγη μεγάλα· ἐτησίαι μικρὰ διεσπασμένως ἐπνευσαν· πάλιν δὲ περὶ ἀρκτούρου ἐν βορείοις ὕδατα πολλά. γενομένου δὲ τοῦ ἔτους νοτίου καὶ ὑγροῦ καὶ μαλθακοῦ κατὰ χειμῶνα διῆγον ὑγιηρῶς πλὴν τῶν φθινωδῶν.

Hippocrates, *ibid.* iii. 2.

66

A SAD CASE

Απολλώνιος ἐν Ἀβδήραις ὁρθοστάδην ὑπεφέρετο χρόνον πολύν. ἦν δὲ μεγαλόσπλαγχνος, καὶ περὶ ἥπαρ συνήθης ὀδύνη χρόνον πολὺν παρείπετο. φαγὼν δὲ καὶ πιὸν ἀκαιρότερον βόειον ἔθερμάνθη μικρὰ τὸ πρῶτον, κατεκλίνη. γάλαξι δὲ χρησάμενος ἐφθοῖς καὶ ὡμοῖς πολλοῖς, αὐγείοις καὶ μηλείοις, καὶ διαιτῇ κακῇ πάντων βλάβαι μεγάλαι. οἵ τε γὰρ πυρετὸὶ παρωξύνθησαν, καὶ ὕπνοι οὐκ ἐνῆσαν· ἐμφύσημα κακόν, πολὺ δίψος, ἄκρη πάντοθεν ὑπόψυχρα, μικρὰ παρέλεγε, λήθη πάντων ὅτι λέγοι, παρεφέρετο. περὶ δὲ τετταρεσκαιδεκάτην, ἀφ' ἣς κατεκλίνη, ριγώσας ἐπεθερμάνθη· ἔξεμάνη· βοή, ταραχή, λόγοι πολλοί, καὶ τὸ κῶμα προσῆλθε. περὶ δὲ εἰκοστὴν τετάρτην διὰ παρηγορίας· μικρὰ κατενόησεν, ἐξ οὗ δὲ κατεκλίνη οὐδενὸς ἐμνήσθη· πάλιν δὲ ταχὺ παρενόει, ὥρμητο πάντα ἐπὶ τὸ χεῖρον. περὶ δὲ τριακοστὴν πυρετὸς ὀξύς· παράληρος, ἄκρη ψυχρά, ἄφωνος. τριακοστῇ τετάρτῃ ἀπέθανεν.

Hippocrates iii. 17.

67

A SUDDEN STROKE

ἐν τοῖς Ἀχαρνεῦσι τοῖς Ἀριστοφάνους παρεστηκὼς ἦν καθημένῳ τῷ γραμματιστῇ, ὁ δὲ ἥλιος νέφεσιν οὔτω πάχεσιν ἐκέκρυπτο, ὥστ' ἥδη τινὰ νύκτα ἐκείνην τὴν ἥμέραν φαίνεσθαι. μέγα δὲ κτυπήσαντος τοῦ Διὸς καὶ ἄμα κεραυνὸν ἀφέντος ἐπέπληκτο μὲν τῷ πυρὶ τὰ ὅμματα, ἐπέπληκτο δὲ ἡ κεφαλὴ τῇ βροντῇ. καὶ φῦμην μὲν αὐτίκα λήξειν τὴν ταραχήν, ἀπελθὼν δ'

οἰκαδε καὶ ἐπ' ἀρίστῳ κατακλιθεὶς βροντῆς τε ἐκείνης
ἔδόκουν ἀκούειν καὶ κεραυνὸν ἐκεῖνον τὴν οἰκίαν παρα-
θεῖν, ἵδρωτα δ' ἐκίνει τὸ δέος, καὶ ἀναπηδήσας ἐκ τῶν
σιτίων ἐπὶ τὴν κλίνην καταφεύγω.

Aristides.

68

BACK FROM THE WAR

ἥκον μὲν τῇ προτεραίᾳ ἑσπέρας ἐκ Ποτιδαιας ἀπὸ
τοῦ στρατοπέδου, οἷον δὲ διὰ χρόνου ἀφιγμένος ἀσμένως
ἡὰ ἐπὶ τὰς ξυνήθεις διατριβάς. καὶ δὴ καὶ εἰς τὴν
Ταυρέου παλαιόστραν τὴν καταντικρὺ τοῦ τῆς Βασιλικῆς
ἱεροῦ εἰσῆλθον, καὶ αὐτόθι κατέλαβον πάνυ πολλούς,
τοὺς μὲν καὶ ἀγνῶτας ἐμοί, τοὺς δὲ πλείστους γνωρίμους.
καί με ως εἶδον εἰσιόντα ἐξ ἀπροσδοκήτου, εὐθὺς
πόρρωθεν ἡσπάζοντο ἄλλος ἄλλοθεν. Χαιρεφῶν δέ,
ἄτε καὶ μανικὸς ὡν, ἀναπηδήσας ἐκ μέσων ἔθει πρός
με, καί μου λαβόμενος τῆς χειρός, ^ΩΣώκρατες, ή δ'
ὅς, πῶς ἐσώθης ἐκ τῆς μάχης; δλίγον δὲ πρὶν ἥμᾶς
ἀπιέναι μάχη ἐγεγόνει ἐν τῇ Ποτιδαιᾳ, ήν ἄρτι ἥσαν οἱ
τῆδε πεπυσμένοι. καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος,
Ούτωσί, ἔφη, ως σὺ ὁρᾶς. Καὶ μὴν ἥγγελται γε
δεῦρο, ἔφη, η τε μάχη πάνυ ἴσχυρὰ γεγονέναι καὶ ἐν
αὐτῇ πολλοὺς τῶν γνωρίμων τεθνάναι. Καὶ ἐπιεικῶς,
ἥν δ' ἐγώ, ἀληθῆ ἀπήγγελται. Παρεγένου μέν, η δ' ὅς,
τῇ μάχῃ; Παρεγενόμην. Δεῦρο δή, ἔφη, καθεξόμενος
ἥμīν διήγησαι· οὐ γάρ τί πω πάντα σαφῶς πεπύσμεθα.
καὶ ἂμα με καθίζει ἄγων παρὰ Κριτίαν τὸν Καλλαί-
σχρον. παρακαθεξόμενος οὖν ἡσπαζόμην τόν τε
Κριτίαν καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ διηγούμην αὐτοῖς τὰ ἀπὸ
στρατοπέδου, ὃ τί μέ τις ^(ἀ)νέροιτο. ἡρώτων δὲ ἄλλος
ἄλλο.

Plato, *Charmides*, init.

A FRIENDLY VISIT

κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος τοῦ Ἀρίστωνος, προσευξόμενός τε τῇ θεῷ καὶ ἄμα τὴν ἐօρτὴν βουλόμενος θεάσασθαι, τίνα τρόπον ποιήσουσιν ἄτε νῦν πρῶτον ἀγοντες. καλὴ μὲν οὖν μοι καὶ ἡ τῶν ἐπιχωρίων πομπὴ ἔδοξεν εἶναι, οὐ μέντοι ἥττον ἐφαίνετο πρέπειν ἦν οἱ Θρᾷκες ἔπειρπον. προσευξάμενοι δὲ καὶ θεωρήσαντες ἀπῆμεν πρὸς τὸ ἄστυ. κατιδὼν οὖν πόρρωθεν ἡμᾶς οἴκαδε ὡρμημένους, Πολέμαρχος ὁ Κεφάλου ἐκέλευσε δραμόντα τὸν παῖδα περιμεῖναι ἐκελεύσαι. καὶ μου ὅπισθεν ὁ παῖς λαβόμενος τοῦ ἴματίου, Κελεύει ὑμᾶς, ἔφη, Πολέμαρχος περιμεῖναι. καὶ ἐγὼ μετεστράφην τε καὶ ἡρόμην ὅπου αὐτὸς εἴη. Οὔτος, ἔφη, ὅπισθεν προσέρχεται· ἀλλὰ περιμένετε. Ἄλλὰ περιμενοῦμεν, ἢ δ' ὃς ὁ Γλαύκων. καὶ δλίγῳ ὕστερον ὃ τε Πολέμαρχος ἤκε καὶ Ἀδείμαντος ὁ τοῦ Γλαύκωνος ἀδελφὸς καὶ Νικήρατος ὁ Νικίου καὶ ἄλλοι τινές, ὡς ἀπὸ τῆς πομπῆς. ὁ οὖν Πολέμαρχος ἔφη Ὡ Σώκρατες, δοκεῖτέ μοι πρὸς ἄστυ ὡρμῆσθαι ώς ἀπιόντες. Οὐ γὰρ κακῶς δοξάζεις, ἢν δ' ἐγώ. Ὁρᾶς οὖν ἡμᾶς, ἔφη, ὅσοι ἐσμέν; Πῶς γὰρ οὐ; Ἡ τοίνυν τούτων, ἔφη, κρείττους γένεσθε ἢ μένετ' αὐτοῦ. Οὐκοῦν, ἢν δ' ἐγώ, ἔτι ἐν λείπεται, τὸ ἢν πείσωμεν ὑμᾶς ώς χρὴ ἡμᾶς ἀφεῖναι. Ἡ καὶ δύναισθ' ἄν, ἢ δ' ὃς, πεῖσαι μὴ ἀκούοντας; Οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Γλαύκων. Ὡς τοίνυν μὴ ἀκουσομένων οὕτω διανοεῖσθε. καὶ ὁ Ἀδείμαντος, Ἀρά γε, ἢ δ' ὃς, οὐδὲ ἵστε ὅτι λαμπὰς ἔσται πρὸς ἐσπέραν ἀφ' ἵππων τῇ θεῷ; Ἀφ' ἵππων; ἢν δ' ἐγώ· καινόν γε τοῦτο. λαμπάδια ἔχοντες διαδώσουσιν ἀλλήλοις ἀμιλλώμενοι τοῖς ἵπποις; ἢ πῶς λέγεις; Οὔτως, ἔφη ὁ Πολέμαρχος.

καὶ πρός γε παννυχίδα ποιήσουσιν, ἦν ἄξιον θεάσασθαι· ἔξαναστησόμεθα γὰρ μετὰ τὸ δεῦπον καὶ τὴν παννυχίδα θεάσόμεθα, καὶ ξυνεσόμεθά τε πολλοῖς τῶν νέων αὐτόθι καὶ διαλεξόμεθα· ἀλλὰ μένετε καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖτε. καὶ ὁ Γλαύκων, [”]Εοικεν, ἔφη, μενετέον εἶναι. Ἀλλ’ εἰ δοκεῖ, ἦν δ’ ἐγώ, οὕτω χρὴ ποιεῖν.

ἡμεν οὖν οἴκαδε εἰς τοῦ Πολεμάρχου, καὶ Λυσίαν τε αὐτόθι κατελάβομεν καὶ Εὐθύδημον, τοὺς τοῦ Πολεμάρχου ἀδελφούς, καὶ δὴ καὶ Θρασύμαχον τὸν Χαλκηδόνιον καὶ Χαρμαντίδην τὸν Παιανιέα καὶ Κλειτοφῶντα τὸν Ἀριστωνύμου· ἦν δ’ ἔνδον καὶ ὁ πατὴρ ὁ τοῦ Πολεμάρχου Κέφαλος. καὶ μάλα πρεσβύτης μοι ἔδοξεν εἶναι· διὰ χρόνου γὰρ καὶ ἑωράκη αὐτόν· καθῆστο δὲ ἐστεφανωμένος ἐπὶ τινος προσκεφαλαίου τε καὶ δίφρου· τεθυκὼς γὰρ ἐτύγχανεν ἐν τῇ αὐλῇ· ἐκαθεξόμεθα οὖν παρ’ αὐτόν· ἔκειντο γὰρ δίφροι τινὲς αὐτόθι κύκλῳ. εὐθὺς οὖν με ἵδων ὁ Κέφαλος ἡσπάζετό τε καὶ εἶπεν [”]Ω Σώκρατες, οὐδὲ θαμίζεις ἡμῖν καταβαίνων εἰς τὸν Πειραιᾶ· χρῆν μέντοι. εἰ μὲν γὰρ ἐγώ ἔτι ἐν δυνάμει ἦν τοῦ ῥᾳδίως πορεύεσθαι πρὸς ἄστυ, οὐδὲν ἀν σε ἔδει δεῦρο ἰέναι, ἀλλ’ ἡμεῖς ἀν παρὰ σὲ ἡμεν· νῦν δέ σε χρὴ πυκνότερον δεῦρο ἰέναι· ως εὖ ἴσθι ὅτι ἔμοιγε ὅσον αἱ ἄλλαι αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἥδοναι ἀπομαραίνονται, τοσοῦτον αὔξονται αἱ περὶ τοὺς λόγους ἐπιθυμίαι τε καὶ ἥδοναι· μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἀλλὰ τοῖσδέ τε τοῖς νεανίαις ξύνισθι, καὶ δεῦρο παρ’ ἡμᾶς φοίτα ως παρὰ φίλους τε καὶ πάνυ οἰκείους. Καὶ μήν, ἦν δ’ ἐγώ, ὡς Κέφαλε, χαίρω διαλεγόμενος τοῖς σφόδρα πρεσβύταις. δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι παρ’ αὐτῶν πυνθάνεσθαι, ὥσπερ τινὰ ὄδὸν προεληλυθότων, ἷ καὶ ἡμᾶς ἴσως δεήσει πορεύεσθαι, ποία τίς ἐστι, τραχεῖα καὶ χαλεπή, ἷ ῥᾳδία καὶ εὔπορος. καὶ δὴ καὶ σοῦ ἥδεως ἀν πυθοίμην ὅ τί σοι φαίνεται τοῦτο, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἥδη εἰ τῆς ἡλικίας, δὲ δὴ ἐπὶ γήραος

οὐδῶ φασὶν εἶναι οἱ ποιηταί, πότερον χαλεπὸν τοῦ βίου, ἢ πῶς σὺ αὐτὸς ἔξαγγέλλεις.

Plato, *Republic*, init.

70

IN A GYMNASIUM

ἐπορευόμην μὲν ἐξ Ἀκαδημείας εὐθὺν Λυκείου τὴν ἔξω τείχους ὑπ' αὐτὸς τὸ τεῖχος· ἐπειδὴ δ' ἐγενόμην κατὰ τὴν πυλίδα ἥ ἡ Πάνοπος κρήνη, ἐνταῦθα συνέτυχον Ἰπποθάλει τε τῷ Ἱερωνύμου καὶ Κτησίππῳ τῷ Παιανιεῖ καὶ ἄλλοις μετὰ τούτων νεανίσκοις ἀθρόοις συνεστῶσι. καί με προσιόντα ὁ Ἰπποθάλης ἵδων ὩΣώκρατες, ἔφη, ποῦ δὴ πορεύει καὶ πόθεν; Ἐξ Ἀκαδημείας, ἦν δ' ἐγώ, πορεύομαι εὐθὺν Λυκείου. Δεῦρο δή, ἦ δ' ὅς, εὐθὺν ἡμῶν. οὐ παραβάλλεις; ἄξιον μέντοι. Ποῦ, ἔφην ἐγώ, λέγεις, καὶ παρὰ τίνας τοὺς ὑμᾶς; Δεῦρο, ἔφη, δεῖξας μοι ἐν τῷ καταντικρὺ τοῦ τείχους περίβολόν τέ τινα καὶ θύραν ἀνεῳγμένην. διατρίβομεν δέ, ἦ δ' ὅς, αὐτόθι ἡμεῖς τε αὐτοὶ καὶ ἄλλοι πάνυ πολλοὶ καὶ καλοί. Ἐστι δὲ δὴ τί τοῦτο, καὶ τίς ἡ διατριβή; Παλαίστρα, ἔφη, νεωστὶ ὡκοδομημένη· ἦ δὲ διατριβὴ τὰ πολλὰ ἐν λόγοις, ὃν ἡδέως ἄν σοι μεταδιδοῦμεν. Καλῶς δέ, ἦν δ' ἐγώ, ποιοῦντες· διδάσκει δὲ τίς αὐτόθι; Σὸς ἐταῦρός γε, ἦ δ' ὅς, καὶ ἐπαινέτης, Μίκκος. Μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, οὐ φαῦλός γ' ἀνήρ, ἀλλ' ἴκανὸς σοφιστής. Βούλει οὖν ἐπεσθαι, ἔφη, ἵνα καὶ ἰδης τοὺς ὄντας αὐτόθι; Ταῦτα, ἦν δ' ἐγώ, χρὴ ποιεῖν· καὶ ἂμα λαβὼν τὸν Κτήσιππον προσήγειν εἰς τὴν παλαίστραν· οἱ δ' ἄλλοι ὕστεροι ἡμῶν ἥεσταν. εἰσελθόντες δὲ κατελάβομεν αὐτόθι τεθυκότας τε τοὺς παιδας καὶ τὰ περὶ τὰ ίερεῖα σχεδόν τι ἥδη πεποιημένα, ἀστραγαλίζοντάς τε δὴ καὶ κεκοσμημένους ἄπαντας.

οἱ μὲν οὖν πολλοὶ ἐν τῇ αὐλῇ ἔπαιξον ἔξω, οἱ δέ τινες τοῦ ἀποδυτηρίου ἐν γωνίᾳ ἡρτίαζον ἀστραγάλοις παμπόλλοις, ἐκ φορμίσκων τινῶν προαιρούμενοι· τούτους δὲ περιέστασαν ἄλλοι θεωροῦντες. ὃν δὴ καὶ ὁ Λύσις ἦν, καὶ εἰστήκει ἐν τοῖς παισὶ τε καὶ νεανίσκοις ἐστεφανωμένος καὶ τὴν ὅψιν διαφέρων, οὐ τὸ καλὸς εἶναι μόνον ἄξιος ἀκοῦσαι, ἀλλ' ὅτι καλός τε κἀγαθός. καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ καταντικρὺ ἀποχωρήσαντες ἐκαθεζόμεθα — ἦν γὰρ αὐτόθι ἡσυχία· καὶ τι ἄλληλοις διελεγόμεθα. περιστρεφόμενος οὖν ὁ Λύσις θαμὰ ἐπεσκοπεῦτο ἡμᾶς, καὶ δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν προσελθεῖν. τέως μὲν οὖν ἡπόρει τε καὶ ὥκνει μόνος προσιέναι. ἔπειτα ὁ Μενέξενος ἐκ τῆς αὐλῆς μεταξὺ παιζῶν εἰσέρχεται, καὶ ὡς εἰδεν ἐμέ τε καὶ τὸν Κτήσιππον, ἦει παρακαθιζησόμενος· ἵδων οὖν αὐτὸν ὁ Λύσις ἔσπειτο καὶ συμπαρεκαθέζετο μετὰ τοῦ Μενεξένου. προσῆλθον δὴ καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ δὴ καὶ ὁ Ἰπποθάλης, ἐπειδὴ πλείους ἔώρα ἐφισταμένους, τούτους ἐπηλυγισάμενος προσέστη ἢ μὴ ὥστο κατόψεσθαι τὸν Λύσιν, δεδιὼς μὴ αὐτῷ ἀπεχθάνοιτο· καὶ οὕτω προσεστώς ἤκροιάτο. καὶ ἐγὼ πρὸς τὸν Μενέξενον ἀποβλέψας, ^ΩΠαῖ Δημοφῶντος, ἦν δὲ ἐγώ, πότερος ὑμῶν πρεσβύτερος; ^ΑΜφισβητοῦμεν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ὄπότερος γενναιιότερος, ἐρίζοιτ' ἄν; ἦν δὲ ἐγώ. Πάνυ γε, ἔφη. καὶ μὴν ὄπότερός γε καλλίων, ὡσαύτως. ἐγέλασάτην οὖν ἄμφω. Οὐ μὴν ὄπότερός γε, ἔφην, πλουσιώτερος ὑμῶν, οὐκ ἐρήσομαι· φίλω γάρ ἐστον. ἢ γάρ; Πάνυ γέ, ἔφάτην. Οὐκοῦν κοινὰ τά γε φίλων λέγεται, ὥστε τούτῳ γε οὐδὲν διοίσετον, εἴπερ ἀληθῆ περὶ τῆς φιλίας λέγετον. συνεφάτην.

ἐπεχείρουν δὴ μετὰ τοῦτο ἐρωτᾶν, ὄπότερος δικαιότερος καὶ σοφώτερος αὐτῶν εἴη. μεταξὺ οὖν τις προσελθὼν ἀνέστησε τὸν Μενέξενον, φάσκων καλεῖν τὸν παιδοτρίβην· ἐδόκει γάρ μοι ἴεροποιῶν τυγχάνειν. ἐκεῖνος μὲν οὖν ὠχρεῖτο· ἐγὼ δὲ τὸν Λύσιν ἡρόμην,

Ἡ που, ἦν δ' ἐγώ, ω̄ Λύσι, σφόδρα φιλεῖ σε ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν βούλοιντο ἄν σε ώς εὐδαιμονέστατον εἶναι; Πῶς γὰρ οὐ; Δοκεῖ δέ σοι εὐδαιμων εἶναι ἄνθρωπος δουλεύων τε καὶ φιληδὲν ἔξείη ποιεῖν ὧν ἐπιθυμοῖ; Μὰ Δὲ οὐκ ἔμοιγε, ἔφη. Οὐκοῦν εἴ σε φιλεῖ ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ καὶ εὐδαιμονά σε ἐπιθυμοῦσι γένεσθαι, τοῦτο παντὶ τρόπῳ δῆλον ὅτι προθυμοῦνται ὅπως ἄν εὐδαιμονοίησ. Πῶς γὰρ οὐχί; ἔφη. Ἐῶσιν ἄρα σε ἀ βούλει ποιεῖν, καὶ οὐδὲν ἐπιπλήττουσιν οὐδὲ διακωλύουσι ποιεῖν ὧν ἄν ἐπιθυμῆσ; Ναὶ μὰ Δὲ ἐμέ γε, ω̄ Σώκρατες, καὶ μάλα γε πολλὰ κωλύουσιν. Πῶς λέγεις; ἦν δ' ἐγώ. βουλόμενοί σε μακάριον εἶναι διακωλύουσι τοῦτο ποιεῖν δὲ ἄν βούλῃ; ὥδε δέ μοι λέγε. ἦν ἐπιθυμήσης ἐπί τινος τῶν τοῦ πατρὸς ἀρμάτων ὀχεῖσθαι λαβὼν τὰς ἡνίας, ὅταν ἀμιλλᾶται, οὐκ ἄν ἐφέν σε ἀλλὰ διακωλύοιεν; Μὰ Δὲ οὐ μέντοι ἄν, ἔφη, ἐφεν. Ἀλλὰ τίνα μήν; Ἐστι τις ἡνίοχος παρὰ τοῦ πατρὸς μισθὸν φέρων. Πῶς λέγεις; μισθωτῷ μᾶλλον ἐπιτρέπουσιν ἢ σοὶ ποιεῖν ὅ τι ἄν βούληται περὶ τοὺς ἵππους, καὶ προσέτι αὐτοῦ τούτου ἀργύριον τελοῦσιν; Ἀλλὰ τί μήν; ἔφη. Ἀλλὰ τοῦ ὀρικοῦ ζεύγους, οἷμαι, ἐπιτρέπουσί σοι ἄρχειν, καὶν εἰ βούλοιο λαβὼν τὴν μάστιγα τύπτειν, ἐφεν ἄν. Πόθεν, ἦ δ' ὅς, ἐφεν; Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· οὐδενὶ ἔξεστιν αὐτοὺς τύπτειν; Καὶ μάλα, ἔφη, τῷ ὀρεοκόμῳ. Δούλῳ δύτι ἢ ἐλευθέρῳ; Δούλῳ, ἔφη. Καὶ δούλον, ώς ἔοικεν, ἥγοῦνται περὶ πλείονος ἢ σὲ τὸν νιόν, καὶ ἐπιτρέπουσι τὰ ἑαυτῶν μᾶλλον ἢ σοί, καὶ ἐώσι ποιεῖν ὅ τι βούλεται, σὲ δὲ διακωλύουσι. καὶ μοι ἔτι τόδε εἰπέ. Σὲ αὐτὸν ἐώσιν ἄρχειν σεαυτοῦ, ἢ οὐδὲ τοῦτο ἐπιτρέπουσί σοι; Πῶς γάρ, ἔφη, ἐπιτρέπουσιν; Ἀλλ' ἄρχει τίς σου; "Οδε, παιδαγωγός, ἔφη. Μῶν δούλος ὡν; Ἀλλὰ τί μήν; ἡμέτερός γε, ἔφη. Ἡ δεινόν, ἦν δ' ἐγώ, ἐλεύθερον δύτα ὑπὸ δούλου ἄρχε-

σθαι. τί δὲ ποιῶν αὖ οὗτος ὁ παιδαγωγός σου ἄρχει;
 "Αγων δήπου, ἔφη, εἰς διδασκάλου. Μῶν μὴ καὶ
 οὗτοί σου ἄρχουσιν, οἱ διδάσκαλοι; Πάντως δήπου.
 Παμπόλλους ἄρα σοι δεσπότας καὶ ἄρχοντας ἐκὼν
 ὁ πατὴρ ἐφίστησιν. ἀλλ' ἄρα ἐπειδὰν οἴκαδε ἔλθης
 παρὰ τὴν μητέρα, ἐκείνη σε ἐἁποιεῖν ὅ τι ἀν βούλη,
 ἵν' αὐτῇ μακάριος ἡς, ἡ περὶ τὰ ἔρια ἡ περὶ τὸν
 ἴστόν, ὅταν ὑφαίνῃ; οὐ τι γάρ που διακωλύει σε ἡ
 τῆς σπάθης ἡ τῆς κερκίδος ἡ ἄλλου του τῶν περὶ¹
 ταλασιουργίαν ὀργάνων ἅπτεσθαι. καὶ ὃς γελάσας,
 Μὰ Δία, ἔφη, ω Σώκρατες, οὐ μόνον γε διακωλύει,
 ἀλλὰ καὶ τυπτοίμην ἀν εἰ ἀπτοίμην. Ἡράκλεις, ἦν
 δ' ἐγώ, μῶν μή τι ἡδίκηκας τὸν πατέρα ἡ τὴν μητέρα;
 Μὰ Δὲ οὐκ ἔγωγε, ἔφη.

'Αλλ' ἀντὶ τίνος μὴν οὕτω σε δεινῶς διακωλύουσιν
 εὐδαίμονα εἶναι καὶ ποιεῖν ὅ τι ἀν βούλη, καὶ δι'
 ἡμέρας ὅλης τρέφουσί σε ἀεί τῷ δουλεύοντα καὶ ἐνὶ
 λόγῳ ὅλιγου ὥν ἐπιθυμεῖς οὐδὲν ποιοῦντα; ὥστε σοι,
 ως ἔοικεν, οὔτε τῶν χρημάτων τοσούτων ὅντων οὐδὲν
 ὅφελος, ἀλλὰ πάντες αὐτῶν μᾶλλον ἄρχουσιν ἡ σύ,
 οὔτε τοῦ σώματος οὕτω γενναίου ὅντος, ἀλλὰ καὶ τοῦτο
 ἄλλος ποιμαίνει καὶ θεραπεύει. σὺ δὲ ἄρχεις οὐδενός,
 ω Λύσι, οὐδὲ ποιεῖς οὐδὲν ὥν ἐπιθυμεῖς. Οὐ γάρ πω,
 ἔφη, ἡλικίαν ἔχω, ω Σώκρατες. Μὴ οὐ τοῦτό σε, ω
 παῖ Δημοκράτους, κωλύη, ἐπεὶ τό γε τοσόνδε, ως ἐγῷ-
 μαι, καὶ ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ σοι ἐπιτρέπουσι καὶ
 οὐκ ἀναμένουσιν ἔως ἀν ἡλικίαν ἔχῃς. ὅταν γὰρ
 βούλωνται αὐτοῖς τινὰ ἀναγνωσθῆναι ἡ γραφῆναι, σέ,
 ως ἐγῷμαι, πρῶτον τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐπὶ τοῦτο τάτ-
 τουσιν. ἡ γάρ; Πάνυ γ', ἔφη. Οὐκοῦν ἔξεστί σοι
 ἐνταῦθ' ὅ τι ἀν βούλη πρῶτον τῶν γραμμάτων γράφειν
 καὶ ὅ τι ἀν δεύτερον· καὶ ἀναγιγνώσκειν ώσαύτως
 ἔξεστι. καὶ ἐπειδάν, ως ἐγῷμαι, τὴν λύραν λάβης,
 οὐ διακωλύουσί σε οὕθ' ὁ πατὴρ οὕθ' ἡ μήτηρ ἐπιτεῖνα'

τε καὶ ἀνεῖναι ἦν ἀν βούλη τῶν χορδῶν, καὶ ψῆλαι
καὶ κρούειν τῷ πλήκτρῳ. ἢ διακωλύουσιν; Οὐ δῆτα.
Τί ποτ’ ἀν οὖν εἴη, ὡς Λύσι, τὸ αἴτιον ὅτι ἐνταῦθα
μὲν οὐ διακωλύουσιν, ἐν οἷς δὲ ἄρτι ἐλέγομεν κωλύουσιν;
Οτι, οἶμαι, ἔφη, ταῦτα μὲν ἐπίσταμαι, ἐκεῖνα δ’ οὕ.
Εἰλεν, ἦν δ’ ἐγώ, ὡς ἄριστε· οὐκ ἄρα τὴν ἡλικίαν σου
περιμένει ὁ πατὴρ ἐπιτρέπειν πάντα, ἀλλ’ ἢ ἀν ἡμέρᾳ
ἡγήσηται σε βέλτιον αὐτοῦ. Οἶμαι ἔγωγε, ἔφη.

Plato, *Lysis, init.*

71

A PROBLEM IN GEOMETRY

Menon—Socrates—Slave.

MEN. ὩΣ Σώκρατες, πῶς λέγεις τοῦτο, ὅτι οὐ
μανθάνομεν, ἀλλὰ ἦν καλοῦμεν μάθησιν ἀνάμυνησίς
ἐστιν; ἔχεις με τοῦτο διδάξαι ως οὕτως ἔχει;

SΩ. Καὶ ἄρτι εἰπον, ὡς Μένων, ὅτι πανοῦργος εἰ·
καὶ νῦν ἐρωτᾶς εἰ ἔχω σε διδάξαι, ὃς οὐ φημι διδαχὴν
εἶναι ἀλλ’ ἀνάμυνησιν, ἵνα δὴ εὐθὺς φαίνωμαι αὐτὸς
ἔμαυτῷ τάνατία λέγων.

MEN. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὡς Σώκρατες, οὐ πρὸς τοῦτο
βλέψας εἰπον, ἀλλ’ ὑπὸ τοῦ ἔθους· ἀλλ’ εἰ πώς μοι
ἔχεις ἐνδείξασθαι, ὅτι ἔχει ὕσπερ λέγεις, ἐνδειξαι.

SΩ. Ἀλλ’ ἔστι μὲν οὐ ράδιον, ὅμως δὲ ἐθέλω
προθυμηθῆναι σοῦ ἔνεκεν. ἀλλά μοι προσκάλεσον τῶν
πολλῶν ἀκολούθων τουτωνὶ τῶν σαυτοῦ ἔνα, ὃντινα
βούλει, ἵνα ἐν τούτῳ σοι ἐπιδείξωμαι.

MEN. Πάνυ γε. δεῦρο πρόσελθε.

SΩ. Ἐλλην μέν ἔστι καὶ ἐλληνίζει;

MEN. Πάνυ γε σφόδρα, οἰκογενής.

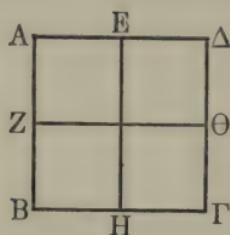
SΩ. Πρόσεχε δὴ τὸν νοῦν, ὁπότερ’ ἂν σοι φαίνηται,
ἢ ἀναμιμησκόμενος ἢ μανθάνων παρ’ ἐμοῦ.

MEN. Ἀλλὰ προσέξω.

ΣΩ. Εἰπέ δή μοι, ὁ παῖ, γιγνώσκεις τετράγωνον χωρίον ὅτι τοιοῦτόν ἔστιν;

ΠΑΙ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Ἐστιν οὖν τετράγωνον χωρίον ἵσται ἔχον τὰς γραμμὰς ταύτας πάσας, τέτταρας οὔσας;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐ καὶ ταυτασὶ τὰς διὰ μέσου ἔστιν ἵσται ἔχον;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴη ἀν τοιοῦτον χωρίον καὶ μεῖζον καὶ ἐλαττον;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Εἰ οὖν εἴη αὕτη ἡ πλευρὰ δυοῖν ποδοῖν καὶ αὕτη δυοῖν, πόσων ἀν εἴη ποδῶν τὸ ὄλον; ὥδε δὲ σκόπει· εἰ ἦν ταύτη δυοῖν ποδοῖν, ταύτη δὲ ἐνὸς ποδὸς μόνον, ἄλλο τι ἄπαξ ἀν ἦν δυοῖν ποδοῖν τὸ χωρίον;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ δυοῖν ποδοῖν καὶ ταύτῃ, ἄλλο τι ἡ δὶς δυοῖν γίγνεται;

ΠΑΙ. Γίγνεται.

ΣΩ. Δυοῖν ἄρα δὶς γίγνεται ποδῶν;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσοι οὖν εἰσὶν οἱ δύο δὶς πόδες; λογισάμενος εἰπέ.

ΠΑΙ. Τέτταρες, ωΣώκρατες.

ΣΩ. Ούκοῦν γένουιτ' ἀν τούτου τοῦ χωρίου ἔτερον διπλάσιον, τοιούτον δέ, ἵσας ἔχον πάσας τὰς γραμμὰς ὥσπερ τοῦτο;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσων οὖν ἔσται ποδῶν;

ΠΑΙ. Ὁκτώ.

ΣΩ. Φέρε δή, πειρῶ μοι εἰπεῖν πηλίκη τις ἔσται ἐκείνου ή γραμμὴ ἑκάστη; ή μὲν γὰρ τοῦδε δυοῖν ποδοῖν· τί δὲ ή ἐκείνου τοῦ διπλασίου;

ΠΑΙ. Δῆλον δή, ωΣώκρατες, ὅτι διπλασία.

ΣΩ. Ὁρᾶς, ω Μένων, ως ἐγὼ τοῦτον οὐδὲν διδάσκω, ἀλλ' ἐρωτῶ πάντα; καὶ νῦν οὗτος οἴεται εἰδέναι, ὃποια ἔστὶν ἀφ' ης τὸ ὀκτώπουν χωρίον γενήσεται. ή οὐ δοκεῖ σοι;

ΜΕΝ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Οἶδεν οὖν;

ΜΕΝ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οἴεται δέ γε ἀπὸ τῆς διπλασίας;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Θεῶ δὴ αὐτὸν ἀναμιμνησκόμενον ἐφεξῆς, ως δεῖ ἀναμιμνήσκεσθαι. σὺ δέ μοι λέγε· ἀπὸ τῆς διπλασίας γραμμῆς φῆς τὸ διπλάσιον χωρίον γίγνεσθαι; τοιόνδε λέγω, μὴ ταύτη μὲν μακρόν, τῇ δὲ βραχύ, ἀλλὰ ἵσον πανταχῆ ἔστω ὥσπερ τουτῇ, διπλάσιον δὲ τούτου, ὀκτώπουν. ἀλλ' ὅρα, εἰ ἔτι σοι ἀπὸ τῆς διπλασίας δοκεῖ ἔσεσθαι.

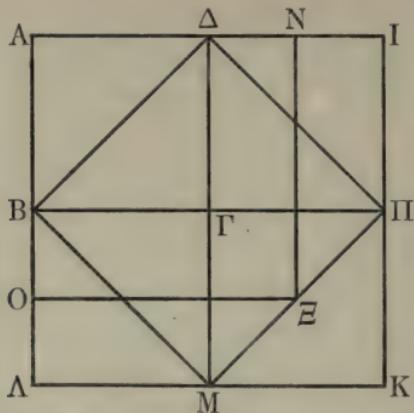
ΠΑΙ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Ούκοῦν διπλασία αὕτη ταύτης γίγνεται, ἀν ἐτέραν τοσαύτην προσθῶμεν ἐνθένδε;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀπὸ ταύτης δή, φής; ἔσται τὸ ὀκτώπουν χωρίον, ἀν τέτταρες τοσαῦται γένωνται;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἀναγραψόμεθα δὴ ἀπ' αὐτῆς ἵσας τέτταρας.
ἄλλο τι ἡ τουτὶ ἀν εἴη ὁ φῆς τὸ ὀκτώπουν εἶναι;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν αὐτῷ ἔστι ταυτὶ τέτταρα, ων ἔκαστον
ἴσον τούτῳ ἔστι τῷ τετράποδι;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσον οὖν γίγνεται; οὐ τετράκις τοσοῦτον;
ΠΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Διπλάσιον οὖν ἔστι τὸ τετράκις τοσοῦτον;

ΠΑΙ. Οὐ μὰ Δία.

ΣΩ. Ἀλλὰ ποσαπλάσιον;

ΠΑΙ. Τετραπλάσιον.

ΣΩ. Ἀπὸ τῆς διπλασίας ἄρα, ὦ παῖ, οὐ διπλάσιον
ἄλλὰ τετραπλάσιον γίγνεται χωρίον.

ΠΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τεττάρων γὰρ τετράκις ἔστιν ἑκκαΐδεκα· οὐχί;
ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ὁκτώπουν δ' ἀπὸ ποίας γραμμῆς; οὐχὶ ἀπὸ
μὲν ταύτης τετραπλάσιον;

ΠΑΙ. Φημί.

ΣΩ. Τετράπον δὲ ἀπὸ τῆς ἡμισέας ταυτησὶ τουτὶ;
ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Εἰεν· τὸ δὲ ὀκτώπουν οὐ τοῦδε μὲν διπλάσιόν
ἐστι, τούτου δὲ ἥμισυ;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἀπὸ μὲν μείζονος ἔσται ἡ τοσαύτης
γραμμῆς, ἀπὸ ἐλάττονος δὲ ἡ τοσησδί; ἡ οὖ;

ΠΑΙ. Ἐμοιγε δοκεῖ οὕτως.

ΣΩ. Καλῶς· τὸ γάρ σοι δοκοῦν τοῦτο ἀποκρίνουν.
καὶ μοι λέγε· οὐχ ἥδε μὲν δυοῦν ποδοῦν ἦν, ἡ δὲ
τεττάρων;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Δεῖ ἄρα τὴν τοῦ ὀκτώποδος χωρίου γραμμὴν
μείζω μὲν εἶναι τῆσδε τῆς δίποδος, ἐλάττω δὲ τῆς
τετράποδος.

ΠΑΙ. Δεῖ.

ΣΩ. Πειρῶ δὴ λέγειν πηλίκην τινὰ φήσ αὐτὴν εἶναι.

ΠΑΙ. Τρίποδα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄνπερ τρίπους ἢ, τὸ ἥμισυ ταύτης
προσληψόμεθα καὶ ἔσται τρίπους; δύο μὲν γάρ οἴδε,
ό δὲ εἰς· καὶ ἐνθένδε ὡσαύτως δύο μὲν οἴδε, ο δὲ εἰς·
καὶ γίγνεται τοῦτο τὸ χωρίον ὁ φής.

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀν ἢ τῇδε τριῶν καὶ τῇδε τριῶν, τὸ
ὅλον χωρίον τριῶν τρὶς ποδῶν γίγνεται;

ΠΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τρεῖς δὲ τρὶς πόσοι εἰσὶ πόδες;

ΠΑΙ. Ἐννέα.

ΣΩ. Ἐδει δὲ τὸ διπλάσιον πόσων εἶναι ποδῶν;

ΠΑΙ. Ὀκτώ.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα ἀπὸ τῆς τρίποδός πω τὸ ὀκτώπουν
χωρίον γίγνεται.

ΠΑΙ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἄλλ' ἀπὸ ποίας; πειρῶ ἥμιν εἰπεῖν ἀκρι-
βῶς· καὶ εἰ μὴ βούλει ἀριθμεῖν, ἀλλὰ δεῖξον ἀπὸ^{τοίας.}

ΠΑΙ. Ἀλλὰ μὰ τὸν Δία Σώκρατες, ἔγωγε οὐκ οἶδα.

ΣΩ. Ἐννοεῖς αὖ, ὁ Μένων, οὗ ἐστὶν ἥδη βαδίζων
ὅδε τοῦ ἀναμιμήσκεσθαι; ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ἥδει
μὲν οὕ, ἡ τις ἔστιν ἡ τοῦ ὀκτώποδος χωρίου γραμμή,
ὅσπερ οὐδὲ νῦν πω οἶδεν, ἀλλ' οὖν φέτο γ' αὐτὴν
τότε εἰδέναι, καὶ θαρραλέως ἀπεκρίνετο ὡς εἰδώς, καὶ
οὐχ ἡγεῖτο ἀπορεῖν· νῦν δὲ ἡγεῖται ἀπορεῖν ἥδη, καὶ
ὅσπερ οὐκ οἶδεν, οὐδὲ οἴεται εἰδέναι.

MEN. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν βέλτιον ἔχει περὶ τὸ πρᾶγμα ὃ^ν
οὐκ ἥδει;

MEN. Καὶ τοῦτό μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Ἀπορεῖν οὖν αὐτὸν ποιήσαντες καὶ ναρκᾶν
ὅσπερ ἡ νάρκη, μῶν τι ἐβλάψαμεν;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Προύργου γοῦν τι πεποίηκαμεν, ώς ἔοικε, πρὸς
τὸ ἐξευρεῖν ὅπῃ ἔχει· νῦν μὲν γὰρ καὶ ζητήσειεν ἄν
ἥδεως οὐκ εἰδώς, τότε δὲ ῥᾳδίως ἄν καὶ πρὸς πολλοὺς
καὶ πολλάκις φέτ' ἄν εὖ λέγειν περὶ τοῦ διπλασίου
χωρίου, ώς δεῖ διπλασίαν τὴν γραμμὴν ἔχειν μήκει.

MEN. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οὕτι οὖν ἄν αὐτὸν πρότερον ἐπιχειρῆσαι ζητεῖν
ἡ μανθάνειν τοῦτο, ὃ φέτο εἰδέναι οὐκ εἰδώς, πρὶν εἰς
ἀπορίαν κατέπεσεν ἡγησάμενος μὴ εἰδέναι, καὶ ἐπόθησε
τὸ εἰδέναι;

MEN. Οὐ μοι δοκεῖ, ὁ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὁμητο ἄρα ναρκήσας;

MEN. Δοκεῖ μοι.

ΣΩ. Σκέψαι δὴ ἐκ ταύτης τῆς ἀπορίας ὅ τι καὶ
ἀνευρήσει ζητῶν μετ' ἔμοῦ, οὐδὲν ἀλλ' ἡ ἐρωτῶντος
ἔμοῦ καὶ οὐ διδάσκοντος· φύλαττε δὲ ἂν που εὔρης
με διδάσκοντα καὶ διεξιόντα αὐτῷ, ἀλλὰ μὴ τὰς τούτου
δόξας ἀνερωτῶντα. λέγε γάρ μοι σύ· οὐ τὸ μὲν
τετράπουν τοῦτο ἡμῖν ἐστὶ χωρίον; μανθάνεις;

ΠΑΙ. Ἐγωγέ.

ΣΩ. Ἐτερον δὲ αὐτῷ προσθεῖμεν ἀν τουτὶ ἵσον ;
ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τρίτον τόδε ἵσον ἑκατέρῳ τούτων ;
ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν προσαναπληρωσαίμεθ' ἀν τὸ ἐν τῇ γωνίᾳ τόδε ;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀλλο τι οὖν γένοιτ' ἀν τέτταρα ἵσα χωρία τάδε ;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί οὖν ; τὸ δλον τόδε ποσαπλάσιον τοῦδε γίγνεται ;

ΠΑΙ. Τετραπλάσιον.

ΣΩ. Ἐδει δὲ διπλάσιον ἡμῖν γενέσθαι. ή οὐ μέμνησαι ;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἔστιν αὕτη γραμμὴ ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν τείνουσα, τέμνουσα δίχα ἑκαστον τούτων τῶν χωρίων ;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν τέτταρες αὗται γίγνονται γραμμαὶ ἵσαι, περιέχουσαι τουτὶ τὸ χωρίον ;

ΠΑΙ. Γίγνονται.

ΣΩ. Σκόπει δή πηλίκον τί ἔστι τοῦτο τὸ χωρίον ;
ΠΑΙ. Οὐ μανθάνω.

ΣΩ. Οὐχὶ τεττάρων ὄντων τούτων ἥμισυ ἑκάστου ἑκάστη ἡ γραμμὴ ἀποτέμνηκεν ἐντός ; ή οὔ ;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσα οὖν τηλικαῦτα ἐν τούτῳ ἔνεστιν ;

ΠΑΙ. Τέτταρα.

ΣΩ. Πόσα δὲ ἐν τῷδε ;

ΠΑΙ. Δύο.

ΣΩ. Τὰ δὲ τέτταρα τοῖν δυοῖν τί ἔστιν ;

ΠΑΙ. Διπλάσια.

ΣΩ. Τόδε οὖν ποσάπουν γίγνεται;

ΠΑΙ. Ὁκτώπουν.

ΣΩ. Ἀπὸ ποίας γραμμῆς;

ΠΑΙ. Ἀπὸ ταύτης.

ΣΩ. Ἀπὸ τῆς ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν τεινούσης τοῦ τετράποδος;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καλοῦσι δέ γε ταύτην διάμετρον οἱ σοφισταί· ὥστ' εἰ ταύτη διάμετρος ὄνομα, ἀπὸ τῆς διαμέτρου ἄν, ώς σὺ φής, ὡς παῖ Μένωνος, γίγνοιτ' ἀν τὸ διπλάσιον χωρίον.

ΠΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν, ὡς Σώκρατες.

Plato, *Meno* 81 D.

72

EUCLID I. I

ἐπὶ τῆς δοθείσης εὐθείας πεπερασμένης τρίγωνον ἴσοπλευρον συστήσασθαι.

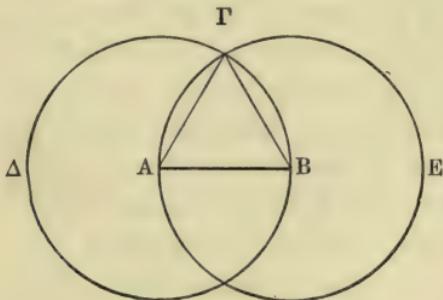
ἔστω ἡ δοθεῖσα εὐθεῖα πεπερασμένη ἡ ΑΒ. δεῦ δὴ ἐπὶ τῆς ΑΒ εὐθείας τρίγωνον ἴσοπλευρον συστήσασθαι.

κέντρῳ μὲν τῷ Α, διαστήματι δὲ τῷ ΑΒ, κύκλος γεγράφθω ὁ ΒΓΔ, καὶ πάλιν κέντρῳ μὲν τῷ Β, διαστήματι δὲ τῷ ΒΑ, κύκλος γεγράφθω ὁ ΑΓΕ, καὶ ἀπὸ τοῦ Γ σημείου, καθ' ὃ τέμνουσιν ἀλλήλους οἱ κύκλοι, ἐπὶ τὰ Α, Β σημεῖα ἐπεξεύχθωσαν εὐθεῖαι αἱ ΓΑ, ΓΒ.

καὶ ἐπεὶ τὸ Α σημεῖον κέντρον ἔστι τοῦ ΓΔΒ κύκλου, ἵση ἔστιν ἡ ΑΓ τῇ ΑΒ πάλιν, ἐπεὶ τὸ Β σημεῖον κέντρον ἔστι τοῦ ΓΑΕ κύκλου, ἵση ἔστιν ἡ ΒΓ τῇ ΒΑ. ἐδείχθη δὲ καὶ ἡ ΓΑ τῇ ΑΒ ἵση.

έκατέρα ἄρα τῶν ΓΑ, ΓΒ τῇ ΑΒ ἐστὶν ἵση. τὰ δὲ τῷ αὐτῷ ἵσα καὶ ἀλλήλοις ἐστὶν ἵσα· καὶ ἡ ΓΑ ἄρα τῇ ΓΒ ἐστὶν ἵση· αἱ τρεῖς ἄρα αἱ ΓΑ, ΑΒ, ΒΓ ἵσαι ἀλλήλαις εἰσίν.

ἰσόπλευρον ἄρα ἐστὶν τὸ ΑΒΓ τρίγωνον, καὶ συνέσταται ἐπὶ τῆς δοθείσης εὐθείας πεπερασμένης τῆς ΑΒ· ὅπερ ἔδει ποιῆσαι.

73

A DOUGHTY PAIR

Crito—Socrates

ΚΡ. Τίς ἦν, ὁ Σώκρατες, φῶν χθὲς ἐν Λυκείῳ διελέγουν; ἡ πολὺς ὑμᾶς ὅχλος περιεστήκει, ὥστ' ἔγωγε βουλόμενος ἀκούειν προσελθὼν οὐδὲν οἶός τ' ἦν ἀκοῦσαι σαφές· ὑπερκύψας μέντοι κατεῖδον, καὶ μοι ἔδοξεν εἶναι ξένος τις, φῶν διελέγουν. τίς ἦν;

ΣΩ. Πότερον καὶ ἐρωτᾶς, ὁ Κρίτων; οὐ γάρ εἴς, ἀλλὰ δύο ἥστην.

ΚΡ. "Ον μὲν ἐγὼ λέγω, ἐκ δεξιᾶς τρίτος ἀπὸ σοῦ καθῆστο· ἐν μέσῳ δ' ὑμῶν τὸ Ἀξιόχου μειράκιον ἦν. καὶ μάλα πολύ, ὁ Σώκρατες, ἐπιδεδωκέναι μοι ἔδοξε, καὶ τοῦ ἡμετέρου οὐ πολύ τι τὴν ἡλικίαν διαφέρειν Κριτοβούλου. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν σκληφρός, οὗτος δὲ προφερής καὶ καλὸς καὶ ἀγαθὸς τὴν ὅψιν.

ΣΩ. Εὐθύδημος οὗτος ἐστιν, ὁ Κρίτων, ὃν ἔρωτᾶς· ὁ δὲ παρ' ἐμὲ καθήμενος ἐξ ἀριστερᾶς ἀδελφὸς τούτου, Διονυσόδωρος· μετέχει δὲ καὶ οὗτος τῶν λόγων.

ΚΡ. Οὐδέτερον γιγνώσκω, ὁ Σώκρατες. καίνοι τινες αὖ οὗτοι, ὡς ἔοικε, σοφισταί· ποδαποί; καὶ τίς ἡ σοφία;

ΣΩ. Οὗτοι τὸ μὲν γένος, ὡς ἐγῷ μαι, ἐντεῦθέν ποθέν εἰσιν ἐκ Χίου, ἀπώκησαν δὲ ἐς Θουρίους, φεύγοντες δὲ ἐκεῖθεν πόλλα ἥδη ἔτη περὶ τούσδε τοὺς τόπους διατρίβουσιν. ὃ δὲ σὺ ἔρωτᾶς τὴν σοφίαν αὐτοῖν, θαυμασίᾳ, ὁ Κρίτων· πάνσοφοι ἀτεχνῶς τώ γε, οὐδὲ ἥδη πρὸ τοῦ, ὃ τι εἶεν οἱ παγκρατιασταί. τούτῳ γάρ ἐστον κομιδῇ παμμάχω, οὐ κατὰ τῷ Ἀκαρνάνῃ τῷ παγκρατιαστὰ ἀδελφῷ. ἐκείνῳ μὲν γὰρ τῷ σώματι μόνον οἴω τε μάχεσθαι ἐγενέσθην· τούτῳ δὲ πρῶτον μὲν τῷ σώματι δεινοτάτῳ ἐστὸν καὶ μάχη, ἢ πάντων ἔστι κρατεῖν· ἐν ὅπλοις γὰρ αὐτῷ τε σοφὸς πάνυ μάχεσθαι, καὶ ἄλλον, ὃς ἀν διδῷ μισθόν, οἴω τε ποιῆσαι· ἔπειτα τὴν ἐν τοῖς δικαστηρίοις μάχην κρατίστω, καὶ ἀγωνίσασθαι, καὶ ἄλλον διδάξαι λέγειν τε καὶ συγγράφεσθαι λόγους οἴους εἰς τὰ δικαστήρια. πρὸ τοῦ μὲν οὖν ταῦτα δεινῷ ἥστην μόνον, νῦν δὲ τέλος ἐπιτεθήκατον παγκρατιαστικῇ τέχνῃ. ἦ γὰρ ἦν λοιπὴ αὐτοῖν μάχη ἀργός, ταύτην νῦν ἐξείργασθον, ὥστε μηδὲ ἀν ἔνα αὐτοῖς οἴον τ' εἶναι μηδὲ ἀντάραι· οὕτω δεινῷ γεγόνατον ἐν τοῖς λόγοις μάχεσθαι τε καὶ ἐξελέγχειν τὸ ἀεὶ λεγόμενον, ὅμοίως ἐάν τε ψεῦδος ἐάν τε ἀληθὲς ἦ. ἐγὼ μὲν οὖν, ὁ Κρίτων, ἐν νῷ ἔχω τοῦ ἀνδροῦ παραδοῦναι ἐμαυτόν· καὶ γάρ φατον ἐν ὀλιγῳ χρόνῳ ποιῆσαι ἀν καὶ ἄλλον ὄντινον τὰ αὐτὰ ταῦτα δεινόν.

ΚΡ. Τί δέ, ὁ Σώκρατες; οὐ φοβεῖ τὴν ἡλικίαν, μὴ ἥδη πρεσβύτερος ἦς;

ΣΩ. "Ηκιστά γε, ὁ Κρίτων· ίκανὸν τεκμήριον ἔχω

καὶ παραμύθιον τοῦ μὴ φοβεῖσθαι. αὐτὸς γὰρ τούτῳ, ως ἔπος εἰπεῖν, γέροντες δύντε ἡρξάσθην ταύτης τῆς σοφίας, ἡς ἔγωγε ἐπιθυμῶ, τῆς ἐριστικῆς· πέρυσι δὲ ἡ προπέρυσιν οὐδέπω ἥστην σοφώ. ἀλλ’ ἔγὼ ἐν μόνον φοβοῦμαι, μὴ αὖ δύνειδος τοῦν ξένοιν περιάφω, ὥσπερ Κόννωφ τῷ Μητροβίου, τῷ κιθαριστῇ, ὃς ἐμὲ διδάσκει ἔτι καὶ νῦν κιθαρίζειν· ὅρῶντες οὖν οἱ παιδες οἱ συμφοιτηταί μου ἐμοῦ τε καταγελῶσι καὶ τὸν Κόννον γεροντοδιδάσκαλον. μὴ οὖν καὶ τοῦν ξένοιν τις ταῦτὸ τοῦτο ὄνειδίσῃ· οἱ δ’ αὐτὸ τοῦτο ἵσως φοβούμενοι τάχα με οὐκ ἀν ἐθέλοιεν προσδέξασθαι. ἔγώ δ’, ὡς Κρίτων, ἐκεῖσε μὲν ἄλλους πέπεικα συμμαθητάς μοι φοιτᾶν πρεσβύτας, ἐνταῦθα δέ γε ἑτέρους πειράσομαι πείθειν, καὶ σὺ τί που συμφοίτα· ἵσως δὲ δέλεαρ αὐτοῖς ἔξομεν τοὺς σοὺς νίεῖς· ἐφιέμενοι γὰρ ἐκείνων οἵδ’ ὅτι καὶ ἡμᾶς παιδεύσουσιν.

ΚΡ. Ἀλλ’ οὐδὲν κωλύει, ὡς Σώκρατες, ἐάν γε σοὶ δοκῇ. πρῶτον δέ μοι διήγησαι τὴν σοφίαν τοῦν ἀνδροῦν, τίς ἐστιν; ἵνα εἰδῶ, ὅ τι καὶ μαθησόμεθα.

ΣΩ. Οὐκ ἀν φθάνοις ἀκούων· ως οὐκ ἀν ἔχοιμι γε εἰπεῖν, ὅτι οὐ προσεῖχον τὸν νοῦν αὐτοῦν, ἀλλὰ πάνυ καὶ προσεῖχον καὶ μέμνημαι, καί σοι πειράσομαι ἔξ ἀρχῆς ἄπαντα διηγήσασθαι. κατὰ θεὸν γάρ τινα ἔτυχον καθήμενος ἐνταῦθα, οὐπερ σύ με εἶδες, ἐν τῷ ἀποδυτηρίῳ μόνος, καὶ ἥδη ἐν νῷ εἰχον ἀναστῆναι· ἀνισταμένου δέ μου ἐγένετο τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον. πάλιν οὖν ἐκαθεζόμην, καὶ ὀλίγῳ ὕστερον εἰσέρχεσθον τούτω, ὅ τ’ Εὐθύδημος καὶ ὁ Διονυσόδωρος, καὶ ἄλλοι μαθηταὶ ἄμα οὐ πολλοί, ἐμοὶ δοκεῖν· εἰσελθόντες δὲ περιεπατείτην ἐν τῷ καταστέγῳ δρόμῳ· καὶ οὕπω τούτω δύ’ ἡ τρεῖς δρόμους περιεληλυθότε ἥστην, καὶ εἰσέρχεται Κλεινίας, ὃν σὺ φῆς πολὺ ἐπιδεδωκέναι, ἀληθῆ λέγων· ὅπισθεν δὲ αὐτοῦ φίλοι πάνυ πολλοί τε καὶ ἄλλοι καὶ Κτήσιππος, νεανίσκος

τις Παιανιεύς, μάλα καλός τε κάγαθὸς τὴν φύσιν, ὅσον μὴ ὑβριστὴς διὰ τὸ νέος εἴναι. ἵδων οὖν με ὁ Κλεινίας ἀπὸ τῆς εἰσόδου μόνον καθήμενον, ἄντικρυς Ἰὼν παρεκαθέζετο ἐκ δεξιᾶς, ὥσπερ καὶ σὺ φής. ἵδοντες δὲ αὐτὸν ὃ τε Διονυσόδωρος καὶ ὁ Εὐθύδημος πρῶτον μὲν ἐπιστάντες διελεγέσθην ἀλλήλοιν, ἄλλην καὶ ἄλλην ἀποβλέποντες εἰς ἡμᾶς· καὶ γὰρ πάνυ αὐτοῦ προσεῖχον τὸν νοῦν. ἔπειτα ἴόντε ὁ μὲν παρὰ τὸ μειράκιον ἐκαθέζετο, ὁ Εὐθύδημος, ὁ δὲ παρ’ αὐτὸν ἐμὲ ἐν ἀριστερᾷ· οἱ δ’ ἄλλοι ως ἔκαστος ἐτύγχανεν. ἡσπαζόμην οὖν αὐτῷ ἄτε διὰ χρόνου ἑορακώς· μετὰ δὲ τοῦτον εἶπον πρὸς τὸν Κλεινίαν, Ὡ Κλεινία, τώδε μέντοι τῷ ἄνδρε σοφώ, Εὐθύδημός τε καὶ Διονυσόδωρος, οὐ τὰ σμικρά, ἀλλὰ τὰ μεγάλα· τὰ γὰρ περὶ τὸν πόλεμον πάντα ἐπίστασθον, ὅσα δεῖ τὸν μέλλοντα στρατηγὸν ἔσεσθαι, τάς τε τάξεις καὶ τὰς ἡγεμονίας τῶν στρατοπέδων καὶ ὅσα ἐν ὅπλοις μάχεσθαι διδακτέον· οὕτω τε δὲ καὶ ποιῆσαι δυνατὸν εἶναι αὐτὸν αὐτῷ βοηθεῦν ἐν τοῖς δικαστήριοις, ἢν τις αὐτὸν ἀδικῇ. εἶπὼν οὖν ταῦτα κατεφρονήθην ὑπ’ αὐτοῦ· ἐγελασάτην οὖν ἄμφω βλέψαντες εἰς ἀλλήλους, καὶ ὁ Εὐθύδημος εἶπεν· Οὕτοι ἔτι ταῦτα, ὡ Σώκρατες, σπουδάζομεν, ἀλλὰ παρέργους αὐτοῖς χρώμεθα. κάγῳ θαυμάσας εἶπον· Καλὸν ἢν τι τὸ ἔργον ὑμῶν εἴη εἰ τηλικαῦτα πράγματα πάρεργα ὑμῖν τυγχάνει ὅντα, καὶ πρὸς θεῶν εἴπετόν μοι, τί ἐστι τοῦτο τὸ καλόν. Ἀρετήν, ἔφη, ὡ Σώκρατες, οἰόμεθα οὕτω τ’ εἶναι παραδοῦναι κάλλιστ’ ἀνθρώπων καὶ τάχιστα.

Ω Ζεῦ, οἶον, ἦν δ’ ἐγώ, λέγετον πρᾶγμα· πόθεν τοῦτο τὸ ἔρμαιον εύρέτην; ἐγὼ δὲ περὶ ὑμῶν διενοούμην ἔτι, ὥσπερ νῦν δὴ ἔλεγον, ως τὸ πολὺ τοῦτο δεινοῦν ὅντοιν, ἐν ὅπλοις μάχεσθαι, καὶ ταῦτ’ ἔλεγον περὶ σφῶν· ὅτε γὰρ τὸ πρότερον ἐπεδημησάτην, τοῦτο μέμνημαι σφὸ ἐπαγγελλομένω. εἰ δὲ νῦν ἀληθῶς

ταύτην τὴν ἐπιστήμην ἔχετον, ἥλεω εἴητον· ἀτεχνῶς γὰρ ἔγωγε σφὸς ὁσπερ θεὸς προσαγορεύω, συγγνώμην δεόμενος ἔχειν μοι τῶν ἐμπροσθεν εἰρημένων. ἀλλ’ ὁράτον, ὡς Εὐθύδημέ τε καὶ Διονυσόδωρε, εἰ ἀληθῆ ἐλέγετον· ὑπὸ γὰρ τοῦ μεγέθους τοῦ ἐπαγγέλματος οὐδὲν θαυμαστὸν ἀπιστεῖν. Ἐπειδὴ τοῦτο οὕτως ἔχον. Μακαρίζω ἄρ’ ὑμᾶς ἔγωγε τοῦ κτήματος πολὺ μᾶλλον ἢ μέγαν βασιλέα τῆς ἀρχῆς· τοσόνδε δέ μοι εἴπετον, εἰ ἐν νῷ ἔχετον ἐπιδεικνύναι ταύτην τὴν σοφίαν, ἢ πῶς σφῷν βεβούλευται. Ἐπ’ αὐτό γε τοῦτο πάρεσμεν, ὡς Σώκρατες, ὡς ἐπιδειξούντε καὶ διδάξοντε, ἐάν τις ἐθέλῃ μανθάνειν. Ἐπειδὴ μὲν ἐθελήσουσιν ἀπαντεῖς οἱ μὴ ἔχοντες, ἐγὼ ὑμῖν ἐγγυῶμαι, πρῶτος μὲν ἐγώ, ἔπειτα δὲ Κλεινίας οὐτοσί, πρὸς δ’ ἡμῖν Κτήσιππός τε ὅδε καὶ οἱ ἄλλοι οὗτοι, ἦν δ’ ἐγὼ δεικνὺς αὐτῷ τοὺς φίλους τοὺς Κλεινίου· οἱ δὲ ἐτύγχανον ἡμᾶς ἥδη περιστάμενοι. ὁ γὰρ Κτήσιππος ἔτυχε πόρρω καθεξόμενος τοῦ Κλεινίου, ἐμοὶ δοκεῖν· ως δ’ ἐτύγχανεν ὁ Εὐθύδημος ἐμοὶ διαλεγόμενος προνευευκὼς εἰς τὸ πρόσθεν, ἐν μέσῳ ὅντος ἡμῶν τοῦ Κλεινίου ἐπεσκότει τῷ Κτησίππῳ τῆς θέας· βουλόμενός τε οὖν θεάσασθαι ὁ Κτήσιππος καὶ ἄμα φιλήκοος ὧν ἀναπηδήσας πρῶτος προσέστη ἡμῖν ἐν τῷ καταντικρύ· οὕτως οὖν καὶ οἱ ἄλλοι ἐκεῖνον ἰδόντες περιέστησαν ἡμᾶς, οἵ τε τοῦ Κλεινίου φίλοι καὶ οἱ τοῦ Εὐθυδήμου τε καὶ Διονυσοδώρου ἑταῖροι. τούτους δὴ ἐγὼ δεικνὺς ἐλεγον τῷ Εὐθυδήμῳ, ὅτι πάντες ἔτοιμοι εἶεν μανθάνειν· ὃ τε οὖν Κτήσιππος συνέφη μάλα προθύμως καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ἐκέλευνον αὐτῷ κοινῇ πάντες ἐπιδείξασθαι τὴν δύναμιν τῆς σοφίας.

τὰ δὴ μετὰ ταῦτα, ὡς Κρίτων, πῶς ἀν καλῶς σοι διηγησαίμην; οὐ γὰρ σμικρὸν τὸ ἔργον, δύνασθαι ἀναλαβεῖν διεξιόντα σοφίαν ἀμήχανον ὅσην· ὥστ’

ἔγωγε, καθάπερ οἱ ποιηταί, δέομαι ἀρχόμενος τῆς διηγήσεως Μούσας τε καὶ Μνήμην ἐπικαλεῖσθαι· ἥρξατο δ' οὖν ἐνθένδε ποθὲν ὁ Εὐθύδημος, ώς ἐγῷμαι· Ὡ Κλεινία, πότεροί εἰσι τῶν ἀνθρώπων οἱ μανθάνοντες, οἱ σοφοὶ ἡ οἱ ἀμαθεῖς; καὶ τὸ μειράκιον, ἅτε μεγάλου ὄντος τοῦ ἔρωτήματος, ἥρυθρίασέ τε καὶ ἀπορήσας ἔβλεπεν εἰς ἐμέ· καὶ ἐγὼ γνοὺς αὐτὸν τεθορυβημένον, Θάρρει, ἦν δ' ἐγώ, ὡς Κλεινία, καὶ ἀπόκριναι ἀνδρείως, ὅπότερά σοι φαίνεται· ἵσως γάρ τοι ὠφελεῖ τὴν μεγίστην ὠφέλειαν. καὶ ἐν τούτῳ ὁ Διονυσόδωρος προσκύνθας μοι σμικρὸν πρὸς τὸ οὖς, πάνυ μειδιάσας τῷ προσώπῳ, Καὶ μήν, ἔφη, σοί, ὡς Σώκρατες, προλέγω, ὅτι ὅπότερ ἀν ἀποκρίνεται τὸ μειράκιον, ἔξελεγχθήσεται. καὶ αὐτοῦ μεταξὺ ταῦτα λέγοντος ὁ Κλεινίας ἔτυχεν ἀποκρινάμενος, ὥστε οὐδὲ παρακελεύσασθαί μοι ἔξεγένετο εὐλαβηθῆναι τῷ μειρακίῳ, ἀλλ' ἀπεκρίνατο, ὅτι οἱ σοφοὶ εἰεν οἱ μανθάνοντες. καὶ ὁ Εὐθύδημος, Καλεῖς δέ τινας, ἔφη, διδασκάλους, ἡ οὐ; ὡμολόγει. Οὐκοῦν τῶν μανθανόντων οἱ διδάσκαλοι διδάσκαλοι εἰσιν, ὥσπερ ὁ κιθαριστὴς καὶ ὁ γραμματιστὴς διδάσκαλοι δήπου ἥσαν σοῦ καὶ τῶν ἄλλων παίδων, ὑμεῖς δὲ μαθηταί; συνέφη. Ἀλλο τι οὖν, ἥνικα ἐμανθάνετε, οὐπώ ἡπίστασθε ταῦτα, ἢ ἐμανθάνετε; οὐκ ἔφη. Ἄρ' οὖν σοφοὶ ἥτε, ὅτε ταῦτα οὐκ ἡπίστασθε; Οὐ δῆτα, ἡ δ' ὅς. Οὐκοῦν εὶ μὴ σοφοί, ἀμαθεῖς; Πάνυ γε. Ὁμεῖς ἄρα μανθάνοντες ἢ οὐκ ἡπίστασθε, ἀμαθεῖς ὄντες ἐμανθάνετε. ἐπένευσε τὸ μειράκιον. Οἱ ἀμαθεῖς ἄρα σοφοὶ μανθάνουσιν, ὡς Κλεινία, ἀλλ' οὐχ οἱ σοφοί, ώς σὺ οἴει. ταῦτ' οὖν εἰπόντος αὐτοῦ, ὥσπερ ὑπὸ διδασκάλου χορὸς ἀποσημήναντος, ἄμα ἀνεθορύβησάν τε καὶ ἐγέλασαν οἱ ἐπόμενοι ἐκεῖνοι μετὰ τοῦ Διονυσοδώρου τε καὶ Εὐθυδήμου· καὶ πρὶν ἀναπνεῦσαι καλῶς τε καὶ εὑ τὸ μειράκιον, ἐκδεξάμενος ὁ Διονυσόδωρος, Τί δέ, ὡς Κλεινία, ἔφη, ὅπότε ἀποστοματίζοι ὑμᾶς ὁ

γραμματιστής, πότεροι ἐμάνθανον τῶν παιδων τὰ ἀποστοματιζόμενα, οἱ σοφοὶ ἢ οἱ ἀμαθεῖς; Οἱ σοφοί, ἔφη ὁ Κλεινίας. Οἱ σοφοὶ ἄρα μανθάνουσιν, ἀλλ’ οὐχ οἱ ἀμαθεῖς, καὶ οὐκ ὅρθως ἄρτι Εὐθυδήμῳ ἀπεκρίνω.

ἐνταῦθα δὴ καὶ πάνυ ἐγέλασάν τε καὶ ἐθορύβησαν οἱ ἑταῖροι τοῦν ἀνδροῦν, ἀγασθέντες τῆς σοφίας αὐτοῦ· οἱ δὲ ἄλλοι ἡμεῖς ἐκπεπληγμένοι ἐσιωπῶμεν. γνοὺς δὲ ἡμᾶς ὁ Εὐθύδημος ἐκπεπληγμένους, ἵν’ ἔτι μᾶλλον θαυμάζοιμεν αὐτόν, οὐκ ἀνίει τὸ μειράκιον, ἀλλ’ ἡρώτα, καὶ ὥσπερ οἱ ἀγαθοὶ ὅρχησταί, διπλὰ ἔστρεφε τὰ ἐρωτήματα περὶ τοῦ αὐτοῦ, καὶ ἔφη· Πότερον γὰρ οἱ μανθάνοντες μανθάνουσιν ἢ ἐπίστανται ἢ ἢ μὴ ἐπίστανται; καὶ ὁ Διονυσόδωρος πάλιν μικρὸν πρός με ψιθυρίσας, Καὶ τοῦτ’, ἔφη, ὁ Σώκρατες, ἔτερον τοιοῦτον, οἶον τὸ πρότερον. Ὡς Ζεῦ, ἔφην ἐγώ, ἢ μὴν καὶ τὸ πρότερόν γε καλὸν ὑμῖν ἐφάνη τὸ ἐρώτημα. Πάντ’, ἔφη, ὁ Σώκρατες, τοιαῦτα ἡμεῖς ἐρωτῶμεν ἄφυκτα. Τοιγάρτοι, ἦν δὲ ἐγώ, δοκεῖτέ μοι εὐδοκιμεῖν παρὰ τοῖς μαθηταῖς. ἐν δὲ τούτῳ ὁ μὲν Κλεινίας τῷ Εὐθυδήμῳ ἀπεκρίνατο, ὅτι μανθάνοιεν οἱ μανθάνοντες ἢ οὐκ ἐπίσταντο· ὁ δὲ ἡρετο αὐτὸν διὰ τῶν αὐτῶν ὥνπερ τὸ πρότερον. Τί δέ; ἢ δ’ ὅς, οὐκ ἐπίστασαι σὺ γράμματα; Ναί, ἔφη. Οὐκοῦν ἄπαντα; ὡμολόγει. Ὅταν οὖν τις ἀποστοματίζῃ ὅτιοῦν, οὐ γράμματα ἀποστοματίζει; ὡμολόγει. Οὐκοῦν ὧν τι σὺ ἐπίστασαι, ἔφη, ἀποστοματίζει, εἴπερ ταῦτα ἐπίστασαι; καὶ τοῦτο ὡμολόγει. Τί οὖν; ἢ δ’ ὅς, ἄρα οὐ μανθάνεις ἄττ’ ἀν ἀποστοματίζῃ τις, ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος γράμματα μανθάνει; Οὐκ, ἀλλ’, ἢ δ’ ὅς, μανθάνω. Οὐκοῦν ἢ ἐπίστασαι, ἔφη, μανθάνεις, εἴ πέρ γε ἄπαντα τὰ γράμματα ἐπίστασαι. ὡμολόγησεν. Οὐκ ἄρα ὅρθως ἀπεκρίνω, ἔφη. καὶ οὕπω σφόδρα τι ταῦτα εἴρητο τῷ Εὐθυδήμῳ καὶ ὁ Διονυσόδωρος ὥσπερ σφαιραν ἐκδεξάμενος τὸν λόγον πάλιν ἐστοχάζετο τοῦ μειρακίου,

καὶ εἰπεν· Ἐξαπατᾶ σε Εὐθύδημος, ω̄ Κλεινία, εἰπὲ γάρ μοι, τὸ μανθάνειν οὐκ ἐπιστήμην ἔστι λαμβάνειν τοῦτο, οὐδὲ ἄν τις μανθάνῃ; ὡμολόγει ό̄ Κλεινίας. Τὸ δ' ἐπίστασθαι, ή̄ δ' ὅς, ἀλλο τι ή̄ ἔχειν ἐπιστήμην η̄δη ἔστιν; συνέφη. Τὸ ἄρα μὴ ἐπίστασθαι μήπω ἔχειν ἐπιστήμην ἔστιν; ὡμολόγει αὐτῷ. Πότερον οὖν εἰσιν οἱ λαμβάνοντες διτοῦν οἱ ἔχοντες η̄δη ή̄ οὐ ἀν μή; Οὶ̄ ἀν μὴ ἔχωσιν. Οὔκουν ὡμολόγηκας εἶναι τούτων καὶ τοὺς μὴ ἐπισταμένους, τῶν μὴ ἔχόντων; κατένευσε. Τῶν λαμβανόντων ἄρ' εἰσὶν οἱ μανθάνοντες ἀλλ' οὐ τῶν ἔχόντων; συνέφη. Οἱ μὴ ἐπιστάμενοι ἄρα, ἔφη, μανθάνουσιν, ω̄ Κλεινία, ἀλλ' οὐχ οἱ ἐπιστάμενοι.

Plato, *Euthydemus*, init.

74

AN ADVENTURE IN WONDERLAND

ώς δὲ τοῦ ὕδατος ἐψαύσαμεν, θαυμασίως ὑπερηδόμεθα καὶ ὑπερεχαίρομεν καὶ πᾶσαν εὐφροσύνην ἐκ τῶν παρόντων ἐποιούμεθα καὶ ἀποβάντες ἐνηχόμεθα· καὶ γὰρ ἔτυχε γαλήνη οὖσα καὶ εὐσταθοῦν τὸ πέλαγος. ἔοικε δὲ ἀρχὴ κακῶν μειζόνων γίγνεσθαι πολλάκις ή̄ πρὸς τὸ βέλτιον μεταβολή· καὶ γὰρ ήμεῖς δύο μόνας ήμέρας ἐν εὐδίᾳ πλεύσαντες, τῆς τρίτης ὑποφαινούσης πρὸς ἀνίσχοντα τὸν ἥλιον ἀφνω ὄρῳμεν θηρία καὶ κήτη πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, ἐν δὲ μέγιστον ἀπάντων ὅσον σταδίων χιλίων καὶ πεντακοσίων τὸ μέγεθος. ἐπήει δὲ κεχηνὸς καὶ πρὸ πολλοῦ ταράττον τὴν θάλατταν, ἀφρῷ τε περικλυζόμενον καὶ τοὺς ὀδόντας ἐκφαίνον, δξεῖς δὲ πάντας ὁσπερ σκόλοπας καὶ λευκοὺς ὁσπερ ἐλεφαντίνους. ήμεῖς μὲν οὖν τὸ ὕστατον ἀλλήλους προσειπόντες καὶ περιβαλόντες ἐμένομεν· τὸ δὲ η̄δη

παρῆν, καὶ ἀναρροφῆσαν ἡμᾶς αὐτῇ νηὶ κατέπιεν. οὐ μέντοι ἔφθη συναράξαι τοῖς ὁδοῦσιν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἀραιωμάτων ἡ ναῦς ἐσ τὸ ἔσω διεξέπεσεν. ἐπεὶ δὲ ἔνδον ἥμεν, τὸ μὲν πρῶτον σκότος ἦν καὶ οὐδὲν ἑωρῶμεν, ὑστερον δὲ αὐτοῦ ἀναχανόντος εἴδομεν κύτος μέγα καὶ πάντη πλατὺ καὶ ὑψηλόν, ἵκανδον μυριάνδρῳ πόλει ἐνοικεῖν. ἕκειντο δὲ ἐν μέσῳ καὶ μικροὶ ἵχθύες καὶ ἄλλα πολλὰ θηρία συγκεκομμένα, καὶ πλοίων ἴστια καὶ ἄγκυραι, καὶ ἀνθρώπων ὀστέα καὶ φορτία, κατὰ μέσον δὲ καὶ γῆ καὶ λόφοι ἥσαν, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐκ τῆς Ἰλύος ἦν κατέπιε συνιζάνουσα. Ὡλη γοῦν ἐπ' αὐτῆς καὶ δένδρα παντοῖα ἐπεφύκει, καὶ λάχανα ἐβεβλαστήκει, καὶ ἐῷκει πάντα ἐξειργασμένους. περίμετρον δὲ τῆς γῆς στάδιοι διακόσιοι καὶ τετταράκοντα. ἦν δὲ ἰδεῖν καὶ ὅρνεα τὰ θαλάττια, λάρους καὶ ἀλκύονας, ἐπὶ τῶν δένδρων νεοττεύοντα. τότε μὲν οὖν ἐπὶ πολὺ ἐδακρύομεν, ὑστερον δὲ ἀναστήσαντες τοὺς ἑταίρους τὴν μὲν ναῦν ὑπεστηρίξαμεν, αὐτοὶ δὲ τὰ πυρεῖα συντρίψαντες καὶ ἀνακαύσαντες δεῖπνον ἐκ τῶν παρόντων ἐποιούμεθα. παρέκειτο δὲ ἄφθονα καὶ παντοδαπὰ κρέα τῶν ἵχθύων καὶ ὄδωρ ἔτι εἰχομεν. τῇ ἐπιούσῃ δὲ διαναστάντες, εἴ ποτε ἀναχάνοι τὸ κῆτος, ἑωρῶμεν ἄλλοτε μὲν γῆν, ἄλλοτε δὲ ὅρη, ἄλλοτε δὲ μόνον τὸν οὐρανόν, πολλάκις δὲ καὶ νήσους· καὶ γὰρ ἥσθανόμεθα φερομένου αὐτοῦ ὀξέως πρὸς πᾶν μέρος τῆς θαλάττης. ἐπεὶ δὲ ἥδη ἐθάδες τῇ διατριβῇ ἐγενόμεθα, λαβὼν ἐπτὰ τῶν ἑταίρων ἐβάδιζον ἐς τὴν ὥλην, περισκοπήσασθαι τὰ πάντα βουλόμενος. οὕπω δὲ ὅλους πέντε διελθὼν σταδίους εὑρον ἱερὸν Ποσειδῶνος, ώς ἐδήλου ἡ ἐπιγραφή, καὶ μετ' οὐ πολὺ καὶ τάφους πολλοὺς καὶ στήλας ἐπ' αὐτῶν, πλησίον τε πηγὴν ὄδατος διαυγοῦς, ἔτι δὲ καὶ κυνὸς ὄλακὴν ἥκούμεν καὶ καπνὸς ἐφαίνετο πόρρωθεν καὶ τινα καὶ ἐπαυλιν εἰκάζομεν. σπουδὴ οὖν βαδίζοντες ἐφιστάμεθα πρεσβύτη καὶ νεανίσκῳ μάλα προθύμως

πρασιάν τινα ἐργαζομένοις καὶ ὕδωρ ἀπὸ τῆς πηγῆς ἐπ' αὐτὴν διοχετεύουσιν· ἡσθέντες οὖν ἄμα καὶ φοβηθέντες ἔστημεν· κάκεῦνοι δὲ ταύτον ἡμῖν ὡς τὸ εἰκὸς παθόντες ἀναυδοὶ παρεστήκεσαν· χρόνῳ δὲ ὁ πρεσβύτης ἔφη, Τίνες ἄρα ὑμεῖς ἐστε, ὡς ξένοι; πότερον, ἔφη, τῶν ἐναλιῶν δαιμόνων ἡ ἀνθρωποι δυστυχεῖς ἡμῖν παραπλήσιοι; καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀνθρωποι δύντες καὶ ἐν γῇ τραφέντες νῦν θαλάττιοι γεγόναμεν, καὶ συννηχόμεθα τῷ περιέχοντι τούτῳ θηρίῳ, οὐδὲ ἂ πάσχομεν ἀκριβῶς εἰδότες· τεθνάναι μὲν γὰρ εἰκάζομεν, ζῆν δὲ πιστεύομεν. πρὸς ταῦτα κάγὼ εἶπον· Καὶ ἡμεῖς σοι ἀνθρωποι νεήλυδες, ὡς πάτερ, αὐτῷ σκάφει πρώην καταποθέντες. προήλθομεν δὲ νῦν βουλόμενοι μαθεῖν τὰ ἐν τῇ ὑλῇ ὡς ἔχει· πολλὴ γάρ τις καὶ λάσιος ἔφαίνετο. δαιμῶν δέ τις, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς ἥγαγε, σέ τε ὁψομένους καὶ εἰσομένους ὅτι οὐ μόνοι ἐν τῷδε καθείργμεθα τῷ θηρίῳ· ἀλλὰ φράσον γε ἡμῖν τὴν σαυτοῦ τύχην, ὅστις τε ὁν καὶ ὅπως δεῦρο εἰσῆλθες. ὁ δὲ οὐ πρότερον ἔφη ἐρεῖν οὐδὲ πεύσεσθαι παρ' ἡμῶν πρὶν ξενίων τῶν παρόντων μεταδοῦναι, καὶ λαβὼν ἡμᾶς ἥγεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν. παραθεὶς δὲ ἡμῖν λάχανά τε καὶ ἀκρόδρυα καὶ ἵχθυς, ἔτι δὲ καὶ οἰνον ἐγχέας, ἐπειδὴ ἴκανῶς ἐκορέσθημεν, ἐπυνθάνετο ἂ ἐπεπόνθειμεν· κάγὼ πάντα ἔξῆς διηγησάμην, τόν τε χειμῶνα καὶ τὰ ἐν τῇ νήσῳ καὶ τὸν ἐν τῷ ἀέρι πλοῦν, καὶ τὸν πόλεμον, καὶ τὰ ἄλλα μέχρι τῆς ἐς τὸ κῆτος καταδύσεως. ὁ δὲ ὑπερθαυμάσας καὶ αὐτὸς ἐν μέρει τὰ καθ' ἑαυτὸν διεξήει λέγων, Τὸ μὲν γένος εἰμί, ὡς ξένοι, Κύπριος, ὁρμηθεὶς δὲ κατ' ἐμπορίαν ἀπὸ τῆς πατρίδος μετὰ παιδός, ὃν ὄρâτε, καὶ ἄλλων πολλῶν οἰκετῶν ἔπλεον εἰς Ἰταλίαν, ποικίλον φόρτον κομίζων ἐπὶ νεῶς μεγάλης, ἦν ἐπὶ στόματι τοῦ κήτους διαλελυμένην ἵσως ἐωράκατε. μέχρι μὲν οὖν Σικελίας εὐτυχῶς διεπλεύσαμεν. ἐκεῖθεν δὲ ἀρπασθέντες ἀνέμῳ σφοδρῷ, τριταῖοι ἐς τὸν

ωκεανὸν ἀπηνέχθημεν, ἔνθα τῷ κήτει περιτυχόντες καὶ καταποθέντες δύο ἡμέis μόνοι τῶν ἄλλων ἀποθανόντων ἐσώθημεν. Θάψαντες δὲ τοὺς ἑταίρους καὶ ναὸν τῷ Ποσειδῶνι δειμάμενοι τουτονὶ τὸν βίον ζῶμεν, λάχανα μὲν κηπεύοντες, ἵχθυς δὲ σιτούμενοι καὶ ἀκρόδρυα. πολλὴ δέ, ως ὄρατε, ἡ ὕλη, καὶ μὴν καὶ ἀμπέλους ἔχει πολλάς, ἀφ' ὧν ἥδιστος οἶνος γίγνεται· καὶ τὴν πηγὴν δὲ ἵσως εἴδετε καλλίστου καὶ ψυχροτάτου ὕδατος. εὐνὴν δὲ ἀπὸ τῶν φύλλων ποιούμεθα καὶ πῦρ ἄφθονον καίομεν καὶ ὅρνεα δὲ θηρεύομεν τὰ εἰσπετόμενα καὶ ζῶντας ἵχθυς ἀγρεύομεν ἔξιόντες ἐπὶ τὰ βραγχία τοῦ θηρίου, ἔνθα καὶ λούόμεθα, ὅπόταν ἐπιθυμήσωμεν. καὶ μὴν καὶ λίμνη οὐ πόρρω ἐστὶν ἀλμυρὰ σταδίων εἴκοσι τὸ περίμετρον ἵχθυς ἔχονσα παντοδαπούς, ἐν ᾧ καὶ νηχόμεθα καὶ πλέομεν ἐπὶ σκάφους μικροῦ, ὃ ἐγὼ ἐναυπηγησάμην. ἔτη δὲ ἡμῖν ἔστι τῆς καταπόσεως ταῦτα ἐπτὰ καὶ εἴκοσι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἵσως φέρειν ἐδυνάμεθα, οἱ δὲ γείτονες ἡμῶν καὶ πάροικοι σφόδρα χαλεποὶ καὶ βαρεῖς εἰσιν, ἄμικτοί τε ὄντες καὶ ἄγριοι. Ἡ γάρ, ἔφην ἐγώ, καὶ ἄλλοι τινές εἰσιν ἐν τῷ κήτει; Πολλοὶ μέν, ἔφη, καὶ ἄξενοι καὶ τὰς μορφὰς ἀλλόκοτοι· τὰ μὲν γὰρ ἐσπέρια καὶ οὐραῖα τῆς ὕλης Ταριχᾶνες οἰκοῦσιν, ἔθνος ἐγχελυωπὸν καὶ καραβοπρόσωπον, μάχιμον καὶ θρασὺ καὶ ὡμοφάγον· τὰ δὲ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς κατὰ τὸν δεξιὸν τοῦχον Τριτωνομένδητες, τὰ μὲν ἄνω ἀνθρώποις ἐοικότες, τὰ δὲ κάτω τοῖς γαλεώταις, ἥπτον μέντοι ἄδικοί εἰσι τῶν ἄλλων· τὰ λαιὰ δὲ Καρκινόχειρες καὶ Θυννοκέφαλοι συμμαχίαν τε καὶ φιλίαν πρὸς ἐαυτοὺς πεποιημένοι· τὴν δὲ μεσόγαιαν νέμονται Παγουρίδαι καὶ Ψηττόποδες, γένος μάχιμον καὶ δρομικώτατον· τὰ ἔῳδα δὲ πρὸς αὐτῷ τῷ στόματι τὰ μὲν πολλὰ ἔρημά ἔστι προσκλυζόμενα τῇ θαλάττῃ. ὅμως δὲ ἐγὼ ταῦτα ἔχω φόρον τοῖς Ψηττόποσιν ὑποτελῶν ἐκάστου ἔτους ὅστρεια πεντα-

κόσια. τοιαύτη μὲν ἡ χώρα ἐστίν· ὑμᾶς δὲ χρὴ ὄραν
 ὅπως δυνησόμεθα τοσούτοις ἔθνεσι μάχεσθαι καὶ ὅπως
 βιοτεύσομεν. Πόσοι δέ, ἔφην ἐγώ, πάντες οὗτοί εἰσι;
 Πλείους, ἔφη, τῶν χιλίων. "Οπλα δὲ τίνα ἐστὶν
 αὐτοῖς; Οὐδέν, ἔφη, πλὴν τὰ ὀστᾶ τῶν ἰχθύων.
 Οὐκοῦν, ἔφην ἐγώ, ἄριστ' ἀν ἔχοι διὰ μάχης ἐλθεῖν
 αὐτοῖς ἄτε οὖσιν ἀνόπλοις αὐτούς γε ὠπλισμένους. εἰ
 γὰρ κρατήσομεν αὐτῶν, ἀδεῶς τὸν λοιπὸν βίον οἰκήσομεν.
 ἔδοξε ταῦτα, καὶ ἀπελθόντες ἐπὶ ναῦν παρεσκευαζόμεθα.
 αἰτία δὲ τοῦ πολέμου ἔμελλεν ἔσεσθαι τοῦ φόρου ἡ
 οὐκ ἀπόδοσις, ἥδη τῆς προθεσμίας ἐνεστώσης. καὶ δὴ
 οἱ μὲν ἔπειτον ἀπαιτοῦντες τὸν δασμόν· ὁ δὲ ὑπερ-
 οπτικῶς ἀποκρινάμενος ἀπεδίωξε τοὺς ἀγγέλους. πρῶτοι
 οὖν οἱ Ψητόποδες καὶ οἱ Παγουρίδαι χαλεπαίνοντες
 τῷ Σκινθάρῳ—τοῦτο γὰρ ἐκαλεῖτο—μετὰ πολλοῦ
 θορύβου ἐπήσαν. ἥμειν δὲ τὴν ἔφοδον ὑποπτεύοντες
 ἔξοπλισάμενοι ἀνεμένομεν, λόχον τινὰ προτάξαντες
 ἀνδρῶν πέντε καὶ εἴκοσιν· προείρητο δὲ τοῖς ἐν τῇ
 ἐνέδρᾳ, ἐπειδὰν ἵδωσι παρεληλυθότας τοὺς πολεμίους,
 ἐπανίστασθαι· καὶ οὕτως ἐποίησαν, ἐπαναστάντες γὰρ
 κατόπισθεν ἔκοπτον αὐτούς, καὶ ἥμειν δὲ καὶ αὐτοὶ
 πέντε καὶ εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν ὄντες—καὶ γὰρ ὁ Σκίνθαρος
 καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ συνεστρατεύοντο—ὑπηντιάζομεν καὶ
 συμμείξαντες θυμῷ καὶ ρώμῃ διεκινδυνεύομεν. τέλος δὲ
 τροπὴν αὐτῶν ποιησάμενοι κατεδιώξαμεν ἄχρι πρὸς
 τοὺς φωλεούς. ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν πολεμίων ἑβδομή-
 κοντα καὶ ἑκατόν, ἥμῶν δὲ εἷς καὶ ὁ κυβερνήτης,
 τρίγλης πλευρᾶ διαπαρεὶς τὸ μετάφρενον. ἐκείνην
 μὲν οὖν τὴν ἥμέραν καὶ τὴν νύκτα ἐπηυλισάμεθα τῇ
 μάχῃ καὶ τρόπαιον ἐστήσαμεν ράχιν ἔνθετην δελφῖνος
 ἀναπήξαντες. τῇ ὑστεραίᾳ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι αἰσθόμενοι
 παρῆσαν, τὸ μὲν δεξιὸν κέρας ἔχοντες οἱ Ταριχάνες—
 ἥγειτο δὲ αὐτῶν Πήλαμος—τὸ δὲ εὐώνυμον οἱ Θυννο-
 κέφαλοι, τὸ μέσον δὲ οἱ Καρκινόχειρες· οἱ γὰρ Τριτωνο-

μένδητες τὴν ἡσυχίαν ἥγον οὐδετέροις συμμαχεῖν προαιρούμενοι. ἡμεῖς δὲ προαπαντήσαντες αὐτοῖς παρὰ τὸ Ποσειδώνιον συνεμείξαμεν πολλῇ βοῇ χρώμενοι. ἀντήχει δὲ τὸ κύτος ὕσπερ τὰ σπῆλαια. τρεψάμενοι δ' αὐτὸὺς ἄτε γυμνήτας ὅντας καὶ καταδιώξαντες ἐς τὴν ὑλην τὸ λοιπὸν ἐπεκρατοῦμεν τῆς γῆς. καὶ μετ' οὐ πολὺ κήρυκας ἀποστείλαντες νεκρούς τε ἀνηροῦντο καὶ περὶ φιλίας διελέγουντο· ἡμῶν δὲ οὐκ ἐδόκει σπένδεσθαι, ἀλλὰ τῇ ὑστεραίᾳ χωρήσαντες ἐπ' αὐτὸὺς πάντας ἄρδην ἔξεκόψαμεν πλὴν τῶν Τριτωνομενδήτων. οὗτοι δὲ ὡς εἶδον τὰ γυγνόμενα, διαδράντες ἐκ τῶν βραγχίων ἀφῆκαν αὐτὸὺς ἐς τὴν θάλατταν. ἡμεῖς δὲ τὴν χώραν ἐπελθόντες ἔρημον ἥδη οὖσαν τῶν πολεμίων τὸ λοιπὸν ἀδεῶς κατῳκοῦμεν τὰ πολλὰ γυμνασίοις τε καὶ κυνηγεσίοις χρώμενοι καὶ ἀμπελουργοῦντες καὶ τὸν καρπὸν συγκομιζόμενοι τὸν ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ὅλως ἐφκειμεν τοῖς ἐν δεσμωτηρίῳ μεγάλῳ καὶ ἀφύκτῳ τρυφώσι καὶ λελυμένοις. ἐνιαυτὸν μὲν οὖν καὶ μῆνας ὀκτὼ τοῦτον διήγομεν τὸν τρόπον. τῷ δὲ ἐνάτῳ μηνὶ πέμπτη ἴσταμένου περὶ τὴν δευτέραν τοῦ στόματος ἀνοιξιν—ἄπαξ γάρ δὴ τοῦτο κατὰ τὴν ὥραν ἐκάστην ἐποίει τὸ κῆτος, ὡστε ἡμᾶς πρὸς τὰς ἀνοίξεις τεκμαίρεσθαι τὰς ὥρας—περὶ οὖν τὴν δευτέραν, ὕσπερ ἔφη, ἀνοιξιν, ἄφνω βοῇ τε πολλῇ καὶ θόρυβος ἡκούετο καὶ ὕσπερ κελεύσματα καὶ εἰρεσταί ταραχθέντες οὖν ἀνειρπύσαμεν ἐπ' αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ θηρίου, καὶ στάντες ἐνδοτέρω τῶν ὁδόντων καθεωρῶμεν ἀπάντων ὃν ἐγὼ εἶδον θεαμάτων παραδοξότατον, ἄνδρας μεγάλους ὃσον ἡμισταδιάious τὰς ἡλικίας ἐπὶ νήσων μεγάλων προσπλέοντας ὕσπερ τριηρῶν. οἱδα μὲν οὖν ἀπίστοις ἐοικότα ἴστορήσων, λέξω δὲ ὅμως.

νῆσοι ἦσαν ἐπιμήκεις μέν, οὐ πάνυ δὲ ὑψηλαί, ὃσον ἐκατὸν σταδίων ἐκάστη τὸ περίμετρον· ἐπὶ δὲ αὐτῶν ἐπλεον τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι

καὶ ἑκατόν· τούτων δὲ οἱ μὲν παρ' ἑκάτερα τῆς νήσου καθήμενοι ἐφεξῆς ἐκωπηλάτουν κυπαρίσττοις μεγάλαις αὐτοκλάδοις καὶ αὐτοκόμοις ώσπερεὶ ἐρετμοῖς, κατόπιν δὲ ἐπὶ τῆς πρύμνης, ώς ἐδοκεῖ, κυβερνήτης ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ εἰστήκει χάλκεον ἔχων πηδάλιον πεντασταδιαῖον τὸ μῆκος· ἐπὶ δὲ τῆς πρώρας ὅσον τετταράκοντα ώπλισμένοι αὐτῶν ἐμάχοντο πάντα ἐοικότες ἀνθρώποις πλὴν τῆς κόμης· αὕτη δὲ πῦρ ἦν καὶ ἐκαίετο, ὥστε οὐδὲ κορύθων ἐδέοντο. ἀντὶ δὲ ίστιών ὁ ἄνεμος ἐμπίπτων τῇ ὕλῃ πολλῇ οὔσῃ ἐν ἑκάστῃ ἐκόλπου τε αὐτὴν καὶ ἐφερε τὴν νῆσον ἦν ἐθέλοι ὁ κυβερνήτης. κελευστὴς δὲ ἐφειστήκει αὐτοῖς καὶ πρὸς τὴν εἰρεσίαν ὀξέως ἐκινοῦντο ὡσπερ τὰ μακρὰ τῶν πλοίων. τὸ μὲν οὖν πρῶτον δύο ἦν τρεῖς ἑωρῶμεν, ὕστερον δὲ ἐφάνησαν ὅσον ἔξακόσιοι, καὶ διαστάντες ἐπολέμουν καὶ ἐναυμάχουν. πολλαὶ μὲν οὖν ἀντίπρωροι συνηράσσοντο ἀλλήλαις, πολλαὶ δὲ καὶ ἐμβληθεῖσαι κατεδύοντο, αἱ δὲ συμπλεκόμεναι καρτερῶς διηγωνίζοντο καὶ οὐ ράδίως ἀπελύοντο· οἱ γὰρ ἐπὶ τῆς πρώρας παρατεταγμένοι πᾶσαν ἐπεδείκνυντο προθυμίαν ἐπιβαίνοντες καὶ ἀναιροῦντες ἐζώγρει δὲ οὐδείς. ἀντὶ δὲ χειρῶν σιδηρῶν πολύποδας μεγάλους ἐκδεδεμένους ἀλλήλοις ἀπερρίπτουν, οἱ δὲ περιπλεκόμενοι τῇ ὕλῃ κατεῖχον αὐτὴν τὴν νῆσον. ἔβαλλον μέντοι καὶ ἐτίτρωσκον ὁστρείοις τε ἀμαξοπληθέσι καὶ σπόγγοις πλεθριαίοις. ἥγεντο δὲ τῶν μὲν Αἰολοκένταυρος, τῶν δὲ Θαλασσοπότης· καὶ μάχη αὐτοῖς ἐγεγένητο, ώς ἐδόκει, λείας ἔνεκα· ἐλέγετο γὰρ ὁ Θαλασσοπότης πολλὰς ἀγέλας δελφίνων τοῦ Αἰολοκενταύρου ἐληλακέναι, ώς ἦν ἀκούειν ἐπικαλούντων ἀλλήλοις καὶ τὰ ὄνόματα τῶν βασιλέων ἐπιβοωμένων. τέλος δὲ νικῶσιν οἱ τοῦ Αἰολοκενταύρου, καὶ νήσους τῶν πολεμίων καταδύονται ἀμφὶ τὰς πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, καὶ ἄλλας τρεῖς λαμβάνουσιν αὐτοῖς ἀνδράσιν, αἱ δὲ λοιπαὶ πρύμναν κρουσάμεναι ἐφευγον. οἱ δὲ

μέχρι τινὸς διώξαντες, ἐπειδὴ ἐσπέρα ἦν, τραπόμενοι πρὸς τὰ ναυάγια τῶν πλείστων ἐπεκράτησαν καὶ τὰ ἑαυτῶν ἀνείλοντο· καὶ γὰρ ἐκείνων κατέδυσταν νῆσοι οὐκ ἐλάττους τῶν δύοδοίκουντα. ἔστησαν δὲ καὶ τρόπαιον τῆς νησομαχίας ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τοῦ κήτους, μίαν τῶν πολεμίων νήσων ἀνασταυρώσαντες. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν νύκτα περὶ τὸ θηρίον ηὐλίσαντο ἐξάψαντες αὐτοῦ τὰ ἀπόγεια καὶ ἐπ’ ἀγκυρῶν πλησίον ὁρμισάμενοι· καὶ γὰρ ἀγκύραις ἔχρωντο μεγάλαις, ὑαλίναις, καρτεραῖς. τῇ ὑστεραὶ δὲ θύσαντες ἐπὶ τοῦ κήτους καὶ τοὺς οἰκείους θάψαντες ἐπ’ αὐτοῦ, ἀπέπλεον ἡδόμενοι καὶ ὕσπερ παιᾶνας ἄδοντες. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν νησομαχίαν γενόμενα.

τὸ δ' ἀπὸ τούτου οὐκέτι φέρων ἐγὼ τὴν ἐν τῷ κήτει δίαιταν, ἀχθόμενός τε τῇ μονῇ, μηχανήν τινα ἐζήτουν, δι' ἣς ἀν ἐξελθεῖν γένοιτο· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔδοξεν ἡμῖν διορύξασι κατὰ τὸν δεξιὸν τοῖχον ἀποδρᾶναι, καὶ ἀρξάμενοι διεκόπτομεν· ἐπειδὴ δὲ προελθόντες ὅσον πέντε σταδίους οὐδὲν ἡνύομεν, τοῦ μὲν ὁρύγματος ἐπαυσάμεθα, τὴν δὲ ὑλην καῦσαι διέγυνωμεν· οὕτω γὰρ ἀν τὸ κῆτος ἀποθανεῖν· εἰ δὲ τοῦτο γένοιτο, ῥᾳδία ἔμελλεν ἡμῖν ἐσεσθαι ἡ ἐξοδος. ἀρξάμενοι οὖν ἀπὸ τῶν οὐραίων ἔκαλομεν, καὶ ἡμέρας μὲν ἑπτὰ καὶ ἵσας νύκτας ἀναισθήτως εἶχε τοῦ καύματος, δύγδοη δὲ καὶ ἐνάτη συνίεμεν αὐτοῦ νοσοῦντος. ἀργότερον γοῦν ἀνέχασκε, καὶ εἴ ποτε ἀναχάνοι, ταχὺ συνέμυε. δεκάτη δὲ καὶ ἑνδεκάτη τέλεον ἀπενενέκρωτο καὶ δυστῶδες ἦν· τῇ δωδεκάτῃ δὲ μόλις ἐνενοήσαμεν, ώς, εἴ μή τις χανόντος αὐτοῦ ὑποστηρίξειε τοὺς γομφίους, ὥστε μηκέτι συγκλεῖσαι, κινδυνεύσομεν κατακλησθέντες ἐν νεκρῷ αὐτῷ ἀπολέσθαι· οὕτω δὴ μεγάλοις δοκοῖς τὸ στόμα διερείσαντες τὴν ναῦν ἐπεσκευάζομεν ὕδωρ τε ώς ἐν πλεῖστον ἐμβαλλόμενοι καὶ τὰ ἄλλα ἐπιτήδεια· κυβερνᾶν δ' ἔμελλεν ὁ Σκίνθαρος. τῇ δ'

ἐπιούση τὸ μὲν ἥδη ἐτεθνήκει· ἡμεῖς δὲ ἀνελκύσαντες τὸ πλοῖον καὶ διὰ τῶν ἀραιωμάτων διαγαγόντες καὶ ἐκ τῶν ὁδόντων ἔξαψαντες ἡρέμα καθήκαμεν ἐς τὴν θάλατταν· ἐπαναβάντες δὲ ἐπὶ τὰ νῦν καὶ θύσαντες τῷ Ποσειδῶνι αὐτοῦ παρὰ τὸ τρόπαιον, ἡμέρας τε τρεῖς ἐπαυλισάμενοι—νηνεμία γὰρ ἦν—τῇ τέταρτῃ ἀπεπλεύσαμεν. ἔνθα δὴ πολλοῖς τῶν ἐκ τῆς ναυμαχίας νεκροῖς ἀπηντώμεν καὶ προσωκέλλομεν, καὶ τὰ σώματα καταμετροῦντες ἔθαυμάζομεν. καὶ ἡμέρας μέν τινας ἐπλέομεν εὐκράτῳ ἀέρι χρώμενοι· ἔπειτα βορέου σφοδροῦ πνεύσαντος μέγα κρύος ἐγένετο καὶ ὑπ' αὐτοῦ πᾶν ἐπάγη τὸ πέλαγος οὐκ ἐπιπολῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐς βάθος ὅσον ἐπὶ τετρακοσίας ὄργυιάς, ὥστε καὶ ἀποβάντας διαθεῖν ἐπὶ τοῦ κρυστάλλου. ἐπιμένοντος δὲ τοῦ πνεύματος φέρειν οὐ δυνάμενοι, τοιόνδε τι ἐπενοήσαμεν—ὅ δὲ τὴν γνώμην ἀποφηνάμενος ἦν Σκίνθαρος—σκάψαντες γὰρ ἐν τῷ ὕδατι σπήλαιου μέγιστου, ἐν τούτῳ ἐμείναμεν ἡμέρας τριάκοντα, πῦρ ἀνακαίοντες καὶ σιτούμενοι τοὺς ἵχθυς· εὑρίσκομεν δὲ αὐτοὺς ἀνορύττοντες. ἐπειδὴ δὲ ἥδη ἐπέλιπε τὰ ἐπιτήδεια, προελθόντες καὶ τὴν ναῦν πεπηγυῖαν ἀνασπάσαντες καὶ πετάσαντες τὴν ὁθόνην ἐσυρόμεθα ὥσπερ πλέοντες λείως καὶ προσηνῶς ἐπὶ τοῦ πάγου διολισθαίνοντες. ἡμέρᾳ δὲ πέμπτῃ ἀλέα τε ἥδη ἦν καὶ ὁ πάγος ἐλύετο καὶ ὕδωρ πάντα αὐθις ἐγίγνετο.

PART II

1. ἀνδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται.

Menander 72.

2. πλοῦτος δὲ πολλῶν ἐπικάλυμμ' ἔστιν κακῶν.

Id. 90.

3. οὐκ ἔμὸν ἀνοίγειν λανθάνουσαν ἀτυχίαν

ἔστ', ἀλλὰ μᾶλλον κατακαλύπτειν φημὶ δεῖν.

Id. 674.

4. μέγιστόν ἔστιν ἄρα τοῖς ἐπταικόσιν

τὸ παρόντας ἐγγὺς τοὺς συναλγοῦντας βλέπειν.

Id. 675.

5. εἰ τἄλλ' ἀφαιρεῖν ὁ πολὺς εἴωθεν χρόνος

ἡμῶν, τό γε φρονεῖν ἀσφαλέστερον ποιεῖ.

Id. 676.

6. ὁ φθονερὸς αὐτῷ πολέμιος καθίσταται.

αὐθαιρέτοις γὰρ συνέχεται λύπαις ἀεί.

Id. 634.

7. ἀμορφότατος τὴν ὅψιν εἰμὶ γὰρ Φόβος,

πάντων ἐλάχιστον τοῦ καλοῦ μετέχων θεός.

Com. Frag. Adesp. 154.

8. ἡ πού τι χαλεπόν ἔστι τὸ ψευδῆ λέγειν.

Menander 778.

9. τί δ' ὕφελος εὖ λαλοῦντος, ἀν κακῶς φρονῆ;
οὐδὲν γὰρ αἰσχρόν ἔστι τάληθῆ λέγειν.
ἀδύνατον, ως ἔοικε, τάληθὲς λαθεῖν.

Id. 821.

10. τί τάλλότριον, ἄνθρωπε βασκανώτατε,
κακὸν ὀξυδορκεῖς, τὸ δ' ἵδιον παραβλέπεις;

Com. Frag. Adesp. 359.

11. τόλμα τι, κινδύνευε, πράττ', ἀποτύγχανε,
ἐπίτυχε· πάντα μᾶλλον ἡ σαυτὸν προοῦ.

Ibid. 357.

12. στοιχεῖα ταῦτα τῆς ἀρετῆς ἔστιν δύο,
ἔλπις τε τιμῆς καὶ φόβος τιμωρίας.

Ibid. 163.

13. ἀν καλὸν ἔχῃ τις σῶμα καὶ ψυχὴν κακήν,
καλὴν ἔχει ναῦν καὶ κυβερνήτην κακόν.

Menander 1100.

14. πρᾶον κακοῦργος σχῆμ' ὑπεισελθὼν ἀνὴρ
κεκρυμμένη κεῖται παγὶς τοῖς πλησίον.

Id. 689.

15. ὅστις δὲ διαβολαῖσι πείθεται ταχύ,
ἥτοι πονηρὸς αὐτός ἔστι τοὺς τρόπους,
ἢ παντάπασι παιδαρίου γνώμην ἔχει.

Id. 577.

16. πλεονεξία μέγιστον ἀνθρώποις κακόν·
 οἱ γὰρ θέλοντες προσλαβεῖν τὰ τῶν πέλας
 ἀποτυγχάνουσι πολλάκις νικώμενοι,
 τὰ δὲ ἴδια προστιθέασι τοῦς ἀλλοτρίους.

Menander 557.

17. οὗτος κράτιστός ἐστ' ἀνήρ, ὁ Γοργία,
 ὅστις ἀδικεῖσθαι πλεῖστος ἐπίστατος ἐγκρατῶς.
 τὸ δὲ ὀξύθυμον τοῦτο καὶ λίαν πικρὸν
 δεῦγμον ἐστὶν εὐθὺς πᾶσι μικροψυχίας.

Id. 95.

18. μειράκιον, οὐ μοι κατανοεῖν δοκεῖς ὅτι
 ὑπὸ τῆς ἴδιας ἔκαστα κακίας σήπεται,
 καὶ πᾶν τὸ λυμανόμενόν ἐστιν ἔνδοθεν.
 οἶνον δὲ μὲν ἵός, ἀν σκοπῆς, τὸ σιδήριον,
 τὸ δὲ ἴμάτιον οἱ σῆτες, δὲ θρὶψ τὸ ξύλον. 5
 σὲ δὲ τὸ κάκιστον τῶν κακῶν πάντων, φθόνος
 φθισικὸν πεποίηκε καὶ ποιήσει καὶ ποιεῖ,
 ψυχῆς πονηρᾶς δυστεβῆς παράστασις.

Id. 540.

19. οἱοι λαλοῦμεν ὄντες οἱ τρισάθλιοι
 ἀπαντεῖς οἱ φυσῶντες ἐφ' ἑαυτοῖς μέγα.
 αὐτοὶ γὰρ οὐκ ἴσασιν ἀνθρώπων φύσιν.
 οὗτος μακάριος ἐν ἀγορᾷ νομίζεται.
 ἐπὰν δὲ ἀνοίξῃ τὰς θύρας τρισάθλιος, 5
 γύνη κρατεῖ πάντων, ἐπιτάττει, μάχεται ἀεί.
 ἀπὸ πλειόνων ὀδυνᾶται, ἐγὼ δὲ ἀπὸ οὐδενός.

Id. 302.

20. ὅταν τι μέλλης τὸν πέλας κακηγορεῖν,
 αὐτὸς τὰ σαυτοῦ πρῶτον ἐπισκέπτου κακά.

Id. 710.

21. τοὺς εὖ γεγονότας καὶ τεθραμμένους καλῶς
κἀν τοῖς κακοῖς δὲ λόγον ἔχειν εὐφημίας.

Menander 664.

22. τὸ μὲν λέγειν βροτοῖς
ἡ φύσις ἔδωκε, τὸ δὲ καλῶς λέγειν τέχνη.

Com. Frag. Adesp. 403.

23. δεῖται προφάσεως ἡ πονηρία μόνον.

Ibid. 446.

24. γέρων γέροντι γλῶτταν ἥδιστην ἔχει,
παῖς παιδί, καὶ γυναικὶ πρόσφορον γυνῆ,
νοσῶν τ' ἀνὴρ νοσοῦντι, καὶ δυσπραξίᾳ
ληφθεὶς ἐπωδός ἐστι τῷ πειρωμένῳ.

Ibid. 1206.

25. περὶ μεγάλων γὰρ πραγμάτων σκοπουμένοις
εὔνουστάτη σύμβουλος ἡ παρησία.

Ibid. 355.

26. ἀβαρὲς γὰρ ὅρκος χρῆμα σοί γ' εἶναι δοκεῖ,
ὅ παντὸς ἄχθους ἐστὶ δυσφορώτερον.

Ibid. 158.

27. οὐκ ἔργον ἐστὶν εὖ λέγειν, ἀλλ' εὖ φρονεῖν·
πολλοὶ γὰρ εὖ λέγοντες οὐκ ἔχουσι νοῦν.

Poseidippus 33.

28. ὅταν λέγης μὲν πολλά, μανθάνης δὲ μή,
τὸ σὸν διδάξας τούμὸν οὐ μαθὼν ἔσει.

Menander 684.

29. ὁ μὲν λόγος σου, παῖ, κατ' ὀρθὸν εὐδρομεῖ,
τὸ δ' ἔργον ἄλλην οἷμον ἐκπορεύεται.

Menander 681.

30. ὁ μὴ φρονῶν μέν, πολλὰ δ' ἐφ' ἑκάστου λαλῶν
δείκνυσιν αὐτοῦ τὸν τρόπον τοῖς ρήμασιν.

Id. 682.

31. ὁ μὲν λόγος σου συνέσεως πολλῆς γέμει,
τὰ δ' ἔργα σύνεσιν οὐκ ἔχοντα φαίνεται.

Id. 680.

32. ὁ σκληρότατος πρὸς νιὸν ἐν τῷ νουθετεῖν
τοῖς μὲν λόγοις πικρός ἐστι, τοῖς δ' ἔργοις πατήρ.

Id. 662.

33. αἰσχύνομαι τὸν πατέρα, Κλειτοφῶν, μόνον.
ἀντιβλέπειν ἐκεῖνον οὐ δυνήσομαι
ἀδικῶν, τὰ δ' ἄλλα ρᾳδίως χειρώσομαι.

Id. 586.

34. μηδὲν ὀδύνα τὸν πατέρα, γινώσκων ὅτι
ὁ μέγιστον ἀγαπῶν δι' ἐλάχιστ' ὀργίζεται.

Id. 659.

35. οὐκ ἔστι μείζων ἡδονὴ ταύτης πατρί,
ἡ σωφρονοῦντα καὶ φρονοῦντ' ἵδεν τινα
τῶν ἔξ οὗτοῦ.

Id. 603.

36. οὐκ ἔστι ἄκουσμ' ἡδιον ἡ ρηθεὶς λόγος
πατρὸς πρὸς νιὸν περιέχων ἐγκώμιον.

Id. 660.

37. ὁ λοιδορῶν τὸν πατέρα δυσφήμῳ λόγῳ
τὴν εἰς τὸ θεῖον ἐκμελετᾶ βλασφημίαν.

Menander 715.

38. ὁ μὴ τρέφων τεκοῦσαν ἐκ τέχνης νέος
ἀκαρπὸς οὐτός ἐστ' ἀπὸ ρίζης κλάδος.

Id. 716.

39. νόμος γονεῦσιν ἵσοθέους τιμὰς νέμειν.

Id. 805.

40. τοῦτον εὔτυχέστατον λέγω,
ὅστις θεωρήσας ἀλύπως, Παρμένων,
τὰ σεμνὰ ταῦτ' ἀπῆλθεν, ὅθεν ἥλθεν, ταχύ,
τὸν ἥλιον τὸν κοινόν, ἄστρον, ὑδωρ, νέφη,
πῦρ. ταῦτα, κανὸν ἑκατὸν ἔτη βιῶσι, ἀεὶ⁵
ὅψει παρόντα, κανὸν ἐνιαυτοὺς σφόδρον ὀλίγους,
σεμνότερα τούτων ἔτερα δὲ οὐκ ὅψει ποτέ.
πανήγυριν νόμισόν τιν' εἶναι τὸν χρόνον,
δν φημι, τοῦτον, ἡ πιδημίαν, ἐν φῷ
δχλος, ἀγορά, κλέπται, κυβεῖαι, διατριβαί.¹⁰

Id. 481.

41. ἄνθρωπος ὃν μηδέποτε τὴν ἀλυπίαν
αἴτοῦ παρὰ θεῶν, ἀλλὰ τὴν μακροθυμίαν.
ὅταν γὰρ ἄλυπος διὰ τέλους εἶναι θέλησ⁵
ἡ δεῖ θεόν σ' εἶναι τινὸν ἡ τάχα δὴ νεκρόν.
παρηγόρει δὲ τὰ κακὰ δι' ἔτέρων κακῶν.

Id. 549.

42. ὅταν εἰδέναι θέλησ σεαυτὸν ὅστις εἰ,
ἔμβλεψον εἰς τὰ μνήματα ὡς ὁδοιπορεῖς.
ἐνταῦθ' ἔνεστ' ὁστᾶ τε καὶ κούφη κόνις

ἀνδρῶν βασιλέων καὶ τυράννων καὶ σοφῶν
καὶ μέγα φρονούντων ἐπὶ γένει καὶ χρήμασιν 5
αὐτῶν τε δόξῃ κάπι κάλλει σωμάτων.

καὶ τ' οὐδὲν αὐτοῖς τῶνδ' ἐπήρκεσεν χρόνος.

κοινὸν τὸν ἄδην ἔσχον οἱ πάντες βροτοί.

πρὸς ταῦθ' ὁρῶν γίγνωσκε σαυτὸν ὅστις εἰ.

Menander 538.

43. "Αἰδην ὑπειλήφασιν ὑπὸ τῇ γῇ τόπον
βαθύν, πολύχωρον καὶ ζοφερὸν κάνηλιον.

Com. Frag. Adesp. 363.

44. καὶ πυραμίδες στῆλαι τε κάπιγράμματα
πῶς οὐ περιττὰ παιδιαῖς τ' ἐοικότα;

Ibid. 364.

45. ἄνευ κακῶν γὰρ οἰκίαν οἰκουμένην
οὐκ ἔστιν εὔρεîν, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἡ τύχη
τούτων δίδωσιν ἀφθονίαν, τοῖς δ' οἱ τρόποι.

Menander 589.

46. ὁ μεταβολαῖς χαίρουσα παντοίαις τύχη,
σόν ἔστ' ὄνειδος τοῦθ', ὅταν τις ὅνηρ
δίκαιος ἀδίκοις περιπέσῃ συμπτώμασιν.

Id. 590.

47. ἄνοια θυητοῖς δυστύχημ' αὐθαίρετον.
τί σαυτὸν ἀδικῶν τὴν τύχην καταιτιᾶ;

Id. 618.

48. ἔξωθέν εἰσιν οἱ δοκοῦντες εὔτυχεῖν
λαμπροί, τὰ δ' ἔνδον πᾶσιν ἀνθρώποις ἴσοι.

Id. 609.

49. πειρῶ τύχης ἄνοιαν ἀνδρείως φέρειν.

Menander 812.

50. ἀνθρωπίνως χρὴ τὰς τύχας φέρειν, ξένε.

τὰ κοινὰ κοινῶς δεῖ φέρειν συμπτώματα.

Id. 816.

51. ἡδύ γ' ἀποθυήσκειν ὅτῳ ζῆν μὴ πάρεσθ' ως βούλεται.

Id. 930.

52. πολλῶν ἰατρῶν εἰσοδοί μ' ἀπώλεσαν.

Id. 1112.

53. εὶ πάντες ἐβοηθοῦμεν ἀλλήλοις ἀεί,

οὐδεὶς ἀν ὁν ἄνθρωπος ἐδεήθη τύχης.

Id. 679.

54. πολύ γ' ἔστι πάντων κτῆμα τιμιώτατον

ἀπασιν ἀνθρώπουσιν εἰς τὸ ζῆν τέχνη.

τὰ μὲν γὰρ ἄλλα καὶ πόλεμος καὶ μεταβολὰ
τύχης ἀνήλωσ', ή τέχνη δὲ σφέζεται.

Hipparchos 2.

55. ἀπραγμόνως ζῆν ἡδύ· μακάριος βίος

καὶ σεμνός, ἀν ἦ μεθ' ἑτέρων ἀπραγμόνων·

ἐν θηρίοις δὲ καὶ πιθήκοις ὅντα δεῖ

εἶναι πίθηκον· ὥ ταλαιπώρους βίου.

Philipides 18.

56. ὅταν ἀτυχεῖν σοι συμπέσῃ τι, δέσποτα,

Εὐριπίδου μνήσθητι, καὶ ράων ἔσει·

“οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ’ ἀνήρ ἐύδαιμονεῖ.”

εἶναι δὲ ὑπόλαβε καὶ σὲ τῶν πολλῶν ἔνα.

Apollodorus 1.

57. ὁ πρῶτος εἰπὼν “μεταβολὴ πάντων γλυκύ,”
οὐχ ὑγίαινε, δέσποτ’. ἐκ μὲν γὰρ κόπου
γλυκεῖ ἀνάπαυσις, ἐξ ἀλουσίας δ’ ὕδωρ,
καὶ τἄλλα τοιαῦτ’. ἀν δέη δ’ ἐκ πλουσίου
πτωχὸν γενέσθαι, μεταβολὴ μέν, ἡδὺ δ’ οὐ.
ώστ’ οὐχὶ πάντων ἔστι μεταβολὴ γλυκύ. 5
Com. Frag. Adesp. 115.

58. παύσασθε νοῦν λέγοντες· οὐδὲν γὰρ πλέον
ἀνθρώπινος νοῦς ἔστιν, ἀλλ’ ὁ τῆς τύχης
(εἴτ’ ἔστι τοῦτο πνεῦμα θείον εἴτε νοῦς)
τοῦτ’ ἔστι τὸ κυβερνῶν ἄπαντα καὶ στρέφον
καὶ σῷζον, ἡ πρόνοια δ’ ἡ θυητὴ καπνὸς 5
καὶ φλήναφος· πείσθητε κοὺ μέμφεσθέ με·
πάνθ’ ὅσα νοοῦμεν ἡ λέγομεν ἡ πράττομεν
τύχη ’στίν, ἡμεῖς δ’ ἔσμεν ἐπιγεγραμμένοι.
τύχη κυβερνᾷ πάντα· ταύτην καὶ φρένας
δεῖ καὶ πρόνοιαν τὴν θεὸν καλεῖν μόνην, 10
εἰ μή τις ἄλλως ὄνόμασιν χαίρει κενοῖς.

Menander 482.

59. A. Τύχην ἀμύνεσθαι; τίνα τρόπον; B. Φιλοσόφως.
A. Τὸν Δία δὲ πῶς ὕνοντα; τὸν Βορέαν δὲ πῶς;
B. Ζητοῦμεν ἴμάτιον, βαλανεῖον, πῦρ, στέγην.
οὐχ ὑόμενοι καθήμεθ’ οὐδὲ κλάομεν.

Com. Frag. Adesp. 118.

60. γνώμη γὰρ οὐδέν ἔστιν, ἡ τύχη δὲ πᾶν,
ἥς ἡδὺς ὁ τυχῶν ἔστι καὶ νομίζεται.

Ibid. 147.

61. ἀλλ’ εἴθε μήτε πρότερον ηὔξαμην τάλας
μήτ’ ἔσχον ἐπινεύουσαν εὐθὺς τὴν τύχην.

Ibid. 156.

62. οἰκτρότατόν ἐστι πεῖραν ἐπὶ γήρως ὁδῷ
ἀδίκου τύχης δίκαιος εἰληφὼς τρόπος.

Menander 671.

63. ἄνδρα τὸν ἀληθῶς εὐγενῆ καὶ τάγαθὰ
καὶ τὰ κακὰ δεῖ πταίοντα γενναίως φέρειν.

Id. 672.

64. ταῖς ἀτυχίαισι μὴ πίχαιρε τῶν πέλας·
πρὸς τὴν τύχην γὰρ ξυγομαχεῖν οὐ ράδιον.

Id. 673.

65. οὐκ ἔστι λύπης, ἃν περ ὄρθως τις σκοπῆ,
ἄλγημα μεῖζον τῶν ἐν ἀνθρώπου φύσει.

Id. 667.

66. πολλῶν φύσει τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις κακῶν
ὄντων μέγιστόν ἔστιν ἡ λύπη κακόν.

Id. 668.

67. οὐκ ἔστιν ὄργης, ως ἔοικε, φάρμακον
ἄλλ' ἡ λόγος σπουδαῖος ἀνθρώπου φίλον.

Id. 630.

68. πάντων ἰατρὸς τῶν ἀναγκαίων κακῶν
χρόνος ἔστιν· οὗτος καὶ σὲ νῦν ἵαστεται.

Id. 677.

69. τῷ μὲν τὸ σῶμα διατεθημένῳ κακῶς
χρεία στ' ἰατροῦ, τῷ δὲ τὴν ψυχὴν φίλον·
λύπην γὰρ εὔνους οἶδε θεραπεύειν λόγος.

Id. 591.

70. εἰ καὶ σφόδρ' ἀλγεῖς, μηδὲν ἡρεθισμένος
πράξης προπετῶς· ὅργῆς γὰρ ἀλογίστου κρατεῖν
ἐν ταῖς ταραχαῖς μάλιστα τὸν φρονοῦντα δεῖ.

Menander 574.

71. ὅταν ἔτερός σοι μηδὲ ἐν τέλεον διδῷ,
δέξαι τὸ μόριον· τοῦ λαβεῖν γὰρ μηδὲ ἐν
τὸ λαβεῖν ἔλαττον πλείον ἔσται σοι πολύ.

Id. 571.

72. φιλοῦσιν ἰατροὺς λέγειν
τὰ φαῦλα μείζω καὶ τὰ δείν' ὑπέρφοβα,
πυργοῦντες αὐτούς.

Id. 497.

73. οὐδείς ἔστι μοι
ἀλλότριος, ἀνὴρ χρηστός· ἡ φύσις μία
πάντων, τὸ δ' οἰκεῖον συνίστησιν τρόπος.

Id. 602.

74. Ἔλληνές εἰσιν ἄνδρες, οὐκ ἀγνώμονες,
καὶ μετὰ λογισμοῦ πάντα πράττουσίν τινος.

Id. 617.

75. νόμος φυλαχθεὶς οὐδέν ἔστιν ἡ νόμος,
ό μὴ φυλαχθεὶς καὶ νόμος καὶ δῆμιος.

Id. 700.

76. μὴ πάσχε πρῶτον τὸν νόμον καὶ μάνθανε·
πρὸ τοῦ παθεῖν δὲ τῷ φόβῳ προλαμβάνου.

Id. 701.

77. νόμον φοβηθεὶς οὐ ταραχθήσει νόμῳ.

Id. 858.

78. δέσποιν' ἀπασῶν, πότνι' Ἀθηναίων πόλις,
 ως πάγκαλόν σου φαίνεται τὸ νεώριον,
 ως καλὸς ὁ Παρθενών, καλὸς δ' ὁ Πειραιεύς.
 ἄλση δὲ τίς πω τοιάδ' ἔσχ' ἄλλη πόλις;
 καὶ τούρανοῦ γ', ως φασιν, ἐστὶν ἐν καλῷ.   5
Com. Frag. Adesp. 340.

79. ὁ τῶν γεωργῶν ἡδονὴν ἔχει βίος,
 ταῖς ἐλπίσιν τάλγεινὰ παραμυθούμενος.

Menander 641.

80. ἐγὼ γεωργῶ τὸν ἀγρόν, οὐχ ὅπως τρέφη
 αὐτός με, παρ' ἐμοῦ δ' ἵνα τροφὴν προσλαμβάνῃ.
 σκάπτω γάρ αὐτὸς ἐπιμελῶς, σπείρω τ' ἀεί,
 καὶ πάντα ποιῶ πρὸς τὸ δούς τι καὶ λαβεῖν.
 ὁ δὲ λαμβάνει μέν, ἀποδίδωσι δ' οὐδὲ ἔν.   5
Com. Frag. Adesp. 108.

81. ἀρ' ἐστὶν ἀρετῆς καὶ βίου διδάσκαλος
 ἐλευθέρου τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγρός;
 Menander 408.

82. πέτρας γεωργεῖν ἐστι συμφορώτερον
 ἢ πεδία χαλεποὺς γείτονας κεκτημένοις.
Com. Frag. Adesp. 380.

83. ὅταν γάρ, οἷμαι, λευκὸς ἀνθρωπος, παχύς,
 ἀργός, λάβῃ δίκελλαν εἰωθὼς τρυφᾶν
 πενταστάτηρον, γίγνεται τὸ πνεῦμ' ἄνω.
 Sosicrates I.

84. ὅστις ἐπὶ δεῦπνον ὄψὲ κληθεὶς ἔρχεται,
 ἢ χωλός ἐστιν ἢ οὐ δίδωσι συμβολάς.
Com. Frag. Adesp. 155.

85. ἀλλὰ ξενῶνας οἶγε καὶ ρᾶνον δόμους,
στρώννυ τε κοίτας καὶ πυρὸς φλέξον μένος,
κρατήρά τ' αἴρου καὶ τὸν ἥδιστον κέρα.

Com. Frag. Adesp. 1211.

86. εἰς οἰκίαν ὅταν τις εἰσίη φίλου,
ἔστιν θεωρεῖν, Νικοφῶν, τὴν τοῦ φίλου
εὔνοιαν εὐθὺς εἰσιόντα τὰς θύρας.
ὁ θυρωρὸς ἵλαρὸς πρωτόν ἔστιν ἡ κύων,
ἔστηγε καὶ προσῆλθ', ὑπαντήσας δέ τις·
δίφρον εὐθέως ἔθηκε, καὶ μηδεὶς λέγῃ.

Apollodorus 14.

87. κόψω τὴν θύραν.
ἀλλ' ἐψόφηκεν ἡ θύρα. τίς οὖξιών;
Menander 860.

88. πρὸς ταῖς ἐμαυτοῦ νῦν θύραις ἔστηκ' ἐγώ.
Id. 830.

89. ὄνειδος αἰσχρὸς βίος ὅμως καὶ ἥδυς ἦ.
Id. 756.

90. A. Ὁ φανὸς ἡμῶν οὐκ ἔφαινεν οὐδὲ ἔν.
B. Ἐπειτα φυσᾶν δυστυχῆς οὐκ ἥδυνω;
Philippides 16.

91. ἀπανθ' ὅσα ζῆ καὶ τὸν ἥλιον βλέπει
τὸν κοινὸν ἡμῶν, δοῦλα ταῦτ' ἔσθ' ἥδονῆς.
Menander 611.

92. καίτοι νέος ποτ' ἐγενόμην κάγώ, γύναι,
ἀλλ' οὐκ ἐλούμην πεντάκις τῆς ἡμέρας
τότ'. ἀλλὰ νῦν. οὐδὲ χλανίδ' εἰχον· ἀλλὰ νῦν.

οὐδὲ μῆρον εἰχον· ἀλλὰ νῦν. καὶ βάφομαι,
καὶ παρατιλοῦμαι νὴ Δία καὶ γενήσομαι
Κτήσιππος, οὐκ ἄνθρωπος ἐν δλίγῳ χρόνῳ.
κἀθ’ ὡς ἐκεῖνος κατέδομαι καὶ τοὺς λίθους
ἀπαξάπαντας, οὐ γὰρ οὖν τὴν γῆν μόνην.

Menander 363.

93. A. Χαῖρ’, ὁ Γλυκέριον. ΓΛ. Καὶ σύ. A. Πολ-
λοστῷ χρόνῳ
όρῳ σε.

Id. 329.

94. ὁ δυστυχής,
τί οὐ καθεύδεις; σύ μ’ ἀποκναίεις περιπατῶν.

Id. 341.

95. ὁ τρισκατάρατε ζωπύρει τοὺς ἄνθρακας.

Id. 71.

96. A. Ἀγαθόν τί μοι γένοιτο, πολύτιμοι θεοί·
ὑποδούμενος τὸν ἴμαντα γὰρ τῆς δεξιᾶς
ἐμβάδος ἀπέρρηξ. B. Εἰκότως, ὁ φλήναφε·
σαπρὸς γὰρ ἦν, σὺ δὲ μικρολόγος ἄρ’ οὐ θέλων
καινὰς πρίασθαι.

Id. 109.

97. περὶ τὸν τράχηλον ἀλύσιόν τί σοι δότω.

Id. 258.

98. εἴτ’ εὐθὺς οὕτω τὰς τραπέζας αἴρετε,
μύρα, στεφάνους ἔτοιμασον, σπονδὰς ποίει.

Id. 273.

99. ἀλλ' οὔτε δούλους οὔτε μὰ Δὲν τις φίλους
κτήσαιτο πολλοὺς ἀπ' ὀλίγου νομίσματος.

Com. Frag. Adesp. 166.

100. ώς κρεῖττόν ἐστι δεσπότου χρηστοῦ τυχεῖν
ἢ ζῆν ταπεινῶς καὶ κακῶς ἐλεύθερον.

Menander 1093.

101. ἐλευθέρως δούλευε· δοῦλος οὐκ ἔσει.

Id. 857.

102. ἐλεύθερος πᾶς ἐνὶ δεδούλωται, νόμῳ,
δυοῖν δὲ δοῦλος καὶ νόμῳ καὶ δεσπότῃ.

Id. 699.

103. δούλῳ γενομένῳ, δοῦλε, δουλεύων φοβοῦ·
ἀμνημονεῖ γάρ ταῦρος ἀργήσας ζυγοῦ.

Id. 698.

104. ἀν πάντα δουλεύειν ὁ δοῦλος μανθάνῃ,
πονηρὸς ἔσται· μεταδίδου παρρησίας,
βελτίον' αὐτὸν τοῦτο ποιήσει πολύ.

Id. 370.

105. οὐ δεῖ γάρ ἀδικεῖν οἰκέτας, ἄλλως τε καὶ
ὅταν μετ' εὐνοίᾳς τι μὴ πονηρίᾳ
πταίσωσιν· αἰσχρόν ἔστι τοῦτο γάρ πάνυ.

Id. 110.

106. ὅταν ἀτυχῇ τις, εὐνοοῦντος οἰκέτου
οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα κάλλιον βίῳ.

Id. 644.

107. ἐμοὶ πόλις ἔστι καὶ καταφυγὴ καὶ νόμος
καὶ τοῦ δικαίου τοῦ τ' ἀδίκου παντὸς κριτῆς
ὁ δεσπότης. πρὸς τοῦτον ἔνα δεῖ ξῆν ἐμέ.

Menander 581.

108. ὅταν ἐκ πονηροῦ πράγματος κέρδος λάβης,
τοῦ δυστυχεῖν νόμιζε σ' ἀρραβῶν' ἔχειν.

Id. 697.

109. ἀργύριον ἀν γῆ, πάντα θεῖ κὰλαύνεται.

Com. Frag. Adesp. 522.

110. ἵππον ταλάντων εἶχε πεντεκαΐδεκα,
αὐτὸς δὲ χαλκῶν τιμιώτερος τριῶν.

Ibid. 376.

111. δεινὸν πένεσθαι, χεῖρον εὐπορεῖν κακῶς.

Ibid. 273.

112. τὸν χλανίδα πάντες, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἐμὲ
προσηγόρευον· οὐδὲ εἰς νῦν μοι λαλεῖ.

Poseidippus 31.

113. οὐκ οἶδ' ὅτῳ πέποιθας· ἀργυρίῳ, πάτερ;
οἱ καιρὸς ὁ τυχὸν τοῖς μὲν οὐ κεκτημένοις
ἔδωκε, τῶν κεκτημένων δ' ἀφείλετο.

Apollodorus 16.

114. οὐ δεῖ λέγειν γὰρ μακάριον τὸν χρήματα
ἔχοντα πλεῖστα, τὸν δὲ μὴ λυπούμενον.

Id. 11.

115. ψυχὴν ἔχειν δεῖ πλουσίαν· τὰ δὲ χρήματα
ταῦτ' ἔστιν ὄψις, παραπέτασμα τοῦ βίου.

Menander 1094.

116. καὶ μυρίων γῆς κυριεύης πήχεων,
θανὼν γενήσει τάχα τριῶν ἢ τεττάρων.

Menander 1099.

117. βέλτιστε, μὴ τὸ κέρδος ἐν πᾶσιν σκόπει.

Id. 854.

118. πένης λέγων τὰληθὲς οὐ πιστεύεται.

Id. 866.

119. ἐμὲ δ' ἀδικείτω πλούσιος καὶ μὴ πένης·
ῥᾶον φέρειν γὰρ κρειττόνων τυραννίδα.

Id. 688.

120. πλοῦτος ἀλόγιστος προσλαβὼν ἔξουσίαν
καὶ τοὺς φρονεῖν δοκοῦντας ἀνοίτους ποιεῖ.
Id. 665.

121. οὐπώποτ' ἐζήλωσα πλουτοῦντα σφόδρα
ἀνθρωπον, ἀπολαύοντα μηδὲν ὥν ἔχει.

Id. 624.

122. ἔχω δὲ πολλὴν οὐσίαν καὶ πλούσιος
καλοῦμ' ὑπὸ πάντων, μακάριος δ' ὑπ' οὐδενός.
Id. 612.

123. πένητος οὐδέν εστι δυστυχέστερον·
ἀπαντα μοχθεῖ κάγρυπνεῖ κάργάζεται
ἴν' ἄλλος ἐλθὼν μεταλάβῃ, κτῆσίν τ' ἔχῃ.
Id. 597.

124. οὗτοι μαθεῖν δεῖ πάντα καὶ πλοῦτον φέρειν·
ἀσχημοσύνης γὰρ γίγνετ' ἐνίοις αἴτιος.

Id. 323.

125. οὐδεὶς ἐπλούτησεν ταχέως δίκαιος ὡν·
 ὁ μὲν γὰρ αὐτῷ συλλέγει καὶ φείδεται,
 ὁ δὲ τὸν πάλαι τηροῦντ' ἐνεδρεύσας πάντ' ἔχει.
 Menander 294.

126. τὸ κουφότατόν σε τῶν κακῶν πάντων δάκνει,
 πενία· τί γὰρ τοῦτ' ἔστιν; ἡς γένοιτ' ἀν εἰς
 φίλος βοηθήσας ἰατρὸς ρᾳδίως.

Id. 282.

127. μακάριος ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει.
 χρῆται γὰρ οὗτος εἰς ἄ δεῖ ταύτη καλῶς.

Id. 114.

128. τρία γάρ ἔστι, δέσποτα,
 δι’ ὃν ἅπαντα γίγνετ’, ἢ κατὰ τοὺς νόμους,
 ἢ ταῖς ἀνάγκαις ἢ τὸ τρίτον ἔθει τινὲ.

Id. 155.

129. δραχμῆς μὲν αὐλεῖ, τεττάρων δὲ παύεται.
 Com. Frag. Adesp. 268.

130. δὶς παιδεῖς οἱ γέροντες.

Menander 517.

131. διὰ τὴν τέχνην μὲν γνωρίμους ἐκτησάμην
 πολλούς, διὰ τὸν τρόπον δὲ τοὺς πλείστους
 φίλους.

Poseidippus 32.

132. τὸν θρυλούμενον
 ἀλῶν μέδιμνον συγκατεδηδοκώς χρόνῳ
 ἔστω φίλος σοι.

Com. Frag. Adesp. 176.

133. οὐδεὶς δὲ νικᾶ μὴ θελούσης τῆς τύχης.
Com. Frag. Adesp. 1207.

134. ἐλαφρὸν παραινεῖν τῷ κακῶς πεπραγότι.
Ibid. 1284.

135. χωρὶς γὰρ οἰκοῦσ' ἀρεταὶ τῶν ἡδονῶν.
Ibid. 1286.

136. διψῶντι γάρ τοι πάντα προσφέρων σοφὰ
 οὐκ ἀν πλέον τέρψειας ή μπιεῖν διδούς.
Ibid. 1216 b.

137. παχεῖα γαστὴρ λεπτὸν οὐ τίκτει νόον.
Ibid. 1234.

138. θεοῦ θέλοντος δυνατὰ πάντα γίνεται.
Ibid. 1266.

139. οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθόν ἐσθ' ὁ πλοῦς.
Ibid. 600.

140. ἐν τοῖς ἐμαυτοῦ δικτύοις ἀλώσομαι.
Ibid. 560.

141. λέων ὅπου χρή, καὶ πίθηκος ἐν μέρει.
Ibid. 561.

142. τὴν αὐτὸν αὐτοῦ γὰρ θύραν κρούει λίθῳ.
Ibid. 564.

143. δίκη δίκην ἔτικτε καὶ βλάβη βλάβην.
Ibid. 542.

144. πολλοὶ στρατηγοὶ Καρίον ἀπώλεσαν.

Com. Frag. Adesp. 556.

145. ρόδον παρελθὼν μηκέτι ζήτει πάλιν.

Ibid. 557.

146. σπουδῆς ἀνάπαυλα δ' ἐνίοτ' ἐσθ' ἡ παιδιά.

Ibid. 523.

147. ἐγώ τε καὶ σὺ ταῦτὸν ἔλκομεν ζυγόν.

Ibid. 524.

148. καλὸν δὲ τὸ ζῆν, ἃν τις ὡς δεῖ ζῆν μάθῃ.

Ibid. 537.

149. ἥλω τὸν ἥλον, παττάλω τὸν πάτταλον.

Ibid. 494.

150. μὴ μεῖζον ἔστω τῆς νεώς τὸ φορτίον.

Ibid. 512.

151. αἰσχρὸν δὲ κρίνειν τὰ καλὰ τῶν πολλῶν ψόφῳ.

Ibid. 518.

152. ἐν οἷς τὸ νικᾶν βλαβερόν, ἡττᾶσθαι καλόν.

Ibid. 452.

153. τὸ “γνῶθι σαυτόν” ἐν λόγοις οὐδὲν μέγα,

ἔργῳ δὲ τοῦτο μόνος ἐπίσταται θεός.

Ibid. 389.

154. εὐθὺς δὲ Φοῖνιξ γίγνομαι·

τῇ μὲν δίδωμι χειρί, τῇ δὲ λαμβάνω.

Ibid. 397.

155. ἄγροικός εἰμι τὴν σκάφην σκάφην λέγων.
Com. Frag. Adesp. 227.
156. τῶν γειτόνων γὰρ δυσμενῆς καὶ βάσκανος
 οὐφθαλμός, ὥσπερ φησὶν ἡ παροιμία.
Ibid. 100.
157. οὐδὲν καλύπει νὺξ κακῶς εἰργασμένον·
 ὅτι δ' ἀν ποιῆσ, ἀεὶ νόμιζ' ὁρᾶν τινα.
Ibid. 148.
158. ἀγαθοὶ δὲ τὸ κακόν ἐσμεν ἐφ' ἔτέρων ἰδεῖν,
 αὐτοὶ δ' ὅταν ποιῶμεν, οὐ γιγνώσκομεν.
Sosocrates 3.
159. ἄνθρωπος ὃν ἔπταικας· ἐν δὲ τῷ βίῳ
 τέρας ἐστὶν εἴ τις ηὐτύχηκε διὰ βίου.
Baton 1.
160. ὃν τοῖς θεοῖς ἄνθρωπος εὔχεται τυχεῖν
 τῆς εὐθανασίας κρείττον οὐδὲν εὔχεται.
Poseidippus 18.
161. ἔργον γε λύπην ἐκφυγεῖν, ἡ δ' ἡμέρα
 ἀεὶ τι καινὸν εἰς τὸ φροντίζειν φέρει.
Id. 20.
162. ὁ κοινὸς ἰατρός σε θεράπεύσει χρόνος.
Philippides 32.
163. τοῖς γὰρ μεριμνῶσίν τε καὶ λυπουμένοις
 ἅπασα νὺξ ἔοικε φαίνεσθαι μακρά.
Apollodorus 3.

164. οὐδέποτ' ἀθυμεῖν τὸν κακῶς πράττοντα δεῖ,
ἀνδρες, τὰ βελτίω δὲ προσδοκᾶν ἀεί.

Apollodorus 9.

165. μέλλων τι πράττειν μὴ προείπης μηδενί.
ἄπαντα μεταμέλειαν ἀνθρώποις φέρει.
μόνη σιωπὴ μεταμέλειαν οὐ φέρει.

Menander 1103-5.

166. θεὸς δὲ τοῖς ἀργοῦσιν οὐ παρίσταται.

Id. 1110.

167. ἄπανθ' ὅσ' ὁργιζόμενος ἀνθρωπος ποιεῖ,
ταῦθ' ὕστερον λάβοις ἀν ἡμαρτημένα.

Id. 1089.

168. οὔτ' ἐκ χερὸς μεθέντα καρτερὸν λίθον
ῥᾶον κατασχεῖν, οὔτ' ἀπὸ γλώσσης λόγον.

Id. 1092.

169. τὸ δὴ λεγόμενον τοῦτο θᾶττον ἡ βάδην.

Id. 837.

170. ὁ μηδὲν ἀδικῶν οὐδενὸς δεῖται νόμου.

Id. 845.

171. μάντις δ' ἄριστος ὅστις εἰκάζει καλῶς.

Id. 852.

172. ὅσος τὸ κατέχειν ἔστι τὴν ὁργὴν πόνος.

Id. 780.

173. οὐδὲν σιωπῆς ἔστι χρησιμώτερον.

Id. 783.

174. οὐδεὶς πονηρὸν πρᾶγμα χρηστὸς ὡν ποιεῖ.
Menander 784.
175. ὁργὴ φιλούντων ὀλίγον ἵσχυει χρόνου.
Id. 797.
176. ἀνδρὸς τὰ προσπίπτοντα γενναίως φέρειν.
Id. 771.
177. τὸ μηδὲν ἀδικεῖν πᾶσιν ἀνθρώποις πρέπει.
Id. 775.
178. λέγεις, ἀ δὲ λέγεις ἔνεκα τοῦ λαβεῖν λέγεις.
Id. 776.
179. ὁ παῖ, σιώπα· πόλλ᾽ ἔχει σιγὴ καλά.
Id. 758.
180. ἐὰν τροφὴν δοὺς τὸν λαβόντ' ὄνειδίσῃς,
ἀψινθίῳ κατέπασας Ἀττικὸν μέλι.
Id. 708.
181. μυστήριόν σου μὴ κατείπης τῷ φίλῳ,
κού μὴ φοβηθῆς αὐτὸν ἐχθρὸν γενόμενον.
Id. 695.
182. φρόνησιν ἀσκῶν ἄφροσιν μὴ χρῶ φίλοις,
ἐπεὶ κέκλήσει καὶ σὺ παντελῶς ἄφρων.
Id. 694.
183. καιρῷ τὸν εὔτυχοῦντα κολακεύων φίλος
καιροῦ φίλος πέφυκεν, οὐχὶ τοῦ φίλου.
Id. 692.

184. χρυσὸς μὲν οἰδεν ἔξελέγχεσθαι πυρί,
ἡ δὲ ἐν φίλοις εὔνοια καιρῷ κρίνεται.

Menander 691.

185. πολὺ κρεῖττόν ἔστιν ἐν καλῷ μεμαθηκέναι
ἢ πολλὰ φαύλως περιβεβλῆσθαι πράγματα.

Id. 683.

186. ὅστις στρατηγεὶ μὴ στρατιώτης γενόμενος,
οὗτος ἑκατόμβην ἔξαγει τοὺς πολεμίους.

Id. 640.

187. οὐχ αἱ τρίχες ποιοῦσιν αἱ λευκαὶ φρονεῖν,
ἀλλ' ὁ τρόπος ἐνίων ἔστι τῇ φύσει γέρων.

Id. 639.

188. οὐδεὶς ἐφ' αὐτοῦ τὰ κακὰ συνορᾷ, Πάμφιλε,
σαφῶς, ἐτέρου δὲ ἀσχημονοῦντος ὅψεται.

Id. 631.

189. ὅταν τι πράττῃς ὅσιον, ἀγαθὴν ἐλπίδα
πρόβαλλε σαυτῷ, τοῦτο γιγνώσκων ὅτι
τόλμη δικαίᾳ καὶ θεὸς συλλαμβάνει.

Id. 572.

190. ἄνθρωπος ὃν ἥμαρτον· οὐ θαυμαστέον.

Id. 499.

191. ἀπορῶν τι βούλευσται κατὰ σαυτὸν γενόμενος·
τὸ συμφέρον γὰρ οὐχ ὄρâται τῷ βοᾶν,
ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν δὲ ἀναλογισμῷ φαίνεται.

Id. 447.

192. οὐδεὶς ξύνοιδεν ἔξαμαρτάνων πόσον
ἀμαρτάνει τὸ μέγεθος, ὕστερον δ' ὄρᾳ.

Menander 448.

193. τρισάθλιόν γε καὶ ταλαιπωρον φύσει
πολλῶν τε μεστόν ἔστι τὸ ζῆν φροντίδων.

Id. 452.

194. ἀτύχημα καδίκημα διαφορὰν ἔχει.
τὸ μὲν διὰ τύχην γίγνεται, τὸ δ' αἰρέσει.

Id. 426.

195. ἔρχεται τάληθὲς εἰς φῶς ἐνίοτ' οὐ ζητούμενον.
Id. 433.

196. οὐκ ἔστιν εὑρεῖν βίον ἄλυπον οὐδενός.

Id. 411.

197. εὗπιστον ἀτυχῶν ἔστιν ἄνθρωπος φύσει.
τὸν πλησίον γάρ οἴεται μᾶλλον φρονεῦν
ὅ τοῖς λογισμοῖς τοῖς ἰδίοις πταίων ἀεί.

Id. 380.

198. ἀλλὰ τῶν χρηστῶν ἔχει τιν' ἐπιμέλειαν καὶ
θεός.

Id. 379.

199. τὸ μηδὲν ἀδικεῖν ἐκμαθεῖν γάρ, ὡς Λάχης,
ἀστεῖον ἐπιτήδευμα κρίνω τῷ βίῳ.

Id. 284.

200. κατὰ πόλλ' ἄρ' ἔστιν οὐ καλῶς εἰρημένον
τὸ “γνῶθι σαυτόν”. χρησιμώτερον γάρ ἦν
τὸ “γνῶθι τοὺς ἄλλους.”

Id. 240.

201. ὁ δεύτερος πλοῦς ἔστι δήπου λεγόμενος,
ἀν ἀποτύχη τις οὐρίου, κώπαισι πλεῖν.

Menander 241.

202. Κορυνθίῳ πίστευε καὶ μὴ χρῶ φίλῳ.

Id. 764.

203. μισῷ πονηρόν, χρηστὸν ὅταν εἴπῃ λόγον.

Id. 767.

204. ἀσυλλόγιστόν ἔστιν ἡ πονηρία.

Id. 768.

205. ἀεὶ κράτιστόν ἔστι τὰληθῆ λέγειν.

ἐν παντὶ καιρῷ τοῦτ' ἐγὼ παρεγγύω
εἰς ἀσφάλειαν τῷ βίῳ πλεῖστον μέρος.

Id. 487.

PART III

I

PARTS OF THE BODY

ἔστι δὴ μέγιστα μέρη τοῦ σώματος κεφαλὴ καὶ αὐχὴν
καὶ θώραξ καὶ χεῖρες καὶ σκέλη. τοῦ τετριχωμένου τὸ
μὲν ἔμπροσθεν καλεῖται βρέγμα, ἐπὶ οὖ τέτακται ἡ
καλουμένη στεφάνη, περὶ ἣν τοὺς στεφάνους τίθεμεν,
ἰνίον δὲ τὸ ὄπίσω, τὰ δὲ ἑκατέρωθεν τοῦ βρέγματος
κρόταφοι καὶ κόρσαι, τὸ δὲ ἐν μέσῳ κατὰ ὃ δὴ
μάλιστα εἰλοῦνται αἱ τρίχες, κορυφή. ὑπὸ δὲ τῷ
βρέγματι κεῖται τὸ μετώπον. αἱ δὲ παρὰ τοὺς
κροτάφους ἐκφύσεις τῶν τριχῶν ἰουλοι, χαῖται δὲ οἱ
ὅπισθεν κατὰ τὸ ἱνίον ἀφειμέναι τρίχες. ἡ δὲ τοῦ
μετώπου ἐσχάτη ῥυτὶς ἐπισκύνιον, τὰ δὲ τετριχωμένα
τοῦ μετώπου ὄφρύες. τούτων ἡ μεσότης μεσόφρυον,
ἀφ' οὗ ἡ ῥὶς τέταται, ἥσ τὸ ἄκρον σφαιρίον καλεῖται,
τὸ δὲ ὑποκείμενον διάφραγμα. ἀπὸ δὲ τοῦ σφαιρίου
τὸ καθῆκον σαρκῶδες ἐπὶ τὸ χεῖλος κίων, μυξωτῆρες
τὰ κοιλώματα ἐξ ἑκατέρου μέρους δι' ὧν γίγνεται ἡ
ὅσφρησις, πτερύγια ῥινὸς λέγεται τὰ τὰς κοιλότητας
ταύτας περιέχοντα. τὸ δὲ ὑπὸ τῷ κίονι κοῖλον τὸ
ἐπάνω τοῦ χείλους φίλτρον καλεῖται· πᾶν δὲ τὸ μετὰ
τὴν ῥῖνα τοῦ ἄνω χείλος ὑπόρρινον, εἴτα χείλη δύο,
ῶν τὰ ἄκρα πρόχειλα, τὸ δὲ σύμβλημα τῶν χειλῶν
προστόμιον. ὑπὸ δὲ τῶν ὄφρύων ὑπόκεινται ὄφθαλμοί,

αὐτοὺς δὲ τοὺς ὁφθαλμοὺς τὰ σκέποντα βλέφαρα, ὃν τὸ μὲν ἄνωθεν τὸ δὲ κάτωθεν, αἱ δὲ συμβολαὶ αἱ ἐν τῷ ἐπιμύειν γιγνόμεναι ταρσοί. αἱ δὲ τρίχες αἱ ἐκ τῶν βλεφάρων ἐκπεφυκυῖαι βλεφαρίδες, τὰ δὲ πέρατα τῶν ταρσῶν κανθοί, ὃν ὁ μὲν πρὸς τῇ ῥινὶ μέγας ὁ δὲ πρὸς τῷ κροτάφῳ μικρός. κόραι, ἡ ὅψεις, ἡ γλῆναι τὰ μέσα τῶν ὁφθαλμῶν δι’ ὃν ὄρῳ μεν· οἱ δὲ ὅψιν μὲν φῶ βλέπομεν, κόρην δὲ καὶ γλήνην τὸ εἴδωλον τὸ ἐν τῇ ὅψει. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα μέλανα, ἡ γλαυκά, ἡ χαροπὰ ἀπὸ τῆς χροίας καλεῖται. Ἱρις δὲ ὁ κύκλος ὁ συνάπτων τῷ λευκῷ. τὰ δὲ ὑπὸ τοῖς ὁφθαλμοῖς ὑπώπια, οἷς ὑπόκεινται ἐπαναστάσεις τινές, αἱ καλοῦνται μῆλα, οἷς ἐρυθριῶμεν. ἀπὸ δὲ τῶν μῆλων αἱ καλούμεναι πάρειαὶ καὶ σιαγόνες καὶ γνάθοι, ὃν αἱ γενύνες ἀπολήγουσιν εἰς τὸ ἅποξυ τῶν κάτω γνάθων, ἀφ’ οὗ τὸ μεχρὶ τοῦ κάτω χείλους περιφερές τε καὶ ἔξεχον γένειον· τὸ δὲ ὑπτιον ὑπὸ τὸ γένειον σαρκῶδες ἀνθερέωνα, οἱ δὲ λευκανίαν. ὧτα καλοῦνται αἱ ἐπαναστάσεις αἱ ἔξ ἑκατέρου μέρους τῶν κροτάφων πρὸς τοῖς τέρμασι πεφυκυῖαι, ὃν τὰ μὲν τμήματα πόροι ἀκουστικοὶ δι’ ὃν ἀκούομεν, τὰ δὲ ἐκκρεμῆ καὶ σαρκῶδη λοβοί· τὰ δὲ χονδρώδη καὶ ἀνωτάτω πτερύγια, ἔλικες δὲ τὰ ἐντεῦθεν συνάπτοντα τὴν περιφέρειαν· ἀνθέλικες δὲ τὰ ἐν μέσῳ ὑπεραίροντα μετὰ τὴν ἔλικα παρὰ τὴν κοιλότητα· κόγχη δὲ τὸ ἀπὸ τῆς ἀνθέλικος κοιλούν· τὸ δὲ ἐναντίον τῆς κόγχης ἔξαρμα παρὰ τὸ πέρας τοῦ κροτάφου τράγος· τὸ δὲ ἀντικρὺ τούτου παχὺ πέρας τῆς ἀνθέλικος ἀντίτραγος. στόμα δὲ ἡ πρώτη τομὴ τῶν χειλῶν καὶ ἡ λοιπὴ εὐρυχωρία πᾶσα μεχρὶ τῆς φάρυγγος. ἐν δὲ τῷ στόματι ἄλλα τε τινὰ ἔστι καὶ οἱ ὅδοντες, ὃν οἱ μὲν ἔμπροσθεν τομῆς καλοῦνται, ὀκτὼ τὸν ἀριθμὸν ὑπάρχοντες, κυνόδοντες δὲ οἱ μετ’ αὐτοὺς τέσσαρες, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες εἴκοσι μύλαι προσαγορεύονται. τούτων δὲ οἱ ἔσχατοι καὶ

ένδοτέρω σωφρονιστήρες τέτταρες, οἵτινες ἡνίκα ἀρχόμεθα φρονεῦν φύονται. τὰ δὲ τούτους περιέχοντα σαρκία οὐλα. ἡ δὲ σύνδεσις τῶν γνάθων χαλινὸς καλεῖται· τράπεζαι δὲ τὰ πλατέα τῶν γομφίων, ὄλμίσκοι δὲ καὶ φάτναι αἱ κοιλότητες τῶν γνάθων, εἰς ἣς ἐμπεπήγασιν οἱ ὅδοις. τῆς δὲ γλώσσης ῥίζα μὲν ἡ ἔκφυσις, αὐχὴν δὲ τὸ ἐφεξῆς, πρόγλωσσον δὲ τὸ ἔμπροσθεν, παράσειρα δὲ τὰ ἑκατέρωθεν, ὑπογλωσσὸς δὲ τὸ ὑποκάτω, ἐπιγλωσσὸς δὲ τὸ ἔνδον ὑπὲρ τοῦ βρόγχου πῶμα γιγνόμενον τῆς τραχείας ἀρτηρίας, ὅταν τι καταπίνωμεν, πρὸς τὸ μηδὲν ἐμπίπτειν εἰς τὸν πνεύμονα, ἀναπνεόντων δὲ μετέωρόν ἐστιν, ως μὴ κωλύῃ τὴν τοῦ πνεύμονος ἄνοδον. οὐρανὸς ἡ ὑπερώφα τὸ ἄνω τῆς γλώσσης περιφερέσ· τὸ δὲ ἐντεῦθεν κατὰ τὰ ἔνδον μέρη ἐκκρεμάμενον σαρκίον κιονίς, οἱ δὲ γαργαρεῶνα, οἱ δὲ σταφυλήν· ὑπόκειται δὲ αὐτῇ ἡ τοῦ βρόγχου κεφαλή. ἐφεξῆς τράχηλος· τὸ δ' αὐτὸ καὶ δειρή. οὐ τὸ μὲν ἔμπροσθεν βρόγχος καὶ τραχεῖα ἀρτηρία, ἡ δὲ κατὰ μέσον ἐπανάστασις λάρυγξ, τὸ δὲ ὅπίσω αὐχὴν καὶ ἴνιον, τὸ δὲ πρὸς τὰς κλεισὸν κοῦλον ἀντικάρδιον καὶ σφαγή. τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ τένοντος ἐπὶ τοὺς ὕμους καθήκοντα ἐπωμίδες, ὅμοι δὲ αἱ κεφαλαὶ τῶν βραχιόνων, ὡμοπλάται δὲ τὰ ἐπικείμενα τῷ νώτῳ πλατέα ὄστα, ὃν ἡ διὰ μέσου ὑπεροχὴ ῥαχίς. μασχάλη δὲ ἡ ὑπὸ τῷ ὕμῳ κοιλότης, ἔξῆς βραχίων. ἡ δὲ γωνία τοῦ ἄρθρου ἐπὶ ἦν κλινόμενοι στηριζόμεθα, ἀγκών, τὸ δ' ἐντεῦθεν πῆχυς. περαίνει δὲ πρὸς τὸν καρπόν, ἀφ' οὗ ἔστι τὸ μετακάρπιον, ἔξῆς στῆθος χειρός, οἱ δὲ ὑπόθεναρ, δ' ἔστιν ὑπὸ τὸν μέγαν δάκτυλον, μεθ' δ' ἡ κοιλότης τῆς χειρός. ὑπτιόν ἔστι σχῆμα χειρὸς ὅταν τὸ κοιλὸν μὲν αὐτῆς μέρος ἄνωθεν ἡ, τὸ δὲ κυρτὸν κάτωθεν· πρανὲς δὲ τούναντίον τούτῳ. δακτύλων δ' ὁ μέν τις μέγας ὁ ἀφεστηκὼς τῶν ἄλλων, ὁ δὲ λιχανὸς ὁ πρώτος τῶν τεττάρων, ὁ δὲ μέσος, ὁ δὲ παράμεσος,

ό δὲ μικρός. τούτων κόνδυλοι αἱ συγκαμπαί, ὃν τὰ πρῶτα προκόνδυλοι, τὰ δ’ ἐφεξῆς μετακόνδυλοι. αἱ δὲ τῶν ὀνύχων ἄρχαι ῥιζωνυχίαι· τὰ δὲ πέρατα τῶν δακτύλων ῥώγες ή κορυφαί. Θέναρ δὲ τὸ μεταξὺ διάστημα τοῦ λιχανοῦ καὶ τοῦ μεγάλου δακτύλου. ἀπὸ δὲ τῶν κλειδῶν στήθος μὲν τὸ ἔμπροσθεν καὶ στέρνον· νῶτον δὲ τὸ ὅπισθεν ἀπὸ τοῦ αὐχένος, ἐφ’ ὃ τὸ μετάφρενον· δοσφὺς δὲ τὸ τελευταῖον τῆς ράχεως. αἱ δὲ ἐπὶ τῷ στήθει σαρκώδεις ἐπαναστάσεις μαστοί. πλευρὰ δὲ καλεῖται πᾶν τὸ ὑπὸ τῇ μασχάλῃ· τὰ δὲ ὄστα πλευραὶ καὶ σπάθαι, ὃν αἱ πρῶται συνάπτονται ἀλλήλαις εἰς τὸ τέρμα τοῦ στέρνου καθ’ ὃ ή καρδία ἐστιν. τὰ δὲ μεταξὺ τῶν πλευρῶν μεσοπλευρία. τῆς δὲ ράχεως τὰ ὄστα σπόνδυλοι· ή δὲ πᾶσα σύνθεσις τῶν σπονδύλων ἄκανθα. βουβῶνες δὲ αἱ ἄρχαι τῶν μηρῶν, οἱ δὲ πρὸς τοὺς γόνασι μύες ἐπιγοννίδες. γόνυν δ’ ἐστὶν τὸ ἄρθρον τοῦ μηροῦ τὸ πρὸς τῇ κνήμῃ, ή δὲ σύγκαμψις ἴγνυα. γαστροκνημία δ’ ὁ μέγας μῦς ὁ ὅπισθεν τῆς κνήμης, ἀφ’ οὗ τὸ πλατὺ νεύρον τὸ πρὸς τῇ πτέρυῃ. τῶν δ’ ὄστῶν τὸ μὲν ὅπίσω κνήμη, τὸ δ’ ἔμπροσθεν μετακνήμιον, τὰ δὲ ἄκρα τὰ πρὸς τοὺς ποσὶ σφυρά. ἀστράγαλοι δ’ οὐκ ὄρθως ὄνομάζονται· πτέρνα δὲ τὸ ὅπισθεν περιφερὲς τοῦ ποδός, τὸ δ’ ἐφεξῆς κοῦλον, τὸ δὲ μετὰ τοῦτο καλεῖται πεδίον, οὗ τὸ ἐπάνω ταρσός. πέζα δ’ ή πᾶσα θέσις τοῦ ποδός· δάκτυλοι δ’ ὄμοιώς τοῖς τῆς χειρὸς ὄνομάζονται.

Rufus ap. Oribasium iii. 383.

ΠΕΡΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΔΙΑΙΤΗΣ

τοὺς νηπίους τοὺς ἀπὸ τοῦ γάλακτος γεγονότας ἐν ἀνέσει τ’ ἔân καὶ παιδιᾶ, καὶ τῇ ψυχικῇ ρᾳθυμίᾳ

κατεθίζειν αὐτούς, καὶ ταῖς μετὰ ἀπάτης καὶ Ἰλαρότητος γυμνασίαις. καὶ τροφὰς αὐτοῖς προσφέρειν ἐλαφροτάτας καὶ τῷ πλήθει συμμέτρους· οἱ γὰρ διὰ τὸν ἀπογαλακτισμὸν ἐμφοροῦντες αὐτοῖς τὰς τροφάς, καὶ ταύτας πειρώμενοι πολυτροφωτέρας διδόναι, εἰς κακοτροφίαν καὶ ἀναύξειαν αὐτοὺς περιτρέπουσι διὰ τὴν τῆς φύσεως ἀσθένειαν. ἀπὸ δὲ τῶν ἔξ καὶ ἑπτὰ ἐτῶν τούς τε παιδας καὶ τὰς κόρας γραμματιστὰς παραδιδόναι πραέσιν τε καὶ φιλανθρώποις· οἱ μὲν γὰρ προσαγόμενοι τὰ παιδία καὶ πειθοῖ καὶ παρακλήσει διδάσκοντες, πολλάκις δὲ καὶ ἑπαινοῦντες, ἐπιτυγχάνουσι καὶ προτρέπονταί τε αὐτοὺς μᾶλλον καὶ μετὰ χαρᾶς καὶ ἀνέσεως διδάσκουσιν· ἡ δὲ ἄνεσις καὶ χαρὰ τῆς ψυχῆς εἰς εὔτροφίαν σώματος μεγάλα συμβάλλεται· οἱ δὲ ἐπικείμενοι τῇ διδασκαλίᾳ καὶ πικροὶ ταῖς ἐπιπλήξεσι, δουλοπρεπεῖς αὐτοὺς καὶ καταφόβους ποιοῦσι καὶ ἀλλοτρίους πρὸς τὰς μαθήσεις· δαίροντες γὰρ μανθάνειν καὶ μνημονεύειν ἀναγκάζουσιν ἐν αὐταῖς ὅντας ταῖς πληγαῖς, ὅτε καὶ τοῦ φρονεῖν ἔξω γεγόνασιν. οὐκ ἀναγκαῖον δὲ οὐδὲ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας θλίβειν τοὺς ἀρτιμαθεῖς, μερίδα δὲ διδόναι παιδιῷ αὐτῶν πλείονα· ὄρῳμεν γὰρ καὶ τῶν ἴσχυροτέρων καὶ τετελειωμένων ταῖς ἥλικίαις τοὺς ἐπιμελῶς καὶ ἀδιαλείπτως προσεδρεύοντας τοῖς μαθήμασι καταφθειρομένους τὰ σώματα. τοὺς δὲ δωδεκετεῖς τῶν παιδῶν πρὸς τε γραμματικοὺς φοιτᾶν ἥδη καὶ γεωμέτρας καὶ τὸ σῶμα γυμνάζειν· ἀναγκαῖον δὲ νουνεχεῖς εἶναι τούς τε παιδαγωγοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐπιστάτας, καὶ μὴ τελείως ἀπείρους, ὅπως τούς τε καιροὺς καὶ τὰς συμμετρίας ἰδωσι τροφῆς, γυμνασιῶν, λουτρῶν, ὕπνου, τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὴν δίαιταν· οἱ γὰρ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἵπποκόμους μὲν πλείονος ὠνοῦνται τοὺς ἐπιμελεῖς καὶ ἐμπείρους ἐκλεγόμενοι, παιδαγωγοὺς δὲ τῶν τέκνων ἀν καταστήσαιεν τοὺς ἀπείρους καὶ ἀχρήστους ἥδη γεγονότας

καὶ μηδὲν ἔτι δυναμένους ὑπηρετεῖν τῶν κατὰ τὸν βίον. ἀπὸ δὲ τῶν τεττάρων καὶ δέκα ἐτῶν μέχρι τῶν τριῶν ἐβδομάδων ἀρμόσει μαθημάτων ἀσκησις καὶ ἀνάληψις γνησιωτέρα καὶ φιλοσόφων λόγων κατήχησις καὶ ὑπομνηματισμός, καὶ τῶν ὑπομνηματισθέντων ἀνταπόδοσις ἐπιστρεφεστέρα. χρήσιμον δὲ ἡ μᾶλλον ἀναγκαῖον πᾶσιν ἀνθρώποις ἀπὸ ταύτης τῆς ἡλικίας ἂμα τοῖς ἄλλοις μαθήμασι συμπαραλαμβάνειν καὶ τὴν ἰατρικὴν καὶ κατακούειν τὸν ταύτης λόγον, ἵνα καλοὶ κάγαθοὶ σύμβουλοι γένωνται πολλάκις ἑαυτοῖς τῶν εἰς σωτηρίαν χρησίμων· σχεδὸν γὰρ οὐδεὶς καιρός ἐστιν οὕτε νυκτὸς οὕθ' ἡμέρας ἐν φρεάτῃ συνεργείᾳ ἔχομεν τῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ ἐν περιπάτῳ καὶ ἐν καθέδρᾳ καὶ ἀλείμματι καὶ λουτρῷ καὶ βρώσει καὶ πόσει καὶ ὕπνῳ καὶ ἔξεγέρσει καὶ πάσῃ πράξει, δι᾽ ὅλου τοῦ βίου καὶ διὰ πάσης τῆς ζωῆς, χρείαν ἔχομεν συμβουλίας πρὸς τὴν ἀβλαβῆ καὶ συμφέρουσαν χρῆσιν αὐτῆς· τὸ δὲ ἀεὶ καὶ περὶ πάντων ἰατροῖς προσαναφέρειν κοπῶδες καὶ ἀδύνατον. τὰ μὲν οὖν περὶ ψυχῆς τοῖς τηλικούτοις τοῦτον οἰκονομεῖσθαι τὸν τρόπον· τὰ δὲ τοῦ σώματος γυμνάσια καὶ αὐτὰ ἔστω πλείονα διὰ τὴν ἴσχὺν τοῦ σώματος, ὅπως καὶ ψυχὴ καὶ σώματι πονοῦντες εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τὰς ὄρμὰς κωλύωσιν· οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐγκοπτικὸν εἰς ἐπίδοσιν ψυχῆς καὶ σώματος ώς τὸ κρατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ὄρμῶν. συναιρετέον δὲ καὶ τὸν οἶνον ἐπὶ τούτων, ἄτε παρορμῶντα πρὸς τὰς ἀκολασίας. καθόλου δὲ οὐδὲν παραθεωρητέον οὔτε τῆς ψυχῆς οὔτε τοῦ σώματος ἀγύμναστον, ἀλλὰ πάντων ὁμοίως ἐπιμελητέον, ὅπως καὶ πρὸς τὸ γῆρας ὀλόκληροί τε ἀφικώμεθα καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀλοκλήροις χρησώμεθα. τοῖς δὲ ἀκμάζουσιν ἀρμόζει δίαιτα τελεία καὶ ψυχῆς καὶ σώματος· διὸ γυμνασίοις χρηστέον πᾶσι, μάλιστα δὲ οἷς ἔκαστος εἴθισται, τροφαῖς δὲ ἰκαναῖς καὶ εὐτρόφοις. πειρᾶσθαι δὲ τὰς ὄρμὰς καταστέλλειν καὶ μὴ ταῖς

προθυμίαις ὑπερθέσθαι τὰς ἑαυτῶν δυνάμεις. τοῖς δὲ παρακμάζουσιν ἀρμόζει δίαιτα ὑφειμένη καὶ ψυχῆς καὶ σώματος, τά τε γυμνάσια ὅποιά ποτ' ἀν ἦ, κατὰ λόγον ἀεὶ τούτων ὑφαιρετέον, τῆς δυνάμεως αὐτῶν μειουμένης. καὶ τὰς τροφὰς ἐκ προσαγωγῆς συσταλτέον. τὸ δὲ γῆρας ἀκριβεστέρας μὲν διαιτης, περισσοτέρας δ' ἐπικουρίας δεόμενον τυγχάνει· αἱ γὰρ διασφέζουσαι ἡμᾶς δυνάμεις ψυχικαὶ τε καὶ φυσικαὶ μαραίνονται, καὶ τὰ τούτων ἔργα καταλύεται, καὶ τὸ σῶμα ῥακοῦται καὶ ἄτροφον καὶ χαῦνον καὶ ξηρὸν γίγνεται. ἄνωθεν μὲν οὖν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡλικίας προνοητέον τοῦ γήρως χρόνῳ· ὡς γὰρ οἱ τὴν χλαῖναν ἐν τῷ θέρει κατατίψαντες ἐν τῷ τρίβωνι τὸν χειμῶνα διάγονοισιν, οὕτως οἱ ἐν τῇ νεότητι τὴν ῥώμην καταλύσαντες τὸν τοῦ γήρως χιτῶνα σφόδρα δυσκόλως φέρουσιν. ζηλωτέον δ' ἐν τῇδε τῇ ἡλικίᾳ μάλιστα πραότητι καὶ μεγαλοψυχίᾳ· ὁ γὰρ τοιοῦτος ἀβαρής καὶ ποθεινὸς παρὰ πᾶσι καὶ ἐπιμελείας τυγχάνει μετὰ εὐνοίας τινὸς καὶ συμπαθείας. σπουδάζειν δὲ καὶ τοὺς συζῶντας ἔχειν εὔαρεστουμένους καὶ μὴ δχληρούς, καὶ ἐν τόποις ἐπιτερπεστέροις διατρίβειν, καὶ καθόλου ζῆν μετὰ εὐθυμίας τὸν ἅπαντα χρόνον· τὸ γὰρ γῆρας ὥσπερ κεκοπιακὸς ἐν τῷ προεληλυθότι χρόνῳ, ἀναπαύσεως δεῖται. ἄριστον δὲ γῆρας τῶν ἐν παιδείᾳ καὶ μαθήσει λογικῇ διαφερόντων, διὰ τὴν προσοχὴν καὶ τὴν νῆψιν τῆς διαιτης, καὶ διὰ τὴν τῆς ψυχῆς εὐστάθειαν. πηλίκον δὲ χάρμα καὶ πόσον ἔπαρμα ψυχὴ λαμβάνει, συζητοῦσα τοῖς προγενεστέροις τῶν φιλοσόφων τε καὶ ἴατρῶν καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς προισταμένοις τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, καὶ παρεγγειροῦσα τούτοις πολλάκις;

Athenaios *ap.* Oribasium iii. 161.

ΥΓΙΕΙΝΗ ΔΙΑΙΤΑ

καλῶς ἔχει τὸν νέον καὶ ἀκμάζοντα μικρὸν πρὸ
 ἥλιου ὅσον διελθεῖν στάδια δέκα, θέρους δὲ ὅσον πέντε,
 τὸν δὲ πρεσβύτερον ἐλάσσω τούτων καὶ θέρους καὶ
 χειμῶνος. διυπνισθέντα δὲ μὴ εὐθὺς ἀνίστασθαι,
 μένειν δὲ ἔως ἂν τὸ δυσκίνητον καὶ νωχελές τὸ ἐκ
 τῶν ὑπνων γιγνόμενον ἐκλείπῃ. μετὰ δὲ τὴν ἀνά-
 στασιν ἀρμόττει πρὸς τοὺς τραχηλισμοὺς τοὺς ὑπὸ^{τοῦ}
 προσκεφαλαίων γιγνομένους ἀνατρίβεσθαι τὸν
 τραχηλὸν καὶ τὴν κεφαλὴν εὖ καὶ καλῶς· ἔπειτα
 βέλτιόν ἐστιν ἡδη τρίβεσθαι τὸ σῶμα πᾶν μετὰ
 ἐλαίου μικροῦ, τοῦ μὲν θέρους ὕδατος μειγνυμένου,
 τοῦ δὲ χειμῶνος ὡς ἔχει, χρόνον μὴ δλίγον, καὶ
 μαλακῶς δὲ καὶ ὁμαλῶς, τὸ ὄλον ἐκτείνοντα καὶ
 συγκάμπτοντα καὶ πολλάκις πάντα τὰ ἐνδεχόμενα τοῦ
 σώματος· ἀμεινον γὰρ ἂν τις καὶ πρὸς ὑγίειαν καὶ
 πρὸς πάντα πόνον οὕτως εἴη διακείμενος. μετὰ δὲ
 ταῦτα τὸ μὲν πρόσωπον καὶ τοὺς ὄφθαλμοὺς ὕδατι
 ψυχρῷ καὶ καθαρῷ προσκλύζειν καὶ ἀπονίζειν καθ'
 ἐκάστην ἡμέραν καθαρᾶς ταῖς χερσίν, τὰ δὲ οὐλα
 πρὸς τοὺς ὅδοντας ἡ τοὺς ὅδοντας οὕτως τοῦς δακτύλους
 αὐτοῖς, γλήχωνος τετριμμένης ὁμοῦ λείας, παρατρίβειν,
 καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτός, καὶ ἀποσμᾶν τὰ προσκαθημένα
 αὐτοῖς ἀπὸ τῶν σιτίων, τὴν δὲ ρῆνα καὶ τὰ ὠτα
 διαχρίειν καὶ λιπαίνειν ἔσωθεν ἀμφότερα, μάλιστα μὲν
 μύρῳ ἡδεῖ, εἰ δὲ μὴ ἐλαίῳ ὡς καθαρωτάτῳ καὶ
 εὐωδεστάτῳ· καὶ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ἀλείφειν ταῖς
 χερσὶ πλατείαις. οὐχ ἥκιστα δὲ τῆς κεφαλῆς ἐπι-
 μελεῖσθαι δεῖ· θεράπεια δὲ τῆς κεφαλῆς ἐστίν, ὡς
 οὕτως εἰπεῖν, τρίψις καὶ χρίσις καὶ σμῆξις καὶ
 κτενισμὸς καὶ ἐν χρῷ κουρά. δεῖ δὲ τρίβειν καὶ

ἀλείφειν αὐτὴν καθ' ἐκάστην ἡμέραν, σμᾶν δὲ καὶ κτενίζειν διά τινων χρόνων. ποιεῖ δὲ ἡ μὲν τρίψις τὸ δερμάτιον ἵσχυρότερον, ἡ δὲ χρίσις μαλακώτερον, ἡ δὲ σμῆξις τοὺς πόρους καθαρωτέρους καὶ εὐπνωτέρους, ὁ δὲ κτενισμὸς ἀναξύων καὶ ὄμαλὸν ποιῶν τὸ περὶ τὰς τρίχας ἐκκαθαίρει καὶ περιαιρεῖ τὰ ἐνοχλοῦντα. μετὰ δὲ τὴν εἰρημένην ἐκ τῶν ὑπνῶν ἐπιμέλειαν, τοὺς μὲν ἔτερόν τι πράττειν ἀναγκαζομένους ἢ προαιρουμένους ἐπὶ τούτῳ ὑποχωρεῖν εὖ ἔχει· τοὺς δὲ σχολάζοντας προπεριπατεῖν ἀρμόζει τὸ σύμμετρον τῇ ῥώμῃ τῆς δυνάμεως. συμφέρει δὲ μετὰ τὸν περίπατον καθεξόμενον οἰκονομεῖν τι τῶν καθ' αὐτὸν ἐκαστον, ἔως ἀνῶρα γένηται τραπέσθαι πρὸς τὴν τοῦ σώματος ἐπιμέλειαν. καλῶς δὲ ἔχει γυμνάζεσθαι τοὺς μὲν νέους εἰς τὸ γυμνάσιον ἀποχωρήσαντας, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους καὶ ἀσθενεστέρους εἰς βαλανεῖον ἢ εἰς ἄλλην ἀλέαν χρίεσθαι. ἀπόχρη δὲ τοῖς τηλικούτοις τρίψις μετρία καὶ μικρὰ κίνησις τοῦ σώματος. τρίβεσθαι δὲ βέλτιόν ἔστι τὸν τρίψεως δεόμενον μήτε κεχρισμένον πολὺ μήτε ξηρὸν παντελῶς, ἀλλὰ ὑπαλειψάμενον καὶ τριψάμενον ὄμαλῶς, ἔπειτα περιξυσάμενον λουτρῷ ἀρμόττοντι χρήσασθαι, τοὺς δὲ ἀσθενεῦς καὶ σφόδρα πρεσβύτας ἀλείφεσθαι μὲν λιπαρῶς καὶ ὄμαλῶς, τρίβεσθαι δ' αὐτὸν ὑφ' ἑαυτοῦ τὰ πλεῖστα βέλτιόν ἔστιν· ἅμα γὰρ τῇ τρίψει, καὶ γυμνάζεσθαι τὸ σῶμα συμβαίνει δι' ἑαυτοῦ κινούμενον· τὸ δ' ὑφ' ἑτέρου τρίβεσθαι διὰ παντὸς τοῦς κοπιῶσι καὶ τοῦς ἀσθενεστέροις καὶ ῥᾳθυμότερον ἔχουσι πρὸς τὰ γυμνάσια δεῖ μάλιστα ἀπονέμειν. μετὰ δὲ τὴν θεράπειαν τοῦ σώματος ἐπ' ἄριστον ἀποχωρεῖν· οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτι καὶ τὸ ἄριστον καὶ πᾶσαν ἀπλῶς τὴν δίαιταν ἀρμόσει τοῦ μὲν θέρους εἶναι μὴ θερμαντικήν, μηδὲ ξηραντικήν, τοῦ δὲ χειμῶνος μήτε ψυκτικὴν μήτε ὑγραντικὴν, τοῦ δ' ἔαρος καὶ τὸ μετοπώρου μέσον τι ἔχουσαν. τοῖς μὲν

οῦν εὐόγκως βουλομένοις διάγειν, τοῦ θέρους ἄριστον ἀποχρῶν ἐστι καὶ πρὸς ὑγίειαν καὶ πρὸς τὸ διημερεύειν ἵκανῶς, ἄλφιτον λευκὸν χρήσιμον μέτριον ἐπὶ οἷνῳ λευκῷ εὐώδει καὶ μέλιτι μὴ πολλῷ καὶ ὕδατι κεκραμένῳ, ἢ ἔψημά τι τῶν εὐπέπτων καὶ τροφίμων, καὶ οὕτω καὶ μετὰ μέλιτος μικροῦ, μὴ θερμόν. τῷ δὲ μηδὲν προσιεμένῳ τοιοῦτον ἄρτον ἄριστάν ἀρμόττει, ψυχρόν, τοσοῦτον ὅσον ἔσται πρὸς τοῦ δειλινοῦ γυμνασίου καταπέψαι δυνατός. ὅψον δὲ ἔξει λάχανον ἐφθὸν ἢ κολοκύντην ἢ σίκυον ἢ ἄλλο τι πρὸς τὴν παροῦσαν ὥραν μὴ ἀναρμόστων ἡψημένον ἀπλῶς. πίνειν δὲ λευκὸν οἰνον ὕδαρέστερον ἄχρι τοῦ μὴ διψῆσαι. πρὸ δὲ τοῦ λαμβάνειν τὸ σιτίον προπίνειν ὕδωρ μέν, ἀν διψῇ τις, πλεῖον, εἰ δὲ μή, ἔλαττον. μετὰ δὲ τὸ ἄριστον μὴ πολὺν διατρίψαντα χρόνον καταδαρθεῖν ἐν σκοτεινῷ τόπῳ καὶ χωρὶς πνεύματος. ἐγερθέντα δὲ οἰκονομεῖν τι τῶν ἴδιων καὶ περιπατεῖν, περιπατήσαντα δὲ καὶ μικρὸν προδιαναπαύσαντα πρὸς τὸ γυμνάσιον ἀποχωρεῖν. καὶ τοῖς μὲν ἰσχυροτέροις καὶ νεωτέροις, γυμνασαμένοις καὶ κονισαμένοις τῷ ψυχρῷ λούεσθαι καλῶς ἔχει· τοὺς δὲ πρεσβυτέρους καὶ ἀσθενεστέρους ἀλειψαμένοις καὶ μικρὸν τριψαμένοις λούεσθαι θερμῷ, τὴν κεφαλὴν μὴ βρέχοντας. ὁμοίως δὲ πᾶσι τοῖς ὑγιαίνουσι θερμῷ λούσασθαι τὴν κεφάλην ὀλιγάκις ἢ οὐδέποτε ἀρμόττει· τοῖς δὲ πρεσβυτέροις οὐδὲ βρέχειν πολλάκις βέλτιόν ἐστιν, ἀλλὰ διά τινων χρόνων χρίεσθαι τῷ ἐλαίῳ, μίσγοντας τοῦ μὲν θέρους ὕδωρ, τοῦ δὲ χειμῶνος οἶνον. ὡς μέγιστον καὶ βέλτιστον καὶ ἀλειψαμένοις ἐκμάττεσθαι καθαρῶς, ἢ ἀποσμᾶσθαι καὶ ψυχρῷ μετρίως ἐκκλύζεσθαι καὶ μετὰ τὸ ὑγρᾶνται ἀλείφεσθαι. πρὸς δὲ τὰ σιτία δεῖ βαδίζειν κενοὺς καὶ μηδὲν ἀπεπτον ἔχοντας τῶν βρωθέντων πρότερον. δειπνεῖν δὲ καλῶς ἔχει τοῦ θέρους μικρὸν πρὸς ἡλίου δυσμῶν καὶ ἄρτον καὶ

λάχανα καὶ μᾶζαν. λάχανα δὲ ὡμὰ μὲν προεσθίειν πλὴν σικύου καὶ ράφανου· ταῦτα δὲ τελευταῖα· τὰ δὲ ἔφθα λαμβάνειν ὑπὸ πρῶτον τὸ δεῖπνον. ἵχθυς δὲ ἐσθίειν τῶν μὲν πετραίων τοὺς σαρκώδεις καὶ ψαθυρούς, τῶν δὲ ἄλλων τοὺς εὐχυλοτάτους, καὶ πλέον τοὺς ἔφθούς· κρέα δὲ ἐρίφεια καὶ ἄρνεια τῶν νέων πάνυ, ὕεια δὲ τῶν ἀκμαζόντων, ὅρνίθεια δὲ τὰ τῶν ἀλεκτορίδων ἢ περδίκων ἢ περιστερῶν ἢ φαττῶν νεοττῶν, ἔφθα πάντα λιτῶς. λαμβάνειν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐδεσμάτων οὐδὲν ἀν κωλύοι τὰ πρὸς ἥδονήν, ὅσα μὴ τοὺς προειρημένους ἐναντίας ἔλαχε δυνάμεως. προπίνειν δὲ πρὸ τοῦ δείπνου καὶ πίνειν μέχρι τινὸς ὕδωρ· ἔπειτα τοὺς μὲν ἴσχνους μέλανα λεπτὸν οἶνον, μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον λευκόν, τοὺς δὲ εὔσάρκους διὰ τέλους λευκόν, ὕδαρέστερον δὲ πάντας. πλῆθος δὲ ὅσον ἔκαστῳ γίγνεται πρὸς ἥδονήν. ἀκρόδρυα δὲ δύσχρηστα μέν εἰστι πάντα, ἥκιστα δὲ ἐνοχλεῖ ἔάν τις μετρίως λάβῃ πρὸ τῶν σιτίων. τῆς δὲ ὁπώρας τὰ μὲν σῦκα περιελόντας τὸ δέρμα καὶ τὸν ὅπὸν περιπλύναντας καὶ βρέξαντας ἐν ὕδατι ψυχρῷ βέλτιόν εἰστι λαμβάνειν· σταφυλὴν δὲ λευκὴν ἐν τῷ δειπνῷ· τραγήματα δὲ ἐρεβίνθους λευκοὺς βεβρεγμένους ἢ ἀμύγδαλα καθαρὰ βεβρεγμένα. μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον, τοὺς μὲν ἴσχνους καὶ φυσώδεις καὶ μὴ ράδίως τὰ σιτία πέττοντας καθεύδειν εὐθύς, τοὺς δὲ λοιποὺς δλίγον καὶ βραδέως περιπατήσαντας ἀναπαύεσθαι. κεκλίσθαι δὲ παντὶ βέλτιόν εἰστιν ἐπὶ τὴν ἀριστέραν πλευράν, μεταβάλλειν δὲ καὶ ἐπὶ τὴν δεξιάν· κατακεκλίσθαι δὲ μήτε τεταμένον λίαν μήτε συγκεκαμμένον. ὑπτιον δὲ καθεύδειν οὐδενὶ βέλτιόν εἰστι· δύσπνοια γάρ καὶ πνιγμοὶ καὶ ἐπιληπτικὰ καὶ ἔξονειριασμοὶ μάλιστα συμβαίνουσι τοῖς οὕτω καθεύδουσιν. ἐγρηγορεῦν δὲ κατακειμένοις ὑπτίοις τὸ μὲν γίγνεται κατὰ τρόπον, τὸ δὲ οὐ· τὰ μὲν γάρ σκέλη καὶ αἱ χεῖρες

κατὰ εὐθυωρίαν κείμενα τοῦ σώματος πρὸς τὸ συγκάμπτειν καὶ ἐκτείνειν καὶ συνάγειν καὶ διοίγειν εὐ ἔχει, καὶ πρὸς τὸ τὰ δεξιὰ τοῖς ἀριστέροις ὁμοίως κεῖσθαι, καὶ μὴ τὰ ἔτερα θλίβεσθαι ὑπὸ τῶν ἔτέρων· ἡ δὲ ράχις πονεῖ διὰ τέλους ἐκτεταμένη διὰ τὸ μὴ δυνατὸν εἶναι συγκάμπτειν αὐτὴν κατακειμένοις οὕτως. ἐγείρεσθαι μὲν καὶ ἀνίστασθαι τοὺς μὲν φυσώδεις ὄψε, τοὺς δὲ ἄλλους ἅμα τῇ ἡμέρᾳ. τοῖς μὲν οὖν πλείστοις τῶν ὑγιαινόντων τοιαύτη τις διαγωγὴ μάλιστα ἀν ἀρμόσειεν· τοῦ δὲ χειμῶνος, δὲ πλείω τοῦ θέρους τοὺς περιπάτους καὶ τὰ λοιπὰ γυμνάσια συντονώτερα δεῖ ποιεῖσθαι, κατὰ μικρὸν προσάγοντας, τὸ ἐπὶ πλέον εὐλαβουμένους, εἴρηται πρότερον. ἀλείμμασι δὲ μᾶλλον χρῆσθαι ἡ λουτροῖς· λουτροῖς δὲ ἐνίοτε ψυχροῖς, καὶ μᾶλλον ἐν ταῖς θερμημερίαις, θερμῷ δὲ τοὺς κοπιῶντας καὶ τοὺς ἀφιδρώσεως δεομένους. καὶ τοὺς μὲν εὐσάρκους καὶ ὑγροὺς ἀρμόττει τε μονοσιτεῖν ἀρξαμένους ἀπὸ πλειάδος δύσεως μέχρι ἐπιτολῆς· τοὺς δὲ λοιποὺς ἀριστᾶν ἀρμόττει μικρὸν ὄψον ἐσθίοντας, ἡ μέλι μέτριον ἡ οἰνον γλυκύν, πίνειν δὲ μηδέν, ἡ μικρὸν μετὰ τὸ ἄριστον οἰνάριον λεπτόν, ἀτρεμῆ, μαλακόν, κεκραμένον μετρίως, ἔπειτα καταδαρθεῖν ἀλεαίνοντας, μὴ πολὺν δὲ χρόνον· ἐγερθέντα δὲ ὕσπερ τοῦ θέρους τὰ οἰκεῖα πράττειν, τὸ δὲ λουτρὸν τὸ θερμὸν ἔαν, γυμνασταμένους δὲ δειπνεῖν συσκοτάζοντος, ἀλεαίνοντας μετὰ πυρός, τοὺς μὲν μικροὺς καὶ εὐ πρὸς μᾶζαν ἔχοντας ἀμφότερα, πλείω δὲ τὸν ἄρτον, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀφαιρεῖν τὴν μᾶζαν. λάχανα δὲ τοῦ χειμῶνος μᾶλλον ἡ τοῦ θέρους ἐσθίειν ἀρμόττει. μάλιστα δὲ εὐθετεῖ τῶν ὡμῶν πήγανον, εὔζωμον, ράφανος τελευταία λαμβανομένη· τῶν δὲ ἐφθῶν κράμβη, λάπαθον, γογγύλη. τὰ δὲ ἄγρια, καὶ τὰ ὡμὰ τῶν ὡμῶν καὶ τὰ ἐφθὰ τῶν ἐφθῶν, οὐ χείρω τὰ χειμερινὰ τῶν θερινῶν ἔστιν. ἀρμόττει δὲ καὶ τὰ σκόροδα καὶ τὰ

κρόμμια καὶ ὁ τάριχος καὶ τὰ ἔτνη, καὶ ἡ φακῆ
 μᾶλιστα, ταύτην τὴν ὥραν, καὶ τῶν ἄλλων ὅψων
 μᾶλλον τὰ ὄπτα τῶν ἐφθῶν, καὶ δὲ τὰ ξηροτέρα
 τῶν ὑγροτέρων· χειμεριὸν δὲ καὶ τὸ κάρδαμον καὶ
 σίναπι μᾶλλόν ἐστιν. πίνειν δὲ ἐν μὲν τῷ δείπνῳ
 οἴνον μέλανα, λεπτόν, ἡσυχῆ, μαλακόν, μὴ νέον,
 κιρνάμενον μικρὸν ἀκρατέστερον. ἀρμόττει δὲ ταύτην
 τὴν ὥραν ἀμύγδαλα πεφρυγμένα, μύρτα, βάλανοι ὄπτοι,
 κάρυνα πλατέα καὶ ἐφθὰ καὶ ὄπτα. ὃν μὲν οὖν τρόπον
 δεῖ ζῆν τοῦ θέρους καὶ τοῦ χειμῶνος ἐπὶ πλέον
 εἱρηται· τοῦ δὲ ἡρὸς καὶ τοῦ φθινοπώρου δῆλον ὡς
 μέση δίαιτα τῶν εἱρημένων μᾶλιστα ἀρμόττει. φυλάττε-
 σθαι δὲ ἀεὶ δεῖ τά τ' ἀήθη καὶ τὰ ἴσχυρὰ καὶ
 δύσπεπτα τῶν βρωμάτων καὶ τὰ πολλὰ λίαν· παρὰ
 γὰρ τὸ πλῆθος οὐχ ἡττον ἢ παρὰ τὰς μοχθηρίας
 ἐνίστε τῶν ἐσθιομένων ἐνοχληθείη μᾶλλον ἄν τις. μὴ
 προχείρως δὲ πίνειν ἄηθες ὕδωρ· μοχθηρὸν γὰρ καὶ
 ἐπισφαλές ἐστιν· ἀλλὰ μετὰ μέλιτος ἢ οἴνου ἢ ὅξους
 ἢ ἀλφίτων καὶ ἀλῶν. ψυχρὸν δὲ ἴσχυρῶς ὕδωρ καὶ
 πάμπολυ πόμα ἀθρόον πίνειν κινδυνῶδές ἐστι, καὶ
 μᾶλιστα τοῖς πεπονηκόσι καὶ ἡλιούμενοις ἔτι θερμοῖς
 οὖσιν· μέγιστον δὲ πρὸς ὑγίειάν ἐστι τὸ μηδὲν
 κρείττον γενέσθαι τῆς τοῦ σώματος φύσεως. ἂμα δὲ
 ταῖς ὥραις μεταβαλλούσαις καὶ τὴν ἄλλην διαγωγὴν
 μεταβάλλειν, κατὰ μικρὸν εἰς τούναντίον ἀπονεύοντα,
 καὶ μὴ μεγάλην ἐξαπίνως ποιούμενον μεταβολὴν.

Diocles ap. Oribasium iii. 168.

τὸ ἀπὸ τῆς σφαίρας γυμνάσιον εὐκινητοτέρους τοὺς
 χρωμένους ἀπεργάζεται καὶ τὰς ζωτικὰς ἐνεργείας

ρώννυσιν. διαφορὰὶ δὲ αὐτοῦ παρὰ τὰς διαφορὰς τῆς σφαιρᾶς· ηἱ μὲν γάρ ἔστι μικρά, ηἱ δὲ μεγάλη, ηἱ δὲ μέση, ηἱ δὲ εὐμεγέθης, ηἱ δὲ κενή. τῆς δὲ μικρᾶς ἐν μεγέθει εἴδη τρία, καθ' ἕκαστον δὲ τῶν εἰδῶν ἐν γυμνάσιον. ηἱ μὲν γάρ ἔστι σφόδρα μικρά· γυμνάζονται δὲ αὐτῇ συνερείσαντες μάλιστα τὰ σώματα οἱ συσφαιρισταὶ τάς τε χεῖρας ταῖς χερσὶ συσφαιριζούσας ἐγγυτάτῳ καταστήσαντες· καὶ ἔστι τὸ ἀπ' αὐτῆς γυμνάσιον σκέλεσι μὲν ἐπιτηδειότατον, ἄτε μετὰ ἐντάσεως γιγνόμενον τῶν σκελῶν, χρήσιμον δὲ καὶ μεταφρένῳ καὶ πλευραῖς τεθηλυσμέναις καὶ αὐτοῖς βραχίοσιν. ἄλλο δὲ σφαιρίον, διλγῷ τοῦδε μεῖζον, φρῶνται, τοὺς μὲν πήχεις τοῖς πήχεσι τῶν γυμναζομένων ἐπιβάλλοντες, οὔτε τοῖς σώμασιν ἐγχριμπτόμενοι τοῖς ἀλλήλων, οὔτε προσνεύοντες, ποικίλως δὲ καὶ κινούμενοι καὶ μεταβαίνοντες διὰ τοὺς μετασφαιρισμούς. καὶ ἔστι κάλλιστον τῶν ἀπὸ σφαιρᾶς τόδε τὸ γυμνάσιον, ὅτι καὶ τὸ σῶμα ὑγιὲς καὶ εὐκίνητον μετὰ ρώμης παρέχεται, καὶ τὴν ὅψιν τονοῦ, καὶ οὐδὲ κεφαλὴν συμπληροῦ. τρίτον δὲ σφαιρίον μεῖζον τοῦδε, φρῶσφαιρίζουσιν ἐξ ἀποστήματος διεστῶτες· τούτου δὲ τὸ μὲν στάδιον ἔστι, τὸ δὲ δρομικόν· οἱ μὲν γὰρ ἔστῶτες ἀφιᾶσι τὴν σφαιρὰν μετὰ σφοδρότητος καὶ συνεχείας, καὶ ὀνίνανται βραχίονάς τε καὶ ὅμματα. τὸ δὲ δρομικὸν βραχίονας μὲν καὶ ὅψιν ὁμοίως ὀνίνησι τῷ προειρημένῳ, ὡφελεῖ δὲ καὶ σκέλη διὰ τὸν δρόμον, καὶ ράχιν διὰ τὰς γιγνομένας ἐν τῷ δρόμῳ καμπάς. ταῦτα μὲν περὶ τῆς μικρᾶς σφαιρᾶς· τὸ δὲ ἀπὸ τῆς μεγάλης σφαιρᾶς γυμνάσιον οὐ μόνον διαφέρει διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς τῶν προειρημένων, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὸ σχῆμα τῶν χειρῶν· ἐν μὲν γὰρ ἐκείνοις πᾶσιν ἀεὶ τῶν ὄμων ἐν ταπεινοτέρῳ σχήματί εἰσιν αἱ χεῖρες ἄκραι· ἐν δὲ τούτῳ τῆς κεφαλῆς ὑψηλότεραι· διὰ τοῦτο καὶ ηἱ λαγῶν ἀνακλίνεται κατὰ τοῦτο τὸ

γυμνάσιον. ἐνίοτε καὶ ἐπ' ἄκρων βαίνουσι τῶν ποδῶν, ὑψώσαι τὴν χεῖρα πειρώμενοι· ἄλλοτε δὲ καὶ ἔξ-
άλλονται, τῆς σφαίρας ὑπερπετοῦς φερομένης. ἡ δὲ
ὑπερμεγέθης σφαῖρα τοὺς μὲν βραχίονας ἐν τῷ
βάλλεσθαι τονοῖ· βάλλεται δὲ διὰ τὸ μέγεθος ἀμφο-
τέραις ταῖς χερσὶν· πληγὰς δὲ ἀτεράμινους ἔχουσα οὐ
μόνον τοῖς νοσοῦσιν ἢ τοῖς ἐκ νόσου ἀναλαμβάνουσιν
ἄχρηστος, ἀλλ' ὁμοῦ τι καὶ τοῖς ὑγιαίνουσιν. ἡ δὲ
κενὴ σφαῖρα, ἥτις καὶ θύλακος προσαγορεύεται,
γυμνάζει μὲν παραπλησίως τῷ δρομικῷ, οὐ πάνυ δὲ
εὔκολον οὐδὲ εὔσχημον.

5

ΠΕΡΙ ΠΑΛΗΣ

ἡ μὲν σύντονος πάλη πνεύματος εὔτονίαν καὶ ἴσχὺν
ἐργάζεται, καὶ τὸ σῶμα στερεὸν καὶ μυῶδες, νεῦρά τε
κρατύνει, καὶ τὰ αἰσθητήρια παροξύνει, καὶ τὰς φυσικὰς
ἐνεργείας ἐπιρρώνυσιν· σάρκα δὲ πυκνὴν μὲν καὶ
ναστήν, ὀλίγην δὲ παντάπασι περιβάλλει· πιμελῆς δὲ
καὶ οἰδημάτων καὶ ὅγκων καταλυτική· θώρακι δὲ
ἀνάρμοστος. ἡ δὲ πραεῖα, σαρκὸς πολλῆς κατασκευαστική.
ἔτι δὲ ἡ μὲν ὅρθιος πάλη ὠφέλιμος κεφαλῆ καὶ θώρακι,
καὶ τονοῖ τὰ νεῦρα. ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὀνίνησιν
ὁσφὺν καὶ γόνατα.

6

ΠΕΡΙ ΣΚΙΑΜΑΧΙΑΣ

σκιαμαχία δὲ χρήσιμος εἰς τὸ κοπώδη τε διάθεσιν
παῦσαι, καὶ ὕμους τονῶσαι, καὶ νεύρων ἀκράτειαν καὶ
τρόμον καταστῆσαι. δεῖ δὲ μὴ μόνον ταῖς χερσὶ¹
σκιαμαχεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκέλεσι, ποτὲ μὲν ὥσπερ
ἄλλομένοις, ποτὲ δὲ ὥσπερ λακτίζοντας.

7

ΠΕΡΙ ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΑΣ

δρχήσεως καὶ σκιαμαχίας μεταξὺ χειρονομίας ἐστίν· χρήσιμος δ' ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐφ' ὃν σκιαμαχία· προκριτέα δ' ἐπὶ παίδων καὶ γυναικῶν καὶ γερόντων καὶ τῶν σφόδρα ἵσχυρῶν καὶ ἀρρώστων τὸ σῶμα.

8

ΠΕΡΙ ΑΦΑΛΜΟΥ ΚΑΙ ΕΞΑΛΜΟΥ

διαφέρει τὸ ἀφάλλεσθαι καὶ τὸ ἐξάλλεσθαι· ἡ μὲν γὰρ ἄφαλσις δρόμῳ προσέοικεν, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ μένοντος τοῦ σώματος μετὰ τοῦ κάμπτειν τὰς ἴγνυας· ὁ δ' ἐξαλμὸς κομιδὴ σκελῶν ἐστι συνεχῆς. παράκειται δὲ τούτοις τὸ πρὸς πυγὴν ἄλλεσθαι· τοῦτο δ' ἐστὶν ἄφαλσις, καμπτομένων τῶν σκελῶν, ὥστε τὰς πτέρυνας τῶν πυγῶν προσάπτεσθαι, ποτὲ μὲν ἐναλλὰξ τῶν σκελῶν ἀναλακτιζόντων, ποτὲ δ' ἀμφοτέρων ἄμα.

9

ΠΕΡΙ ΙΠΠΑΣΙΑΣ

τῆς ἵππασίας ὀλίγη χρῆσίς ἐστιν ἐπὶ νοσούντων· εἰ μὲν γὰρ ἡρέμα ὁ ἵππος ἐλαύνοιτο, οὐδὲν ἀν πλέον παρέχοι πλὴν κόπου, καὶ μάλιστα βουβώνων· εἰ δὲ σφόδρως ἐλαύνοιτο, κλονεῖ μὲν ἅπαν τὸ σῶμα ἐπιπόνως· ὅμως δ' ἔχει τι χρήσιμον. τονοῦ γὰρ ὑπὲρ πάντα τὰλλα γυμνάσια τὸ σῶμα καὶ μάλιστα τὸν στόμαχον, καθαίρει δὲ τὰ αἰσθητήρια καὶ ὀξύτερα ἐργάζεται· θώρακι δὲ κάκιστον γυμνάσιον.

10

ΠΕΡΙ ΝΗΞΕΩΣ

δλίγοις μὲν τῶν χρονίων παθῶν ἡ νῆξις ἀρμόδιος καὶ δλιγάκις· καὶ δύναται ἵσχναινειν, διαφορεῖν, τονοῦν, θερμαίνειν, λεπτύνειν, δυσπάθειαν παρασκευάζειν. ἡ μὲν οὖν ἐν θαλάττῃ, ἡ δ' ἐν τοῖς γλυκέσιν ὕδασιν.

11

ΠΕΡΙ ΚΩΡΥΚΟΥ

κώρυκος ἐμπίμπλαται κεγχραμίδων ἡ ἀλεύρων ἡ ψάμμου· τὸ δὲ μέγεθος αὐτοῦ πρός τε δύναμιν καὶ ἥλικίαν συναρμοζέσθω. κρεμάννυται δ' ἐν τοῖς γυμνασίοις ἄνωθεν ἐξ ὁροφῆς, ἀπέχων τῆς γῆς τοσοῦτον ὥστε τὸν πυθμένα κατὰ τὸν ὁμφαλὸν εἶναι τοῦ γυμναζομένου. τοῦτον διὰ χειρῶν ἔχοντες ἀμφοτέραις αἰωροῦσιν οἱ γυμναζόμενοι, τὴν μὲν πρώτην ἡσύχως, ἔπειτα σφοδρότερον, ὥστε καὶ ἐπεμβαίνειν ἀποχωροῦντι αὐτῷ, καὶ πάλιν προσιόντος ὑπείκειν ἐξωθουμένους ὑπὸ τῆς βίας· τὸ δὲ τελευταῖον ἀφιᾶσιν αὐτόν, ἔξω τῶν χειρῶν ἀπώσαντες, ὥστε ὑποστρέψαντα σφοδρότερον ἐμπίπτειν τῷ σώματι· τὰ δ' ὕστατα ἐπὶ πλεῖστον αἰκίσαντες αὐτὸν ἀποπέμπουσιν, ὥστε ἐκ τῆς προσόδου, εἰ μὴ σφόδρα προσέχοιεν, ἀποστρέφεσθαι. ποτὲ μὲν οὖν ταῖς χερσὶν ἀντιβαίνουσιν αὐτῷ προσιόντι, ποτὲ δὲ τῷ στέρνῳ, τὰς χεῖρας ἀναπετάσαντες, ἄλλοτε δ' ἀναστρέφοντες κατὰ μετάφρενον.

12

ΠΕΡΙ ΑΛΤΗΡΙΟΒΟΛΙΑΣ

σκληρὸν γυμνάσιον ἀλτηρίων βολή. διαφορὰ δ' ἐστὶν αὐτῶν τῶν ἀλτήρων· ἡ γὰρ βάλλονται, παρὰ

μέρος τῶν χειρῶν ἐκτεινομένων τε καὶ συγκαμπτομένων· ἡ κρατοῦνται μόνον, ἐν προτάσει τῶν χειρῶν ἡσυχαζουσῶν, ὡς τὰ πολλὰ βραχεῖάν τε κίκησιν κινουμένων, αὐτῶν τε τῶν γυμναζομένων ἐμβαινόντων καὶ ἀνασειόντων ταῖς πύκταις ὁμοίως· ἡ κατὰ σύννευσιν τῆς ῥάχεως ταῖς χερσὶ παρεγκαμπτόντων τῶν γυμναζομένων.

4-12: Antyllus *ap.* Oribasium i. 519 ff.

13

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΟΡΚΟΣ

δμνυμι 'Απόλλωνα ἰατρὸν καὶ 'Ασκληπιόν, καὶ 'Τγίειαν καὶ Πανάκειαν καὶ θεοὺς πάντας καὶ πάσας ἴστορας ποιούμενος, ἐπιτελῆ ποιήσειν κατὰ δύναμιν καὶ κρίσιν ἐμὴν ὅρκον τόνδε καὶ συγγραφὴν τήνδε, ἡγήσασθαι μὲν τὸν διδάξαντά με τὴν τέχνην ταύτην ἵσα γενέταις ἐμοῖς, καὶ βίου κοινώσασθαι, καὶ χρεῶν χρήζοντι μετάδοσιν ποιήσασθαι, καὶ γένος τὸ ἐξ αὐτοῦ ἀδελφοῖς ἵσον ἐπικρίνειν ἄρρεσι, καὶ διδάξειν τὴν τέχνην ταύτην, ἣν χρήζουσι μανθάνειν, ἃνευ μισθοῦ καὶ ξυγγραφῆς, παραγγελίας τε καὶ ἀκροήσεως καὶ τῆς λοιπῆς ἀπάσης μαθήσεως μετάδοσιν ποιήσασθαι νίοις τε ἐμοῖς καὶ τοῖς τοῦ ἐμὲ διδάξαντος καὶ μαθηταῖς συγγεγραμμένοις τε καὶ ὥρκισμένοις νόμῳ ἰατρικῷ, ἄλλῳ δὲ μηδενὶ. διαιτήμασί τε χρήσομαι ἐπ' ὧφελείᾳ καμνόντων κατὰ δύναμιν καὶ κρίσιν ἐμὴν, ἐπὶ δηλήσει δὲ καὶ ἀδικίᾳ εἴρξειν. οὐ δώσω δὲ οὐδὲ φάρμακον οὐδενὶ αἰτηθεὶς θανάσιμον, οὐδὲ ὑφηγήσομαι συμβούλιαν τοιάνδε· ἀγνῶς δὲ καὶ ὄσιως διατηρήσω βίον τὸν ἐμὸν καὶ τέχνην τὴν ἐμήν. εἰς οἰκίας δὲ ὀπόσας ἀν ἐσίω, ἐσελεύσομαι ἐπ' ὧφελείᾳ καμνόντων, ἐκτὸς ὧν πάσης ἀδικίας ἔκουσίας καὶ διαφθορᾶς. ἂ δ' ἀν ἐν θεραπείᾳ ἦ ἴδω ἡ ἀκούσω, ἡ καὶ ἃνευ θεραπείας κατὰ βίον

ἀνθρώπων, ἀ μὴ χρή ποτε ἐκκαλεῖσθαι ἔξω, σιγήσομαι,
ἄρρητα ἡγούμενος εἶναι τὰ τοιαῦτα.

ὅρκον μὲν οὖν μοι τόνδε ἐπιτελῆ ποιοῦντι καὶ μὴ
ξυγχέοντι εἴη ἐπαύρασθαι καὶ βίου καὶ τέχνης, δοξα-
ζομένῳ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον,
παραβαίνοντι δὲ καὶ ἐπιορκοῦντι τάναντία τούτων.

Hippocrates.

14

ΠΕΡΙ ΑΕΡΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΤΟΠΩΝ

ἰατρικὴν ὅστις βούλεται ὁρθῶς ζητεῦν, τάδε χρὴ ποιεῖν.
πρῶτον μὲν ἐνθυμεῖσθαι τὰς ὥρας τοῦ ἔτους ὃ τι
δύναται ἀπεργάζεσθαι ἑκαστή. οὐ γὰρ ἐοίκασιν οὐδέν,
ἀλλὰ πολὺ διαφέρουσιν αὐταί τε ἑαυτῶν καὶ ἐν ταῖς
μεταβολαῖς. ἐπειτα δὲ τὰ πνεύματα τὰ θερμά τε καὶ
τὰ ψυχρά, μάλιστα μὲν τὰ κοινὰ πᾶσιν ἀνθρώποις,
ἐπειτα δὲ καὶ ἐν ἑκάστῃ χώρᾳ ἐπιχώρια ὄντα. δεῖ δὲ
καὶ τῶν ὑδάτων ἐνθυμεῖσθαι τὰς δυνάμεις. ὥσπερ γὰρ
ἐν τῷ στόματι διαφέρουσι καὶ ἐν τῷ σταθμῷ, οὕτω καὶ
ἡ δύναμις διαφέρει πολὺ ἑκάστου, ὥστε ἐς πόλιν
ἐπειδὰν ἀφίκηται τις ἡς ἀπειρός ἐστι, διαφροντίσαι
χρὴ τὴν θέσιν αὐτῆς, ὅπως κεῖται καὶ πρὸς τὰ πνεύ-
ματα καὶ πρὸς τὰς ἀνατολὰς τοῦ ἡλίου. οὐ γὰρ ταῦτὸ
δύναται ἦτις προς βορέαν κεῖται καὶ ἦτις πρὸς νότον,
οὐδὲ ἦτις προς ἥλιον ἀνίσχοντα, οὐδὲ ἦτις πρὸς
δύνοντα. ταῦτα δὲ ἐνθυμεῖσθαι ώς κάλλιστα. καὶ τῶν
ὑδάτων πέρι ώς ἔχουσι, καὶ πότερον ἐλώδεσι χρῶνται
καὶ μαλακοῦσιν, ἢ σκληροῦσί τε καὶ ἐκ μετεώρων καὶ
ἐκ πετρωδῶν, εἴτε ἀλυκοῦσι καὶ ἀτεράμνοισι. καὶ τὴν
γῆν πότερον ψιλή τε καὶ ἄνυδρος, ἢ δασεῖα καὶ
ἔφυδρος, καὶ εἴτε ἐν κοίλῳ ἐστὶ καὶ πνιγηρά, εἴτε
μετέωρος καὶ ψυχρά. καὶ τὴν δίαιταν τῶν ἀνθρώπων,

όποια ἥδονται, πότερον φιλοπόται καὶ ἀριστηται καὶ ἀταλαίπωροι, ἡ φιλογυμνασται τε καὶ φιλόπονοι καὶ ἐδωδοὶ καὶ ἅποτοι. καὶ ἀπὸ τούτων χρὴ ἐνθυμεῖσθαι ἔκαστα. εἰ γὰρ ταῦτα εἰδείη τις καλῶς, μάλιστα μὲν πάντα, εἰ δὲ μή, τά γε πλεῖστα, οὐκ ἀν αὐτὸν λανθάνοι ἐς πόλιν ἀφικνούμενον, ἡς ἀν ἅπειρος ἦ, οὕτε νοσήματα ἐπιχώρια, οὕτε τῶν κοινῶν ἡ φύσις ὅποια τίς ἔστιν, ὥστε μὴ ἀπορεῖσθαι ἐν τῇ θεραπείᾳ τῶν νόσων μηδὲ διαμαρτάνειν. ἂν εἰκός ἔστι γίγνεσθαι, ἢν μή τις ταῦτα πρότερον εἰδὼς πρόφρων τις ἦ. περὶ ἔκαστου δὲ χρόνου προσιόντος καὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ λέγοι ἀν ὅπόσα τε νοσήματα μέλλει πάγκοινα τὴν πόλιν κατασχήσειν ἡ θέρους ἡ χειμῶνος, ὅπόσα τε ἔδια ἔκαστῳ κίνδυνος γίγνεσθαι ἐκ μεταβολῆς τῆς διατῆς. εἰδὼς γὰρ τῶν ὧρῶν τὰς μεταβολὰς καὶ τῶν ἀστρων ἐπιτολάς τε καὶ δύσεις, καθότι ἔκαστον τούτων γίγνεται, προειδείη ἀν τὸ ἔτος ὅποιόν τι μέλλει γίγνεσθαι· οὕτως ἀν τις ἐρευνώμενος καὶ προγνώσκων τοὺς καιρούς, μάλιστ’ ἀν εἰδείη περὶ ἔκαστου καὶ τὰ πλεῖστα τυγχάνοι τῆς ὑγιείας καὶ κατ’ ὄρθὸν φέροιτο οὐκ ἐλάχιστα ἐν τῇ τέχνῃ. εἰ δὲ δοκοῖ τις ταῦτα μετεωρόλογα εἶναι, εἰ μετασταίη τῆς γνώμης, μάθοι ἀν ὅτι οὐκ ἐλάχιστον μέρος συμβάλλεται ἀστρονομίᾳ ἐς ἰατρικὴν ἀλλὰ πάνυ πλεῖστον. ἅμα γὰρ ταῖς ὥραις καὶ αἱ κοιλίαι μεταβάλλουσι τοῖς ἀνθρώποις. ὅπως δὲ χρὴ ἔκαστα τῶν προειρημένων σκοπεῦν καὶ βασανίζειν, ἐγὼ φράσω σαφῶς· ἡ τις μὲν πόλις πρὸς τὰ πνεύματα κεῖται τὰ θερμά (ταῦτα δ’ ἔσται μεταξὺ τῆς τε χειμερινῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου καὶ τῶν δυσμῶν τῶν χειμερινῶν, καὶ αὐτῇ ταῦτα τὰ πνεύματά ἔστι ξύννομα, τῶν δὲ ἀπὸ τῶν ἄρκτων πνευμάτων σκέπη) ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ἔστι τά τε ὕδατα πολλὰ καὶ ὕφαλα καὶ ἀνάγκη εἶναι τοῦ μὲν θέρους θερμά, τοῦ δὲ χειμῶνος ψυχρά. καὶ ὅπόσαι μὲν τῶν πόλεων

κεῖνται γε καλῶς τοῦ ἥλιου καὶ τῶν πνευμάτων, ὕδασί τε χρῶνται ἀγαθοῖς, αὗται μὲν ἥσον αἰσθάνονται τῶν τοιούτων μεταβολῶν. ὅπόσαι δὲ ὕδασί τε ἐλείοισι χρῶνται καὶ λιμνώδεσιν, κεῖνται τε μὴ καλῶς τῶν πνευμάτων καὶ τοῦ ἥλιου, αὗται δὲ μᾶλλον. κανὸν μὲν τὸ θέρος αὐχμηρὸν γένηται, θᾶσσον παύονται αἱ νόσοι. ἦν δὲ ἔπομβρον, πολυχρόνιοι γίγνονται. καὶ φαγεδαίνας κουνῶς ἐγγίγνεσθαι ἀπὸ πάσης προφάσεως, ἦν ἔλκος ἐγγένηται. τοῦ δὲ χειμῶνος ψυχροῦ, τούς τε ἀνθρώπους τὰς κεφαλὰς ὑγρὰς ἔχειν καὶ φλεγματώδεις, τάς τε κοιλίας αὐτῶν πυκνὰ ἐκταράττεσθαι ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ φλέγματος ἐπικαταρρέοντος. ἐσθίειν δ' οὐκ ἀγαθοὺς εἶναι οὐδὲ πίνειν. ὅποσοι μὲν γὰρ κεφαλὰς ἀσθενεῦς ἔχουσιν, οὐκ ἀν εἴησαν ἀγαθοὶ πίνειν. ἡ γὰρ κραιπάλη μᾶλλον πιέζει.

Hippocrates.

I 5

SUPERSTITION CRITICISED

Περὶ μὲν τῆς ἱερᾶς νόσου καλουμένης ὡδὸς ἔχει. οὐδέν τί μοι δοκεῖ τῶν ἄλλων θειοτέρα εἶναι νόσων οὐδὲ ἱερωτέρα, ἀλλὰ φύσιν μὲν ἔχει ἦν καὶ τὰ λοιπὰ νοσήματα ὅθεν γίγνεται. φύσιν δὲ αὐτῇ καὶ πρόφασιν οἱ ἀνθρωποι ἐνόμισαν θεῖον εἶναι ὑπὸ ἀπειρίας καὶ θαυμασιότητος, ὅτι οὐδὲν ἔοικεν ἐτέραις νόσοις. καὶ κατὰ μὲν τὴν ἀπορίαν αὐτοῖς τοῦ μὴ γιγνώσκειν, τὸ θεῖον αὐτῇ διασφέζεται, κατὰ δὲ τὴν εὐπορίαν τοῦ τρόπου τῆς ἴασεως ἴωνται. ἀπολύονται γὰρ ἡ καθαρμοῖς ἡ ἐπωδαῖς. εἰ δὲ διὰ τὸ θαυμάσιον θεῖον νομιεῖται, πολλὰ τὰ ἱερὰ νοσήματα ἔσται καὶ οὐχὶ ἔν. ὡς ἐγὼ ἀποδείξω ἐτέρα οὐδὲν ἥσον ὄντα θαυμάσια οὐδὲ τερατώδη ἢ οὐδεὶς νομίζει ἱερὰ εἶναι.

τοῦτο μὲν γὰρ οἱ ἀμφημερινοὶ καὶ οἱ τριταῖοι καὶ οἱ τεταρταῖοι, οὐδὲν ἡσσόν μοι δοκοῦσιν ἵεροι εἶναι καὶ ὑπὸ θεοῦ γίγνεσθαι ταύτης τῆς νόσου, κανὸν μὴ θαυμασίως ἔχωσι· τοῦτο δὲ ὄρῳ μαινομένους ἀνθρώπους καὶ παραφρονοῦντας μέχρις ἀν ἐξεγείρωνται, ἐπειτα δὲ καὶ ὑγιεῖς ὄντας καὶ φρονοῦντας ὥσπερ τὸ πρότερον, ὄντας τε αὐτοὺς ὡχρούς τε καὶ ἀσθενεῖς, καὶ ταῦτα οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πολλάκις· ἄλλα τε πολλά ἔστι καὶ παντοδαπὰ ὧν ἔκαστον λέγειν πολὺς ἀν εἴη λόγος. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν οἱ πρῶτοι τοῦτο τὸ νόσημα ἀφιερώσαντες τοιοῦτοι εἶναι ἀνθρωποι οἵοι καὶ νῦν εἰσι μάγοι τε καὶ καθάρται καὶ ἀγύρται καὶ ἀλαζόνες, ὁπόσοι δὴ προσποιοῦνται σφόδρα θεοσεβεῖς εἶναι καὶ πλέον τι εἰδέναι. οὗτοι τοίνυν παραμπεχόμενοι καὶ προβαλλόμενοι τὸ θεῖον τῆς ἀμηχανίας, τὸ μὴ ἴσχειν ὅ τι προσενέγκαντες ὠφελήσουσι, ως μὴ κατάδηλοι ὁσιν οὐδὲν ἐπιστάμενοι, ἵερὸν ἐνόμισαν τοῦτο τὸ πάθος εἶναι, καὶ λόγους ἐπιλέξαντες ἐπιτηδείους, τὴν ἶασιν κατεστήσαντο ἐς τὸ ἀσφαλὲς σφίσιν ἑαυτοῖς, καθαρμοὺς προσφέροντες καὶ ἐπωδάς, λουτρῶν τε ἀπέχεσθαι κελεύοντες καὶ ἐδεσμάτων πολλῶν καὶ ἀνεπιτηδείων ἀνθρώποις νοσοῦσιν ἐσθίειν, θαλασσίων μὲν τρίγλης καὶ μελανούρου, κεστρέως, ἐγχέλυος· οὗτοι γὰρ οἱ ἰχθύες εἰσὶν ἐπικαιρότατοι. κρεῶν δὲ αἰγείου καὶ ἐλαφείου καὶ χοιρείων καὶ κυνός· ταῦτα γὰρ κρεῶν ταρακτικώτατά ἔστι τῆς κοιλίας. ὄρνιθων δὲ ἀλεκτρύονος καὶ τρυγόνος, ὡτίδος, ἔτι δὲ ὅσα νομίζεται ἴσχυρότατα εἶναι. λαχάνων δὲ μίνθης, σκορόδου καὶ κρομμύου· δριμὺ γὰρ ἀσθενοῦντι οὐδὲν ξυμφέρει. ἴματιον δὲ μέλαν μὴ ᔁχειν, θανατῶδες γὰρ τὸ μέλαν. μηδὲ ἐν αἰγείῳ κατακεῖσθαι δέρματι μηδὲ φορεῖν μηδὲ πόδα ἐπὶ ποδὶ ᔁχειν, μηδὲ χεῖρα ἐπὶ χειρί· ταῦτα γὰρ πάντα κωλύματα εἶναι. ταῦτα δὲ πάντα τοῦ θείου ἔνεκα προστιθέασιν, ως πλέον τι εἰδότες καὶ

ἄλλας προφάσεις προλέγοντες, ὅπως εἰ μὲν ὑγιῆς γένοιτο, αὐτῶν ἡ δόξα εἴη καὶ ἡ δεξιότης, εἰ δὲ ἀποθάνοι, ἐν ἀσφαλεῖ καθισταῖτο αὐτῶν αἱ ἀπολογίαι καὶ ἔχοιεν πρόφασιν ως οὐκ αἴτιοί εἰσιν αὐτοί, ἀλλ' οἱ θεοί. οὔτε γάρ φαγεῖν οὔτε πιεῖν ἔδοσαν φάρμακον οὐδέν, οὔτε λουτροῦς καθήψησαν, ὥστε δοκεῖν αἴτιον εἶναι. ἐγὼ δὲ δοκῶ Λιβύων τῶν τὴν μεσόγειον οἰκοῦντων οὐδένα ὑγιαίνειν, ὅτι ἐν αἰγαίοισι δέρμασι κατακεῖνται καὶ κρέασιν αἰγαίοις χρῶνται, ἐπεὶ οὐκ ἔχουσιν οὔτε στρῶμα οὔτε ἴμάτιον οὔτε ὑπόδημα ὃ τι μὴ αἰγαίον ἔστιν. οὐ γάρ ἔστιν αὐτοῖς ἄλλο προβάτιον οὐδὲν ἡ αἰγαίς καὶ βόες. εἰ δὲ ταῦτα προσφερόμενα καὶ ἐσθιόμενα τὴν νόσον αὖξει καὶ μὴ ἐσθιόμενα ἴσται, οὐκ ἔστιν ἄρα ὁ θεὸς αἴτιος οὐδενός, οὐδὲ οἱ καθαρμοὶ ωφελοῦσιν, ἀλλὰ τὰ ἔδεσματα τὰ ἱώμενά τε καὶ βλάπτοντα, τοῦ δὲ θείου ἀφανίζεται ἡ δύναμις.

οὕτω οὖν ἔμοι γε δοκοῦσιν οἵτινες τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐγχειροῦσιν ἴσθαι ταῦτα τὰ νοσήματα, οὔτε ιερὰ νομίζειν εἶναι οὔτε θεῖα. ὅπου γάρ ὑπὸ καθαρμῶν τοιούτων μετάστατα γίγνεται καὶ ὑπὸ θεραπείας τοιᾶσδε, τί κωλύει. καὶ ὑφ' ἑτέρων τεχνημάτων ὁμοίων τούτοις ἀπογίγνεσθαι τοῦς ἀνθρώπους καὶ προσπίπτειν; ὥστε μηκέτι τὸ θεῖον αἴτιον εἶναι, ἀλλά τι ἀνθρώπινον. ὅστις γάρ οὗτος τε περικαθαίρων καὶ μαγεύων ἀπάγειν τοιούτον πάθος, οὗτος κανὸν ἐπάγῃ ἑτερα τεχνησάμενος πάντως· κανὸν τούτῳ τῷ λόγῳ τὸ θείον ἀπόλλυται. τοιαῦτα λέγοντες καὶ μεμηχανημένοι προσποιοῦνται πλέον τι εἰδέναι καὶ ἀνθρώπους ἐξαπατοῦσι προστιθέμενοι τούτοις ἀγνείας τε καὶ καθαρότητας, ὅτε πολὺ αὐτοῖς τοῦ λόγου ἐσ τὸ θεῖον ἀφήκει καὶ τὸ δαιμόνιον· καίτοι ἔμοιγε οὐ περὶ εὐσεβείας δοκοῦσι τοὺς λόγους ποιεῖσθαι, ως οἴονται, ἀλλὰ περὶ δυσσεβείας μᾶλλον, καὶ ως οἱ θεοὶ οὐκ εἰσί, τό τε εὐσεβὲς καὶ θεῖον

αὐτῶν ἀσεβὲς καὶ ἀνόσιον ἐστιν, ὡς ἐγὼ δίδαξω. εἰ γὰρ σελήνην τε καθαιρεῖν καὶ ἥλιον ἀφανίζειν χειμῶνα τε καὶ εὐδίαν ποιεῖν καὶ ὅμβρους καὶ αὐχμοὺς καὶ θάλασσαν ἄφορον καὶ γῆν καὶ τᾶλλα τὰ τοιουτότροπα πάντα ἐπιδέχονται ἐπίστασθαι, εἴτε καὶ ἐκ τελετῶν εἴτε καὶ ἐξ ἄλλης τινὸς γνώμης ἢ μελέτης φασὶν οἱοί τε εἶναι οἱ ταῦτα ἐπιτηδεύοντες, δυσσεβεῖν ἔμοιγε δοκοῦσι καὶ θεοὺς οὕτε εἶναι νομίζειν οὕτε ὄντας ἴσχυειν οὐδέν, οὕτε εἴργεσθαι ἀν οὐδενὸς τῶν ἐσχάτων. εἰ γὰρ ἀνθρωπος μαγεύων τε καὶ θύων σελήνην τε καθαιρίσει καὶ ἥλιον ἀφανιεῖ καὶ χειμῶνα καὶ εὐδίαν ποιήσει, οὐκ ἀν ἔγωγέ τι θείον νομίσαιμι τούτων εἶναι, ἀλλ' ἀνθρώπινον, εἰ δὴ τοῦ θείου ἡ δύναμις ὑπὸ ἀνθρώπου γνώμης κρατεῖται καὶ δεδούλωται. ἵσως δὲ οὐχ οὔτως ἔχει ταῦτα, ἀλλ' ἀνθρωποι βίου δεόμενοι πολλὰ καὶ παντοῖα τεχνοῦνται καὶ ποικίλλουσιν ἐς τε τᾶλλα πάντα καὶ ἐς τὴν νόσον ταύτην, ἐκάστῳ εἴδει τοῦ πάθους θεῷ τὴν αἰτίαν προστιθέντες. οὐ γὰρ ἄπαξ, ἀλλὰ πλεονάκις ταῦτα μέμνηνται. καν μὲν γὰρ αἴγα μιμῶνται, καν βρύχωνται, καν τὰ δεξιὰ σπῶνται, μητέρα θεῶν φασὶν αἰτίαν εἶναι. ἀν δὲ ὀξύτερον καὶ εὐτονώτερον φθέγγηται, ἵππῳ εἰκάζουσι, καὶ φασὶν Ποσειδῶνα αἴτιον εἶναι. ἀν δὲ ἀφρὸν ἐκ τοῦ στόματος ἀφίη καὶ τοῖσι ποσὶ λακτίζῃ, Ἀρης τὴν αἰτίαν ἔχει. ὅπόσα δὲ δείματα νυκτὸς παρίσταται καὶ φόβοι καὶ παράνοιαι καὶ ἀναπηδήσεις ἐκ τῆς κλίνης καὶ φόβητρα καὶ φεύξεις ἔξω, Ἐκάτης φασὶν εἶναι ἐπιβουλὰς καὶ ἥρωων ἐφόδους, καθαρμοῖς τε χρῶνται καὶ ἐπωδαῖς καὶ ἀνοσιώτατον γε καὶ ἀθεώτατον ποιοῦσιν, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, τὸ θείον. καθαίρουσι γὰρ τοὺς ἔχομένους τῇ νόσῳ ὕσπερ καὶ τοὺς αἴμασι καὶ τοῖς ἄλλοις μιάσμασιν ἔχομένους ἢ ἀλάστορας ἢ πεφαρμαγμένους ὑπὸ ἀνθρώπων, ἢ τι ἔργον ἀνόσιον ἔργασμένους, οὓς ἔχρην τάναντία τούτοισι ποιεῖν, θύειν τε καὶ εὔχεσθαι καὶ

εἰς τὰ ἱερὰ φέροντας ἵκετεύειν τοὺς θεούς. οὐν δὲ τούτων μὲν ποιοῦσιν οὐδέν, καθαίρουσι δέ· καὶ τὰ μὲν τῶν καθαρμῶν γῇ κρύπτουσι, τὰ δὲ ἐσ θάλατταν ἐμβάλλουσι, τὰ δὲ ἐσ τὰ ὅρη ἀποφέρουσιν ὅπῃ μηδεὶς ἄψεται μηδὲ ἐπιβήσεται. τὰ δ' ἔχρην ἐσ τὰ ἱερὰ φέροντας τῷ θεῷ ἀποδοῦναι, εἰ δὴ θεός γέ ἐστιν αἴτιος. οὐ μέντοι ἔγωγε ἀξιῶ ὑπὸ θεοῦ ἀνθρώπου σῶμα μιαίνεσθαι, τὸ ὑποκηρύτατον ὑπὸ τοῦ ἀγνοτάτου, ἀλλὰ καν τυγχάνῃ ὑπὸ ἑτέρου μεμιασμένον ἢ τι πεπονθός, ἐθέλοι ἀν ὑπὸ τοῦ θεοῦ καθαίρεσθαι καὶ ἀγνίζεσθαι μᾶλλον ἢ μιαίνεσθαι. τὰ γοῦν μέγιστα τῶν ἀμαρτημάτων καὶ ἀνοσιώτατα τὸ θεῖόν ἐστι τὸ καθαῖρον καὶ ἀγνίζον καὶ ἔρυμα γενόμενον ἡμῖν, αὐτοί τε ὁρούσι τοῖς θεοῖς τῶν ἱερῶν καὶ τῶν τεμενῶν ἀποδεικνύμενοι, οὐα μηδεὶς ὑπερβαίνοι ἢ μὴ ἀγνεύοι· εἰσιόντες τε περιρραΐνομεθα οὐχ ὡς μιανόμενοι, ἀλλ' εἰ τι καὶ πρότερον ἔχομεν μύσος, τοῦτο ἀφαγνιούμενοι. καὶ περὶ μὲν τῶν καθαρμῶν οὕτω μοι δοκεῖ ἔχειν. τὸ δὲ νόσημα τοῦτο οὐδέν τι μοι δοκεῖ θειότερον εἶναι τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ φύσιν μὲν ἔχει ἦν καὶ τὰ ἄλλα νοσήματα, καὶ πρόφασιν ὅθεν ἔκαστα γίγνεται.

Hippocrates, Περὶ ἱερῆς νόσου.

PART IV

PROVERBS

1. ἐμοῦ θανόντος γαῖα μιχθήτω πυρί.
2. φαγέτω με λεὸν καὶ μὴ ἀλώπηξ.
3. ἦν τις ἔμαξε μᾶζαν ταύτην καὶ ἐσθιέτω.
4. ἔμπροσθεν κρημνός, ὅπισθεν λύκοι.
5. ὡς αἰὲν τὸν ὄμοιον ἄγει θεὸς ἐσ τὸν ὄμοιον.
6. παθήματα μαθήματα.
7. τὰ σῦκα σῦκα λέγειν.
8. ἄμαξα τὸν βοῦν ἔλκει.
9. κορώνη τὸν σκορπίον [ῆρπασεν].
10. γόνυ κυνήμης ἔγγιον.
11. γλαῦκ' Ἀθήναζε [ἄγειν].
12. κοινὰ τὰ τῶν φίλων.

13. ξυρεῦ ἐν χρῷ.
14. πρὸς Κρήτα κρητίζειν.
15. κάν μύρμηκι χολή.
16. ἐν καρὶ τὸν κίνδυνον [ἀναρρίπτειν].
17. κακοῦ κόρακος κακὸν φόν.
18. ἀγαθὴ καὶ μᾶζα μετ' ἄρτον.
19. ἐν τοῖς ἑαυτοῦ δικτύοις ἀλῶναι.
20. μὴ κίνει Καμάριναν.
21. ἡ τρὶς ἔξ ἡ τρεῖς κύβοι.
22. μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ.
23. τὸν καπνὸν φεύγων εἰς τὸ πῦρ ἐμπεσεῖν.
24. δὶς παιδεῖς οἱ γέροντες.
25. κακὰ μὲν θρῦπτες, κακὰ δ' ἵπες.
26. ἄμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον.
27. δελφῖνα νήχεσθαι διδάσκειν.
28. πολλοὶ στατηγοὶ Καρίαν ἀπώλεσαν.
29. ἀρχὴ ἥμισυ παντός.
30. παρὼν ἀποδημεῖς.

RIDDLES

1. *νῆσος ὄλη, μύκημα βοός, φωνή τε δανειστοῦ.*

(*Pōos.*)

2. *ἀνθρώπου μέλος εἰμ'. αἱὲ τέμνει με σίδηρος.
γράμματος αἱρομένου δύεται ἡέλιος.*

(*ἥλιος*)

3. *εἰμὶ χαμαιζηλὸν ζῷων μέλος· ἦν δ' ἀφέλης μου
γράμμα μόνον, κεφαλῆς γίγνομαι ἄλλο μέλος·
ἦν δ' ἔτερον, ζῷον πάλιν ἔσσομαι· ἦν δὲ καὶ ἄλλο,
οὐχ ἐν μ' εὑρήσεις ἄλλὰ διηκόσια.*

(*ἅρος*)

4. *δός μοι δύο μυνᾶς, καὶ διπλοῦς σοι γίγνομαι·
κάγὼ λαβὼν σοῦ τὰς ἵσας, σοῦ τετραπλοῦς.*

($\frac{3}{5} : \frac{4}{5}$)

Blackie's Illustrated Greek Series

General Editor—PROF. R. Y. TYRRELL, LITT.D.

THE special features of this series are interesting and scholarly introductions, well-printed texts, interesting literary notes, specimens of famous translations, and numerous illustrations, including full-page coloured plates, full-page photographs of bas-reliefs, statues, etc., beautifully printed on superfine art paper, black-and-white illustrations specially drawn for the series, and maps where these are required for the elucidation of the text.

Aeschylus—Eumenides.

Edited by L. D. BARNETT, M.A., Litt.D., formerly Scholar of Trinity College, Cambridge. 3s. 6d.

Euripides—Cyclops.

Edited by the Rev. J. HENSON, M.A., Haverfordwest School. 1s. 6d.

Euripides—Alcestis.

Edited by A. TATE, M.A., Grammar School, Truro. 2s.

Euripides—Medea.

Edited by HAROLD WILLIAMSON, M.A. 2s.

Homer—Iliad XVIII.

Edited by Professor PLATT. 1s. 6d.

Homer—Odyssey I.

Edited by the Rev. E. C. EVERARD OWEN, M.A., Assistant Master at Harrow. 2s.

Plato—Crito.

Edited by A. S. OWEN, M.A., of Cheltenham College. 2s. 6d.

Xenophon—Anabasis I.

Edited by C. E. BROWNTRIGG, M.A. 2s.

Xenophon—Anabasis II. and IV.

Edited by the Rev. G. H. NALL, M.A., Assistant Master at Westminster School. 2s. each.

Xenophon—Anabasis III.

Edited by A. C. LIDDELL, M.A. 2s.

Theophrastus—Characters.

Edited by J. MAXWELL EDMONDS, M.A., and G. E. VAUGHAN AUSTEN, M.A. 4s. 6d.

The Medea of Euripides.

Edited by P. B. HALCOMBE, M.A., King's College, Cambridge. Illustrated. Crown 8vo, 1s. 6d.

Sketches of the Greek Dramatic Poets.

By Prof. C. A. KEENE, M.A. Crown 8vo, cloth, 3s. 6d.

The Moral Standpoint of Euripides.

By W. H. S. JONES, M.A. 2s. 6d. net.

Greek Morality. In Relation to Institutions.

By W. H. S. JONES, M.A. 5s. net.

Blackie's Latin Texts

EDITED BY W. H. D. ROUSE, LITT.D.

Head-Master of the Perse School, Cambridge.

THIS new series has been designed especially for schools. The texts are intended for use in the first two or three years of the study of Latin. In order to save time and inculcate good habits, *all vowels long by nature are marked*; thus the pupil, learning the quantity as an essential part of the word and pronouncing aright from the first, will not make mistakes when later he comes to use an unmarked text. Each volume has a short introduction dealing with the author's life and works, his style, and the subject of the book. A new and important feature in the introduction is a brief note on the MSS. and the principles of textual criticism, which are illustrated by a few selected critical notes at the foot of the text. *No other notes are given.*

Eutropius.

Edited by W. H. S. JONES, M.A. 8d. net.

Horace—Odes. BOOKS I., II., III., and IV., separately.

Edited by W. H. D. ROUSE, Litt.D. 6d. each net.

Cicero—De Amicitia.

Edited by Professor J. S. REID, Litt.D. 6d. net.

Cicero—De Senectute.

Edited by Professor J. S. REID, Litt.D. 6d. net.

Selections from Tibullus and Others.

Edited by Professor J. P. POSTGATE, Litt.D. 6d. net.

Virgil—Eclogues.

Edited by S. E. WINBOLT, M.A. 6d. net.

Virgil—Aeneid. BOOKS I. to XII. separately.

Edited by S. E. WINBOLT, M.A. 6d. each net.

Virgil—Georgics. BOOKS I. to IV. separately.

Edited by S. E. WINBOLT. 6d. each net.

Caesar—Gallic War. BOOKS I. to VIII. separately.

Edited by W. H. D. ROUSE, Litt.D. 6d. each net.

Livy. BOOKS V., VI., separately.

Edited by E. SEYMER THOMPSON, M.A. 8d. each net.

Ilias Latina. Edited by W. H. S. JONES, M.A. 6d. net.

Nepos—Vitae. Edited by W. H. S. JONES, M.A. 8d. net. (*Shortly.*)

Vocabularies.

A General Vocabulary to Caesar. *In the Press.*

A General Vocabulary to Virgil. *In the Press.*

These volumes, to be issued shortly at a low price, have been specially prepared in response to the requests of teachers, for use along with Blackie's Latin Texts.

Author Rouse, William Henry Denham 182005
Title A Greek reader.

LaGr.Gr
R. 862gr

**University of Toronto
Library**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

